

วารสารข้าราชการ

เมษายน ๒๕๑๒

เรื่องในฉบับ

ข่าวข้าราชการ

ข่าวการสอบ

การเสริมสร้างขวัญและความพอใจในการทำงาน

คอมพิวเตอรืคืออะไร

เอกสารงบประมาณ

กฎหมาย — ระเบียบที่น่าสนใจ

ตอบปัญหากฎหมาย และปัญหาคลัง

กรรมของเทศบาลแท้ ๆ

อนุทินข้าราชการ

ประกวดกลอนแปด

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๒

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการกับข้าราชการในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ และระหว่าง ก.พ. สำนักงาน ก.พ. กับข้าราชการ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน
๒. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านบริหารบุคคลให้แก่ข้าราชการ เพื่อจะได้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ
๓. เพื่อเผยแพร่วิทยาการและแนวคิดอันจะเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างสมรรถภาพประสิทธิภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความก้าวหน้า การบำรุงขวัญ และอื่นๆ
๔. เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของข้าราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและอื่นๆ

เจ้าของและคณะกรรมการดำเนินงาน
บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ประธาน

พันเอกจินดา แสงชล เลขานุการ ก.พ.

รองประธาน

นายประวิทย์ ณนกร รองเลขานุการ ก.พ.

นายโสวัจ สุจริตกุล รองเลขานุการ ก.พ.

กรรมการ

ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง
สำนักงาน ก.พ.

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา

เลขานุการ ก.พ.

รองเลขานุการ ก.พ.

ผู้จัดการ

พันตรี อรรถ วิชัยกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายสมพงษ์ ศรีวิมล

บรรณาธิการ

นายสำราญ ดารวายุสมบัติ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

กองบรรณาธิการ

นายอระ แก้วไขโย

ดร. วิลาศ สิงหวิสัย

นายเชียร อรรมาธิปต์

นายประเชิญ วาดกลิ่นหอม

นายอดุล บุญประกอบ

นายเสริมสุข โกวิทวณิช

นายชุมพล ศิลปอาษา

นายสุรสีมพรรณณ คูลยจินดา

ระเบียบการบอกรับ

วารสารข้าราชการกำหนดออกเดือนละฉบับ ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท บอกรับพร้อมกับส่งเงินล่วงหน้าไปยัง "ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ข้างท่าเนียบบริบูรณ์ พระนคร" สั่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน สำหรับในพระนครส่งทางโทรศัพท์ ๘๑๘๔๕๔ หรือ ๘๑๑๓๓๓๓ คือ ๓๕ ได้

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๗๒ ถนนบำรุงเมือง ดอนนัดสระเกศ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐

นายสิทธิชัย ปริกัมสิต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๒

สารบัญ

อะไรใหม่	หน้า	
กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ	4	
ข่าวข้าราชการ	5	
ข่าวการสอบ	12	
วิชาการ		
การเสริมสร้างขวัญและความพอใจในการทำงาน		
โดย สมพงศ์ เกษมลิน	15	
เอกสารงบประมาณ	โดย ไพศาล ชัยมงคล	28
คอมพิวเตอร์คืออะไร	โดย สค.	35
กฎหมาย ระเบียบ	รวบรวม โดย สายบัว พุ่มแดง	(๑)
ตอบปัญหา		
ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน		
ตอบโดย เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ	59	
ปัญหาคลัง	ตอบโดย เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง	63
ปกิณกะ		
ถ้อยแถลง	3	
กรรมของเทศบาลต่างๆ	โดย วิโรจน์ ภูจินดา	44
อนุทินข้าราชการ	โดย “บุลย์ อินทวิชา”	52
ประภวภกกลอนแปด	67	

ถ้อยแถลง

ฤดูแล้งปีนี้ ดุคล้ายกับว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะแห้งแล้งไปเสียหมดทั้งอากาศ น้ำ และน้ำใจคน คนในบางท้องที่ซึ่งไม่เคยอดน้ำก็ต้องมาอด และที่เคยได้รับความชุ่มฉ่ำจากน้ำใจคน ก็ต้องคอย ค้อย คอย แต่เชื่อว่าคนเหล่านั้นจะพบกับความแห้งแล้งไปเสียทั้งหมดก็หาไม่ ด้วยว่ายังมีข้าราชการหลาย ๆ ฝ่ายได้มอบน้ำใจอันใสสะอาดดุจดวงหยาดน้ำฝนบริสุทธิ์แก่คนเหล่านั้น เพื่อช่วยดับกระหายคลายร้อนด้วยการนำน้ำไปแจกจ่ายให้ เราวารสารข้าราชการจึงขออนุเมสรรเสริญท่านข้าราชการเหล่านั้นด้วยความชื่นชมอย่างจริงใจ และขอให้กุศลเจตนาอันจงหล่อหลอมดวงจิตของมวลข้าราชการให้ผ่องใสอมเอิบด้วยความสุขตลอดไป

พร้อม ๆ กับลมร้อนที่กำลังจะจากไป วารสารข้าราชการฉบับเดือนเมษายนได้คลอดอกมาสู่สายตาท่านผู้อ่านด้วยความล่าช้าไปสักหน่อย ซึ่งโดยสามัญสำนึก เราทราบดีว่าท่านผู้อ่านมีความรู้สึกอย่างไรที่ต้องอดทนรอคอย จึงต้องกราบขออภัยในความล่าช้านี้ โดยจะพยายามปรับปรุงให้วารสารถึงมือท่านรวดเร็วขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป

ขณะที่ความชุ่มฉ่ำของฤดูฝนกำลังย่างใกล้เข้ามา เราเชื่อว่าท่านข้าราชการเริ่มจะคลายร้อนลงแล้ว ขวัญและกำลังใจก็คงจะสูงขึ้น ๆ ซึ่งจะสูงถึงที่สุดเมื่อได้อ่านเรื่อง การเสริมสร้างขวัญและความพอใจในการทำงาน ในฉบับ และโดยที่ปัจจุบัน เครื่องคอมพิวเตอร์มบทบาทมากมายในกิจการหลายอย่าง จึงเชื่อว่า เรื่อง คอมพิวเตอร์คืออะไร คงจะให้ประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านตามสมควร นอกจากนี้ ข่าวความเคลื่อนไหวในราชการและสาระเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายใหม่ ๆ รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวของคงจะเป็นสิ่งน่าสนใจศึกษาของท่านข้าราชการอยู่ต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ แม้วารสารข้าราชการจะเป็นที่นิยมแพร่หลายถึงขั้นทุกที่ก็ตาม เราก็ใคร่ขอความร่วมมือจากท่านสมาชิกได้โปรดชักชวน ท่านผู้อ่าน ที่ยังไม่เคยเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการมาก่อน ให้สมัครเป็นสมาชิกใหม่เพียง ๕ รายเท่านั้น ท่านก็จะได้รับวารสารข้าราชการฟรี ๑ ปี อนึ่ง ใคร่กราบขออภัยในความผิดพลาดเกี่ยวกับชื่อ คุณสมาน บุญยรัตพันธุ์ ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารข้าราชการฉบับเดือนกุมภาพันธ์นี้ ที่ถูกต้องเขียนว่า คุณสมาน บุญยรัตพันธุ์ ขอท่านผู้อ่านได้โปรดเข้าใจตามนี้ด้วย ขอขอบคุณ

บรรณาธิการ

อะไรใหม่

กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้:--

๑. พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีหลักการว่า การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่โอนมาจากข้าราชการส่วนจังหวัด หรือข้าราชการที่โอนมาจากพนักงานเทศบาล ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในวันโอน เป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย

๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยเพิ่มตำแหน่ง ช่างพิมพ์ตรี เทียบกับตำแหน่งประจำแผนกไว้

๓. คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒

๒) ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีหลักการว่า ให้หักเงินเดือนของข้าราชการไว้เป็นเงินสะสมในอัตราร้อยละ ๕ ของเงินที่ได้รับจริงแต่ละเดือน เงินสะสมให้ถือจำนวนเต็มบาท เศษของบาทให้ปัดทิ้ง สำหรับเดือนที่ออกจากราชการไม่ต้องหัก และเงินสะสมที่หักไว้ให้ ส่วนราชการนำส่งเข้าบัญชีเงินสะสมของข้าราชการตามข้อ ๖ ตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓) ระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการผู้เข้ารับการศึกษาหรืออบรม ภาษาดังประเทศเพิ่มเติม ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อรับทุนไปศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศ

๔. ก.พ. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีมติเป็นหลักการว่า ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งไล่หรือปลดข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคออกจากราชการโดยมติ ของ อ.ก.พ. จังหวัดผู้ถูกลงโทษไม่อุทธรณ์ รัฐมนตรีเข้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษเห็นว่าโทษสูงเกินไปจะนำเรื่องเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาเพื่อลดโทษหรือสั่งลดโทษเสียเองหาได้ไม่

๕. สำนักงาน ก.พ. ขอความร่วมมือกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ สืบรวจข้าราชการพลเรือนในสังกัดซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปัจจุบันประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ แล้วกรอกรายชื่อ ตำแหน่ง และรายละเอียดอื่นตามตัวอย่างในบัญชีส่งไปให้สำนักงาน ก.พ. ภายในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๒

๖. กระทรวงการคลังได้วางหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าเช่าโรงแรมระหว่างไปรับตำแหน่งใหม่ในต่างประเทศว่าหากผู้ใดไม่อาจหาบ้านเช่าได้ และจำเป็นต้องเช่าโรงแรมอยู่ ก็อนุญาตให้เบิกค่าเช่าโรงแรมได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ต้องไม่เกินกึ่งอัตราค่าเบ็ดเสร็จเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวต่อ ๑ ห้อง เป็นเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันเดินทางไปถึง

(รายละเอียดดูหน้าพิเศษกลางเล่ม)

ข่าวข้าราชการ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อนุญาตให้ นางสาวโรจน์ ลำเลียงพล อาจารย์ประจำเอก คณะรัฐศาสตร์ ลาออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนาน ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ รับโอน นายชีพ ธรรมชัย จากกรมการค้าภายใน และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำโท คณะนิติศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และให้ นางสาวชาคริยา อ้าวอรุณ ทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งอาจารย์ประจำโท คณะศิลปศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

อนุญาตให้ นายเต็ม เขียรประสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองตรวจเงินพลเรือน ลาออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนาน ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นายเจือ วงษ์สันต์ หัวหน้ากองสารวัตรบัญชี รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองตรวจเงินพลเรือนอีกตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นายเพียรชัย นิลสุวรรณากุล ซึ่งทดลองปฏิบัติราชการมาครบ ๖ เดือน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นางสาวชลอศรี เจริญโต ซึ่งทดลองปฏิบัติราชการมาครบ ๖ เดือน ดำรงตำแหน่งประจำแผนก กองตรวจเงินรัฐพาณิชย์และเงินทุน ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นายขจรเกียรติ เสมคำ ซึ่งทดลองปฏิบัติราชการครบ ๖ เดือน ดำรงตำแหน่งประจำแผนก สำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๑ จังหวัดนครปฐม ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๒ ให้ นายมนูญ แก้วมงคล ประจำแผนกกองตรวจเงินเทศบาล โอนไปรับราชการที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นางสาวประจวบ นิจจันทร์พันธ์ ประจำแผนก สำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๖ จังหวัดพิษณุโลก ไปดำรงตำแหน่งประจำแผนกกองตรวจเงินรัฐพาณิชย์และเงินทุน นางสาวสมควร เกตุแก้ว ประจำแผนก สำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปดำรงตำแหน่งประจำแผนก กองตรวจเงินทหาร นางสาวมลวัลย์ จิตต์คานนท์ ประจำแผนก สำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปดำรงตำแหน่งประจำแผนก กองตรวจเงินทหาร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ รับโอน นางสาวเข็มทอง มหาวงศ์นันท์ นักบัญชีตรี จากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนก สำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๕ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒

กรมศุลกากร

แต่งตั้งให้ ร.อ. วีระ จันทร์ศรี ร.น. นิตกรโท กองนิติการ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้ากอง กองนิติการ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งข้าราชการซึ่งทดลองปฏิบัติราชการครบหกเดือนให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ คือ

นางสาวสุภาณี ธรรมรัตน์พฤกษ์ นางสาวนุชรี กุลวานิช นางสาวกิจนเวช เหลืองชวพงศ์
นางสาวปีย์รัตน์ อยู่สถาพร นางสาวราตรี ไชยรักษ์ และ นางสาวประสิทธิ์ ศิริปัญญา
ดำรงตำแหน่ง พนักงานชั้นผู้ตรวจ กองชั้นผู้ตรวจ นายธานีฤทธิ์ ชีวการณวงศ์ และ นายทองเจือ
จินทรสาสุข ดำรงตำแหน่ง พนักงานที่ราคาตรี กองที่ราคา นางสาวจิตรลดา อุตโยภาส ดำรงตำแหน่ง
วิทยาการตรี กองวิชาการ นายอนันต์ เหลืองวิวัฒนากุล ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชีตรี แผนกบัญชี กองคลัง
ตั้งแต่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๒ นายบุญฤทธิ์ ชาญณรงค์ ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน กองตรวจสินค้าขาเข้า
นายบุญส่ง พฤตีสาริกร ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน กองสืบราชการุสการ นายชวลิต วรรณ
นายวรพงษ์ พงศ์ตนเอง นายทวี ปานลบ นายสุพจน์ พุ่มแดง ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน
แผนกพิธีการนำเข้า กองพิธีการนำเข้าและส่งออก นายสมพล สนิทรางกูร ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน
แผนกคลังสินค้าและเบ็ดเตล็ด กองพิธีการนำเข้าและส่งออก นายสมปอง กฤษณพันธ์ ดำรงตำแหน่งเสมียน
พนักงาน แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการกรม นายสว่าง ปุณยานุเดช ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน
แผนกเอกสารออก กองเก็บอากร นายแสง อินทอง ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน กองตรวจสินค้าทาง
ไปรษณีย์ ตั้งแต่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายสกุล ทศนงาม จำสวดการกัมจัตวา ด้านสุสการ
แม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปดำรงตำแหน่งจำสวดการกัมจัตวา กองสารวัตร และให้ นายสถิตย์ ศิริสวัสดิ์
พลสุสการกัมจัตวา กองสารวัตร ไปดำรงตำแหน่งพลสุสการกัมจัตวา ด้านสุสการแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่
๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และให้ นายสุเทพ คัมสุภา นายอนิรุทธิ์ ทองเนื้อดี นายวินัย
ฉินทองประเสริฐ นายทะยาน บุญหาญ และ นายสุนัย สวัสดิ์บุตร พลสุสการกัมจัตวา กอง
สารวัตร ไปดำรงตำแหน่งพลสุสการกัมจัตวา กองตรวจสินค้าขาเข้า ตั้งแต่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๒ อนุญาตให้
นายโปร่ง จันดี จำสวดการกัมจัตวา กองตรวจสินค้าขาเข้า ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเพราะเหตุรับ
ราชการมานานเกินกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมสรรพากร

โดยคำสั่งกระทรวงการคลัง แต่งตั้งให้ นายเพ็ญ เปรมปรีดี หัวหน้ากองภาษีการซื้อ ไปดำรง
ตำแหน่งสรรพากรเขต ๑ กรมสรรพากร นายฟอง เกษโกวิท สรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดตรัง ดำรงตำแหน่ง
หัวหน้ากองภาษีการซื้อ นายเชิดชัย ชอบธรรม สรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดนราธิวาส ไปดำรงตำแหน่ง

สรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดศรีสะเกษ นายไพจิตร สุทธิธรรม สรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดระนอง ไปดำรง
 ตำแหน่งสรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดนครราชสีมา และ นายสมพล กาญจนี สรรพากรจังหวัดเอก จังหวัด
 พัทลุง ไปดำรงตำแหน่งสรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดระนอง ตั้งแต่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายวิเชียร อมรินทร์
 ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดขอนแก่น เลื่อนขึ้นเป็นชั้นเอก และดำรงตำแหน่งสรรพากรจังหวัดเอก จังหวัด
 พัทลุง ตั้งแต่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายดำรง พงษ์พัฒน์ สรรพากรจังหวัดโท
 จังหวัดลำพูน ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดเชียงใหม่ และให้ นายอำนาจ สมถพันธ์
 ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดเชียงใหม่ ไปดำรงตำแหน่งสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดลำพูน แทนตั้งแต่
 ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายประเสริฐ ลือพันธ์ สมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอทุ่งช้าง จังหวัด
 น่าน ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนก ๓ กองภาษีเงินได้นิติบุคคล นายวิจิตต์ ตั้งอิทธิพลการ ผู้ช่วยสรรพากร
 จังหวัดโท จังหวัดชุมพร ดำรงตำแหน่งสมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน นายชิต สัยเวช
 สมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดชุมพร และ
 นางสาวสุจินต์ ตะเคียนนุช สมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอวังสภุมภ์ จังหวัดเลย ดำรงตำแหน่งนักบัญชีโท กอง
 ภาษีเงินได้นิติบุคคล ตั้งแต่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายวินัย รุ่งน้อย ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอ
 โพนาราม จังหวัดราชบุรี มาดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และให้
 นายกุล ศรีทอง ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชี
 อำเภอตรี อำเภอโพนาราม จังหวัดราชบุรี แต่งตั้งให้ นายเปลี่ยน บุญยาภรณ์ ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี
 อำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ตั้งแต่วันที่ ๑
 กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ และแต่งตั้งให้ นายวิเชียร ฟองเพชร ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดตรี จังหวัดลำพูน
 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอบางรัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้
 นางสมทรง ผุสสรคามลย์ ทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอพญาไท จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นางสาววันทวยะ พันธุรักษ์ เสมียนพนักงาน
 ประจำกรมสรรพากร ไปดำรง ตำแหน่ง เสมียนพนักงาน แผนกสรรพากร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระ นคร
 นางพพรณ กัจฉ์ปิ่นพันธ์ เสมียนพนักงาน แผนกพัสดุ กองคลัง ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน
 แผนกสรรพากรอำเภอบางรัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายศรีศักดิ์ รตนประทุม เสมียนพนักงาน แผนก ๕
 กองภาษีการค้า ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนกสรรพากร อำเภอตุสสิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายสมภพ
 อรรถพจน์ เสมียนพนักงาน แผนก ๑ กองภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนก
 สรรพากรอำเภอบางรัก พระนครศรีอยุธยา และให้ นางสาวจุฬา สุขุมวาท เสมียนพนักงาน แผนกสรรพากรอำเภอ
 บางรัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนก ๑ กองภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่งตั้งให้
 นางเฉลิมศรี นิโกลบล เสมียนพนักงาน แผนก ๔ กองตรวจแสดมภ์ ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงานแผนก
 สรรพากรจังหวัดธนบุรี และให้ นายรังสรรค์ กิจแก้ว เสมียนพนักงาน แผนกสรรพากรจังหวัดธนบุรี ไป
 ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนก ๔ กองอากรแสดมภ์ ทั้งนี้ ตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

กรมป่าไม้

แต่งตั้งให้ นางนิทรา กิตติพิรชล หัวหน้าแผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการกรม ปฏิบัติราชการ ในหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการกรมอีกตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายนิพนธ์ พรหมสร พนักงานป่าไม้ตรี แผนกวางแผนการ กองโครงการ ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ตรี ป่าไม้เขตขอนแก่น และให้ นายมานพ ศยามล พนักงานป่าไม้ตรี กองโครงการ ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ตรี แผนกวางแผนการ กองโครงการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายโปร่ง สัมระโอภาส พนักงานป่าไม้ตรี กองโครงการ ไปดำรงตำแหน่งป่าไม้อำเภอตรี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายไสว ศิลาเกษ ผู้ช่วยพนักงานป่าไม้จัตวา ป่าไม้เขตตาก ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานป่าไม้จัตวา ป่าไม้เขตเชียงใหม่ แต่งตั้งให้ นางสุภาพ จันทรสุวรรณ เสมียนพนักงานป่าไม้เขตบึงคานี่ ดำรงตำแหน่ง เสมียนพนักงาน แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการกรม ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายสายัณฑ์ บุญอินทร์ พนักงานป่าไม้จัตวา กองคุ้มครอง (ด้านป่าไม้หินกอง) ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้จัตวา กองคุ้มครอง (ด้านป่าไม้ละเชิงเทรา) ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายประสิทธิ์ วิปลานุศาสน์ เสมียนพนักงานป่าไม้จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงานป่าไม้ จังหวัดพัทลุง ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายสวาง พรทรานนท์ พนักงานป่าไม้จัตวา ป่าไม้จังหวัดแพร่ ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้จัตวา ป่าไม้เขตสระบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ และแต่งตั้ง นายเจริญ ฉัตรกันยารัตน์ พนักงานป่าไม้จัตวา ป่าไม้เขตลำปาง ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้จัตวา ประจำอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายธงชัย เวชชสิทธิ์ ซึ่งทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งพนักงานป่าไม้จัตวา แผนกสงวน กองโครงการ ลาออกจากราชการเพื่อไปศึกษาต่อ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

จังหวัดนครราชสีมา มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายสนิท วราสิทธิ์ พนักงานสหกรณ์อำเภอโท อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และให้ ร.ต. ประสงค์ กลิ่นกำจรสุข สหกรณ์อำเภอโท อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา รักษาการในตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมาอีกตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ โดยคำสั่งของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติให้ เลื่อนชั้น และแต่งตั้งข้าราชการดังต่อไปนี้ นายยินดี นับแสง เลื่อนเป็นชั้นโทและดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย นายประมวล กล่อมมิตร เลื่อนเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา นายสมุจชัย เวชศิริ เลื่อนเป็นชั้นโทและดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท

อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา **นายนวน บุญยจันทร์** เลื่อนเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งสภกรณ์
อำเภอโท อำเภอแหลมเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ **นายละออง ศรีสุคนธ์** เลื่อนเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่ง
สภกรณ์อำเภอโท อำเภอยะโสธร จังหวัดอุบลราชธานี **นายสำราญ พิมพ์ใจใส** เลื่อนเป็นชั้นโท และดำรง
ตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ ตั้งแต่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ และตั้งแต่ ๑
มีนาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป แต่งตั้งให้ **นายประยงค์ ตันวัฒนกุล** สภกรณ์จังหวัดโท จังหวัดเลย ไปดำรงตำแหน่ง
สภกรณ์จังหวัดโท จังหวัดชลบุรี **นายทวีศักดิ์ อินทโณม** ผู้ช่วยสภกรณ์จังหวัดโทจังหวัดขอนแก่น ไป
ดำรงตำแหน่งสภกรณ์จังหวัดโท จังหวัดเลย **นายชาญ บัวผ่อง** สภกรณ์อำเภอโท อำเภอสอด จังหวัดตาก
ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสภกรณ์จังหวัดโท จังหวัดขอนแก่น **นายประเทือง ทรัพย์สาร** สภกรณ์อำเภอโท
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอสอด จังหวัดตาก **นายบัญญัติ
มัทธิศร** สภกรณ์อำเภอโท อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอโพธารอง จังหวัด
ร้อยเอ็ด **นายสุรพงศ์ วัชรพงศ์ปรีชา** สภกรณ์อำเภอโท อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ไปดำรง
ตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา **นายสำราญ สกุลเจริญ** สภกรณ์อำเภอโท อำเภอ
กันทรารมย์ ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ **นายบัณฑิต สายจันทร์**
สภกรณ์อำเภอโท อำเภอสุวรรณบุรี ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ **นายสนั่น
พลรบ** สภกรณ์อำเภอโท อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอโมนเอนรัมย์ และ
นายสุบิน สมนึก สภกรณ์อำเภอโท อำเภอโมนเอนรัมย์ ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์อำเภอโท อำเภอสุวรรณบุรี
นายประเทือง ปฎิสนธิ พนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการสภกรณ์จังหวัดสงขลา ไปดำรงตำแหน่งสภกรณ์ตรี
ประจำที่ทำการสภกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี **นางสาวสมร ลิมอัสันโน** พนักงานสภกรณ์ตรีประจำที่ทำการ
สภกรณ์จังหวัดแพร่ ไปดำรงตำแหน่งพนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการสภกรณ์จังหวัดสงขลา **นายเกลี้ยว
บุญเอี่ยม** ผู้ช่วยสภกรณ์จังหวัดตรี จังหวัดนราธิวาส ไปดำรงตำแหน่งพนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการสภกรณ์
อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และรักษาการในตำแหน่งสภกรณ์อำเภอตรี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีอีกตำแหน่ง
หนึ่ง **นายสุนทร ฝ่าเจริญ** พนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการสภกรณ์จังหวัดลพบุรี ไปดำรงตำแหน่ง
พนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการสภกรณ์อำเภอแม่ใจ จังหวัดเชียงราย และรักษาการในตำแหน่งสภกรณ์อำเภอตรี
อำเภอแม่ใจ จังหวัดเชียงรายอีกตำแหน่งหนึ่ง **นายเอกชัย อุ่นอารมย์** พนักงานสภกรณ์ตรี ประจำที่ทำการ
สภกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสภกรณ์จังหวัดตรี จังหวัดลำปาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คำสั่ง

แต่งตั้งให้ นายธีระ อินทรศุภมาตย์ เสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการสหกรณ์อำเภอบางปะหัน ไปดำรงตำแหน่ง
 เสมียนพนักงานประจำที่ทำการสหกรณ์อำเภอนครหลวง และให้ นางสาววัชรีย์ กัปวัฒนวรสุข เสมียน
 พนักงานประจำที่ทำการสหกรณ์อำเภอนครหลวง ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงานประจำที่ทำการอำเภอบางปะหัน
 แทนตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมเจ้าท่า

แต่งตั้ง เรือตรี น่วม คำสัน ให้ดำรงตำแหน่งรองต้นกลเรือ "เรือสำรวจและวางทุ่น" กองชุดและรักษา
 ร่องน้ำ นายจรูญ สมฤทธิ์ ให้ดำรงตำแหน่งรองต้นกลเรือ "Hopper" กองชุดและรักษาร่องน้ำ หลังจากที
 ทดลองปฏิบัติราชการครบหกเดือน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และแต่งตั้ง นายไมตรี ตันติวิธานนท์ ประจำ
 กรมเจ้าท่า ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกทะเบียนผู้ประกอบกิจการขนส่ง กองทะเบียนขนส่งทางน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
 ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายบุญยง วัฒนไชยประทีป นางนลินี อัสวสุวรรณ ให้ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชี
 จัดวา กองชุดและรักษาร่องน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ นายเรืองชัย แต่งสืบพันธ์ นายเกษม ส่องทอง
 นางสุภางค์ วัฒนไชยประทีป นายวุฒิชัย แแถบทอง นายพล ปุระณะ และ นายเสรี ศิริบุษย์
 ให้ดำรงตำแหน่งช่างจัดวา (งานสร้างแผนที่) กองชุดและรักษาร่องน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมการขนส่งทางบก

แต่งตั้ง ข้าราชการ ซึ่งทดลองปฏิบัติราชการ ครบ หกเดือน ให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ คือ นายสังเวียน
 สุขเกษม ดำรงตำแหน่งเศรษฐกรตรี กองวิชาการและวางแผน ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายบัณฑิต
 ปรัชญชรินทร์ ดำรงตำแหน่งนิติกรตรี กองวิชาการและวางแผน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายเด่นดวง
 นิมจาด ดำรงตำแหน่งช่างตรี กองสวัสดิภาพการขนส่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ นายประดิษฐ ยอดมณี
 ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๒ และอนุญาตให้
 นายวิชัย ตลิ่งจิตร ช่างตรี กองสวัสดิภาพการขนส่ง ลาไปปฏิบัติราชการ ณ สาธารณเวียตนาม ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม
 ๒๕๑๒

ข่าวข้าราชการเดินทางไปและกลับจากต่างประเทศ

สำนักงาน ก.พ.

นายชาญชัย อิงภากรณ์ นายจินดา ช่อตรง นายชุมพล ศิลปอาษา และนายชูพงศ์ เสวตจินดา ซึ่งเดินทางไปปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล ณ สหรัฐอเมริกา ด้วยทุน AID. มีกำหนด ๑๖ สัปดาห์ ได้เดินทางกลับแล้ว ตั้งแต่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๒ ด้วยทุนเดียวกับ นายสมดี เจริญกุล นายเฉลิมพล สัตถากรณ์ นายเฉลิม อรรถพิศาลโสภณ และ นายปฐม สมบูรณ์สิน กำลังเตรียมตัวเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล โดยกำหนดเดินทางประมาณต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๒ นายบุญปลุก ชายเกตุ จะเดินทางไปศึกษาวิชา Psychology ที่สหรัฐอเมริกาด้วยทุนรัฐบาล โดยกำหนดออกเดินทางประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๒

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

ดร. ศิริลักษณ์ จันทรางศุ ปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไปร่วมประชุมว่าด้วยการขนส่งและคมนาคมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่กรุงจาการ์ตา ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมการบินพาณิชย์

นาวาอากาศโท สนั่น สังข์จันทร์ อธิบดีกรมการบินพาณิชย์ และ ดร. จิตติ วิชรสินธุ์ หัวหน้ากองปฏิบัติการสื่อสาร และจรรยาทางอากาศ เป็นผู้แทนไปร่วมประชุมการเดินทางอากาศ สมัยที่ ๖ ขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ณ เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา มีกำหนด ๑ เดือน ตั้งแต่ ๕ เมษายน ๒๕๑๒ และเรืออากาศโท ณรงค์ ชัยคำภา หัวหน้าแผนกควบคุมและประสานงาน กองกิจการท่าอากาศยาน เดินทางไปศึกษาและดูงานด้าน Airport Management ณ สหรัฐอเมริกา ด้วยทุน AID. มีกำหนด ๖ เดือน ตั้งแต่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมไปรษณีย์โทรเลข

นายดิถี สิริवार ผู้อำนวยการกองโรงงาน นายเชาว์ ทองมา หัวหน้ากองวิเทศสัมพันธ์ และ นายอนันต์ ชาญประไพ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานโครงการสื่อสารดาวเทียม เป็นผู้แทนไปเจรจาขอเงินจากธนาคารเอกซ์พอร์ต-อิมพอร์ต วอชิงตัน สหรัฐอเมริกา เพื่อโครงการก่อสร้างสายอากาศสถานีพื้นดินสื่อสารดาวเทียม งานที่ ๒ ตั้งแต่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ ถึง ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายจิรายุสมี กาญจนินทุ หัวหน้าแผนก

โทรคมนาคมระหว่างประเทศ กองวิเทศสัมพันธ์ และ นายศิลป์ชัย พิษเษนทร์โยธิน ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานโครงการสื่อสารทางดาวเทียม เป็นผู้แทนไปร่วมประชุมพิจารณาความต้องการใช้ช่องสัญญาณดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร และร่วมประชุมเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการสำหรับประเทศที่มีสถานีคมนาคมภาคพื้นดินฝ่ายดาวเทียมในภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย ณ กรุงโตเกียว ตั้งแต่ ๑๓ ถึง ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๒

กรมการปกครอง

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ทุนข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง ๒ นายเดินทางไปดูงานด้านต่างๆ ไปในสหรัฐอเมริกา คือ ร.ต. กิตติ ประทุมแก้ว ประจำจังหวัดสกลนคร ทำหน้าที่ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีกำหนด ๒ เดือน ออกเดินทางไปตั้งแต่ ๒ มี.ค. ๑๒ และ นายเกรียงไกร ดวงวิไล นายอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีกำหนด ๒ เดือน ๑๕ วัน ออกเดินทางไปตั้งแต่ ๒๘ มี.ค. ๑๒

กรมอาชีวศึกษา

นายบวร เมืองสุวรรณ กลับจากศึกษาวิชาครุศาสตร์เกษตรระดับปริญญาตรี จาก Central Luzon State University ฟิลิปปินส์ และประจำอยู่โรงเรียนเกษตรกรรมจังหวัดน่าน นายกำแหง โยเหลา กลับจากศึกษาด้วยทุนรัฐบาลอินเดียภายใต้แผนการโคลัมโบ ระดับปริญญาโททางเกษตรกรรมที่ U.P. Agricultural University และประจำที่โรงเรียนเกษตรกรรมศรีสะเกษ นายชิตชัย สุทธาสวิน กลับจากศึกษาด้วยทุน AID ระดับปริญญาโททางช่างอุตสาหกรรมที่ Oklahoma State University สหรัฐอเมริกา และประจำอยู่ที่แผนกช่างวิทยุ วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา นายคานิ่ง สาขากร กลับจากศึกษาด้วยทุน AID ระดับปริญญาตรีทางช่างอุตสาหกรรมที่ Utah State University สหรัฐอเมริกา และประจำอยู่ที่แผนกช่างเครื่องยนต์ วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา

ข่าวการสอบ

๑. กรมการพัฒนาชุมชน ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตร ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกพาณิชยการ หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชยการ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน (ทำหน้าที่การเงินและการบัญชี) ณ ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัดต่าง ๆ โดยกำหนดรับสมัครสอบตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึง ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่ แผนกการเจ้าหน้าที่ กรมการพัฒนาชุมชน

๒. กรมสหกรณ์ที่ดิน ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชย์การ หรือแผนกเลขานุการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน หรือตำแหน่งพนักงานบัญชีจัตวา รวม ๑๘ อัตรา หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสหกรณ์ที่ดิน

๓. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกเลขานุการ หรือแผนกพาณิชย์การ เพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งเสมียนพนักงาน ที่ทำการศึกษานิเทศก์ และที่ทำการศึกษานิเทศก์อำเภอแห่งละ ๑ ตำแหน่ง รวม ๒๒ ตำแหน่ง หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่ แผนกศึกษานิเทศก์ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๔. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือก ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชย์การ หรือแผนกเลขานุการ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน (โครงการสำรวจและวิจัยสถิติข้อมูล) หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

๕. กรมกสิกรรม ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับปริญญาเกษตรกรรมและสัตวบาล หรือปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาเกษตรศาสตร์) เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งนักเกษตรตรี หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานเลขาธิการกรม กรมกสิกรรม

๖. สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชย์การ เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๗. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตร ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างก่อสร้าง หรือช่างสำรวจ แผนกช่างกล หรือแผนกช่างกลโรงงาน เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งช่างจัตวา หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

๘. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชย์การ หรือแผนกเลขานุการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ และแผนกเกษตรกรรม เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ

พลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน และตำแหน่งพนักงานเกษตรจัตวา ในศูนย์วิจัยเกษตรลุ่มน้ำเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท และศูนย์ไร่—นาสาธิตเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร

๙. กรมบัญชีกลาง ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับอนุปริญญาทางพาณิชยศาสตร์ หรืออนุปริญญาทางการบัญชี เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งวิทยากรตรี หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่กรมบัญชีกลาง

๑๐. กรมกสิกรรม ประกาศรับสมัครสอบ คัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ แผนกเกษตรกรรม เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งพนักงานกสิกรรมจัตวา ที่ว่างอยู่หลายอัตรา หมดเขตรับสมัครสอบในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่กรมกสิกรรม

บุตรคันทัน	เพียงคน หนึ่งนา
ย่อมเข็ดตระกุลตน	เด่นได้
เหมือนพฤษ์ณ ไพรสนธิ์	ข่งดอก หอมเฮย
เพียงแต่ตันเดี่ยวไซร์	กลั่นฟุ้งจรุงไกล

— นิติโคลกของอินดู

การเสริมสร้างขวัญและความพอใจในการทำงาน

โดย *สมพงศ์ เกษมลิน

อุดมการณ์ในการบริหารงานนั้น ไม่ว่าจะเป็ของค์การ
รัฐบาลหรือองค์การธุรกิจก็ตาม ย่อมมุ่งมั่นและพยายามที่จะให้
งานสำเร็จลุล่วง บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่าง ประหยัด มี
ประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลและพัฒนาอยู่เสมอ ความพากเพียร
พยายามของนักวิชาการทั้งหลายที่จะแสวงหาวิธีการ (means) ที่ดี
ที่สุดในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย (end) ดังกล่าว นั้น ได้ก่อให้เกิด
แนวคิดและทฤษฎีทางปฏิบัติมากมายหลายประการมาทุกยุคทุกสมัย
ไม่ว่าจะเป็นยุคของการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific manage-
ment) การจัดการตามแนวมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations
Approach) หรือ การจัดการแนวพฤติกรรม (Behavioral Approach)
ก็ตาม ความพยายามดังกล่าวมีอยู่เสมอ และจะคงมีอยู่ตลอดไป

๑. ความสำคัญของ “คน” และ “ขวัญ”

ในบรรดาทรัพยากรการบริหารนั้น บััจจัยสำคัญที่นักวิชาการและนักบริหารให้ความ
สนใจเสมอมา ไม่ว่าจะยุคใด สมัยใด ก็คือ “คน” หรือ “ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources)”
นั่นเอง เป็นความจริงที่ว่าในบรรดาทรัพยากรหลักของการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย คน
(Men) เงิน (Money) และวัสดุสิ่งของ (Material) หรือที่เรียกรวมกันสั้น ๆ ว่า 3M's นั้น มี
ความเกี่ยวเนื่องผูกพันและพึ่งพาอาศัยกันอยู่เสมอ ดังนั้น จึงเป็นความยากลำบากอยู่ไม่น้อย
ที่จะชี้เฉพาะเจาะจงลงไปว่า บััจจัยสิ่งนั้นสำคัญกว่าสิ่งนี้ และหรือสิ่งนี้สำคัญกว่าสิ่งนั้น กรณี
จะเป็นเช่นไรก็ตาม ผู้เขียนใคร่ขอนำความเห็นและข้อคิดเกี่ยวกับความสำคัญของ “คน” มา
เสนอเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

* เศรษฐศาสตร์สหกรณ์บัณฑิต, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (เกียรตินิยม “ดี”), M.P.A. (USC.),
Cert. in Statistics and Technical Journalism (ISC.), อาจารย์เอก คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

“ในบรรดาปัจจัยในการพัฒนาประเทศนั้น กำลังคนนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเหตุว่าถ้ามีคนจำนวนพอสมควร มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่หน้าที่การงาน และมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้ได้รับผลดีและประหยัดย่อมง่ายขึ้นเป็นอันมาก คนสำคัญยิ่งกว่าเงินและสิ่งของมากมายนัก เพราะถ้าคนสามารถแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว”^๑

จากความเป็นปัจจัยสำคัญของ “คน” ทั้งที่ ข พณ.ฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้กล่าวไว้และได้นำมาเสนอนี้คงเป็นที่ประจักษ์และเข้าใจซาบซึ้งถึงความสำคัญของคนแล้ว ผู้เขียนไม่ประสงค์จะพิจารณาในแง่ของรายละเอียดที่ว่า ในบรรดาปัจจัยแห่งทรัพยากรการบริหารทั้ง ๓ ประการนั้น ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะมิใช่จุดมุ่งหมายของบทความนี้ แต่เรื่องที่มีผู้เขียนใคร่จะน้อมนำมาเสนอแก่ท่านผู้อ่าน คือ ความจริงที่ว่า “การบริหารงานที่ดีนั้นควรให้ไ้ทั้งงานและน้ำใจ” และอะไรเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดความมุ่งหวังซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จเช่นนั้น

จากปรากฏการณ์สำคัญในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการตื่นตัวในด้านการจัดการงาน โดยเฉพาะการนำเอาระบบโรงงาน (Factory system) มาใช้ ทำให้เกิดความพยายามที่จะหาวิธีการทำงานให้ได้ผลงานมากที่สุด และจุดสุดยอดแห่งความสำเร็จในการแสวงหาวิธีการจัดการงานที่ดีที่สุด มีระบบเป็นระเบียบแบบวิทยาศาสตร์ เกิดจากการที่วิศวกรหนุ่มชาวอเมริกันชื่อ Frederick W. Taylor ได้พยายามแสวงหาวิธีทำงานที่ดีที่สุด (One best way) และก่อให้เกิดความพยายามที่จะสร้างสรรค์แนวคิดดังกล่าวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ยุคแห่งความพยายามที่จะหาวิธีที่จะเพิ่มผลผลิตให้ได้มากที่สุด ประหยัดที่สุด โดยวิธีการที่ดีที่สุดนั้นเราเรียกยุคแห่งการจัดการนี้ว่า “การจัดการตามแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific management) ความนิยมในการจัดงานตามแนวคิดดังกล่าวได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางตลอดมาจนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๒๗ ศาสตราจารย์ Elton Mayo, Head Department of Industrial Relations Research, Graduate School of Business Administration มหาวิทยาลัย Havard ก็กับคณะได้ทำการศึกษาค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับความสำคัญของบุคคลในฐานะเป็นองค์

^๑ จอมพล ถนอม กิตติขจร, นโยบายของรัฐในการพัฒนาข้าราชการ, เอกสารทางวิชาการการสัมมนาพัฒนานักบริหาร, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๗), หน้า ๒๔๐.

ประกอบของการจัดการ การทดลองครั้งนี้ได้ทำที่เมือง Hawthorne ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๒๗—๑๙๓๒ ณ บริษัท Western Electric โดยใช้คนงานจำนวน ๒,๐๐๐ คน โรงงานแห่งนี้เป็นโรงงานผลิตอุปกรณ์สาขาของ The Bell Telephone Company และจากการทดลองครั้งนี้คณะผู้ทดลองได้พบความจริงว่า

(๑) คนงานมิใช่เศรษฐกิจที่ปฏิบัติได้เช่นเดียวกับปัจจัยทางกายภาพ (Physical factor) อื่นๆ แต่คนงานเป็นสิ่งมีชีวิต ช่างผู้ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน

(๒) ปริมาณการทำงานของคนงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในทางกายภาพ (Physical capacity) แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสังคม (Social capacity) ด้วย

(๓) บำเหน็จรางวัลทางจิตใจมีผลต่อการกระตุ้นในการทำงานและให้ความสุขใจในการทำงานมากกว่าที่จะให้บำเหน็จรางวัลทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด

(๔) การแบ่งแยกการทำงานตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization) มิได้เป็นหลักประกันว่าจะอำนวยความสะดวกสูงสุดในการทำงานเสมอไป หากแต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ประกอบอีกมาก

(๕) คนงานจะไม่มีปฏิกิริยาสนองตอบต่อวิธีการจัดการ ปทัศสถานทางสังคม หรือบำเหน็จรางวัลใดๆ มากนักในส่วนบุคคล หากแต่จะมีการสนองตอบในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม^๒

จากผลการค้นคว้าทดลองของการทดลองที่เรียกว่า Hawthorne study นี้เองได้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อย่างใหม่ในวิธีการจัดการงานซึ่งเรียกว่า การจัดการงานตามแนวมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Approach) กล่าวคือ ได้ให้ความสำคัญแก่ “คน” ในฐานะเป็นปัจจัยสำคัญแห่งการจัดการงาน อันเป็นผลทำให้เกิดกลุ่มศึกษาแบบใหม่ในโอกาสต่อมาซึ่งเรียกว่า การจัดการตามแนวพฤติกรรม (Behavioral Approach) ซึ่งเป็นแนวศึกษาและการจัดการงานที่นำเอาวิธีการตามแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific management) และการจัดการงานตามแนวมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Approach) มาผสมผสานให้สอดคล้องกัน ได้มีการ

^๒ Amitai Etzioni, **Modern Organizations**, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1964), p. 32.

ศึกษาเกี่ยวกับตัวบุคคล และวิธีการจัดการตลอดรวมถึงโครงสร้างขององค์การมากขึ้น รวมทั้งการค้นหาข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ดังที่ได้มีนักวิชาการบางท่านเรียกการจัดการแบบนี้ว่า Structuralist ก็มี อย่างไรก็ตาม บทศึกษานี้จะมุ่งอภิปรายเฉพาะในเรื่องขวัญ (Morale) อันเป็นผลที่ได้จากการทดลองข้อ (๑) ที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น

๒. ความหมายของ ขวัญ

ขวัญ หรือที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Morale" นี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างต่างกัน เช่น

ขวัญ หมายถึง สถานะที่ทุกคนในกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำงานของกลุ่มหรือวัตถุประสงค์ของแต่ละคนที่ทำงานนั้น เป็นวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความมั่นใจที่จะทำงานให้สำเร็จและพยายามร่วมมือ พยายามต่อสู้กับอุปสรรคที่มาขัดขวางอย่างสุดความสามารถและพยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่วางเอาไว้^๓

ศาสตราจารย์ Dale Yoder ได้ให้ความหมายของขวัญในลักษณะเกี่ยวกับการทำงานว่า "ขวัญในการทำงานหมายถึงองค์ประกอบแห่งพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานที่แสดงออกในรูปของความรู้สึก ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการทำงานนั้นๆ เช่น ความสัมพันธ์ในการทำงานของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานอื่นๆ เป็นต้น"^๔

ส่วนศาสตราจารย์ Ralph C. Davis ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของขวัญว่า "หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการทำงาน เช่น ความกระตือรือร้น อารมณ์ ความหวัง ความมั่นใจ และองค์ประกอบอื่น ๆ"^๕

จากความหมายของคำว่าขวัญที่นำมากล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า ขวัญเป็นนามธรรมที่ไม่มีรูปร่าง และขวัญที่ดีเกี่ยวกับการทำงานนั้น คือ ความตั้งใจของคนทำงานที่จะอุทิศเวลาและแรงกายของตนเองเพื่อสนองความต้องการและวัตถุประสงค์ขององค์การ

^๓ สุรางค์ ไคว้ตระกูล, "การบำรุงขวัญ", ออม รัชชสัคย์ และโสวัจ สุจริตกุล, *การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย*, (พระนคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๕), หน้า ๒๗๑-๒๗๒

^๔ Dale Yoder, *Personnel: Principles and Policies*, (Tokyo: Maruzen Co. Ltd., 1959), p. 445.

^๕ Edwin B. Flippo, *Principles of Personnel Administration*, (New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1961), p. 416.

๓. ความสำคัญของขวัญในการบริหารงาน

กำลังขวัญในการทำงาน หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คณะ หรือสมาชิกทั้งมวลของหมู่คณะ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความเต็มใจและพยายามที่จะธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างมวลหมู่สมาชิก ทั้งนี้ ก็โดยที่มุ่งหวังจะให้ภาระหน้าที่การงานของหมู่คณะหรือขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ในการศึกษาพิจารณาเกี่ยวกับกำลังขวัญในการทำงานนี้ อาจแยกพิจารณาออกได้เป็น ๒ ประการ คือ กำลังขวัญของแต่ละบุคคล (Individual Morale) และกำลังขวัญของหมู่คณะ (Group Morale) กำลังขวัญทั้งสองประการนี้จะเกี่ยวพันกันจนยากที่จะแยกได้ ที่ใดมีขวัญของหมู่คณะสูง ที่นั่นกำลังขวัญของสมาชิกส่วนใหญ่แต่ละคนย่อมสูงด้วย แต่ถ้าที่ใดมีกำลังขวัญของหมู่คณะต่ำ กำลังขวัญของแต่ละคนในส่วนรวมย่อมจะต่ำลงด้วย ทั้งนี้ เพราะกำลังขวัญเป็นกำลังใจของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยที่รวมประกอบขึ้นเป็นองค์การ ดังนั้นกำลังขวัญของหมู่คณะหรือองค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานมาก เพราะกำลังขวัญที่ดีขององค์การจะช่วยก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่อกุลต่อการปฏิบัติงานมากมาย ดังนี้ คือ

- (๑) ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
- (๒) สร้างความจงรักภักดี มีสัจต่อกับหมู่คณะและองค์การ
- (๓) เกื้อหนุนให้ระเบียบข้อบังคับเกิดผลในท่ามกลางควบคุมความประพฤติของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบแห่งระเบียบวินัย และมีศีลธรรมอันดีงาม
- (๔) สร้างสามัคคีธรรมในหมู่ และก่อให้เกิดพลังร่วม (Group effort) ในหมู่คณะ ทำให้เกิดพลังสามัคคี ถึงแม้ว่า พลัง สงขมสุข สามัคคี อันสามารถจะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายขององค์การได้
- (๕) เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลในองค์การกับนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ
- (๖) เกื้อหนุนและจูงใจให้สมาชิกของหมู่คณะ หรือ องค์การเกิดความคิดสร้างสรรค์ในกิจการต่างๆ ขององค์การ
- (๗) ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์การที่ตนปฏิบัติงานอยู่^b

^b Flippo, *Ibid.*, p. 417.

๔. องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดกำลังขวัญที่ดี

ศาสตราจารย์ Keith Davis ได้กล่าวเปรียบเทียบว่า กำลังขวัญในการทำงานนั้น หากจะเปรียบไปก็คล้ายกับสุขภาพของร่างกายมนุษย์ เพราะกำลังขวัญอาจเป็นได้ทั้งในความหมายที่สูงและต่ำเช่นเดียวกับสุขภาพของร่างกายที่อาจเป็นได้ทั้งอ่อนแอและแข็งแรง อันเป็นเครื่องชี้ให้ทราบสภาพโดยทั่วไปของร่างกาย โดยนัยนี้ เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้และมีพลังเข้มแข็งอยู่เสมอ คนเราจึงต้องหมั่นออกกำลังกายและตรวจสุขภาพอยู่เสมอ ฉะนั้นก็เช่นกัน ความปรารถนาที่จะให้องค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จำต้องหมั่นตรวจตรากำลังขวัญในการทำงานของบุคคลในองค์การอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการที่จะพิจารณาว่ากำลังขวัญของหมู่คณะใด องค์การใดสูงหรือต่ำเพียงใด ผู้เขียนเห็นควรที่จะได้ศึกษาถึงองค์ประกอบของกำลังขวัญที่ดี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ ^๑

(๑) ลักษณะท่าทีและบทบาทของผู้นำหรือหัวหน้างานที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน เพราะผู้นำเป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมโยงความเข้าใจอันดีระหว่างองค์การกับผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างหัวหน้างานและผู้ร่วมงานจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างขวัญและความสำเร็จขององค์การอยู่มาก

(๒) ความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ เพราะในการทำงานนั้น ถ้าได้ทำงานที่ตนพึงพอใจนั้นย่อมได้ผลมากกว่าการที่ต้องทำงานที่ไม่พอใจ

(๓) ความพึงใจต่อวัตถุประสงค์หลักและนโยบายดำเนินงานขององค์การของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ร่วมงาน ตลอดจนการจัดองค์การและระบบงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การ สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะถ้าทุกคนหรือสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์การมีความเข้าใจซาบซึ้งถึงระบบและวิธีดำเนินงานขององค์การแล้ว เขาเหล่านั้นย่อมจะอุทิศเวลาให้แก่งาน มีกำลังใจ และกำลังขวัญในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

(๔) การให้บำเหน็จรางวัล การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานดี ย่อมเป็นเครื่องจูงใจให้บรรดาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็ง มั่นใจและมีกำลังขวัญดี

^๑ Ralph C. Davis, **The Fundamentals to Top Management**, (New York: Harper & Brothers Co., 1951), p. 553.

(๕) สภาพของการทำงาน ควรให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานครบถ้วนเหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน

(๖) สุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน สุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในที่นี้รวมทั้งสภาพทางกายและสภาพทางจิตใจ อารมณ์ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ทั้งที่เป็นผลโดยตรงจากผู้หนึ่งเอง หรือมาจากที่อื่น เช่น ปัญหาทางครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพกายและใจนี้มีผลอย่างเอกอุต่อการทำงาน เพราะหากเมื่อใดผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตแล้ว เขาเหล่านั้นย่อมจะไม่สามารถอุทิศเวลาให้แก่การปฏิบัติงานให้บังเกิดผลดีได้

๕. มาตรการสำหรับวัดขวัญในการทำงาน

โดยที่ได้ศึกษาพิจารณาถึงความสำคัญ และองค์ประกอบของขวัญมากแล้ว ในตอนต่อไปจึงจะได้พิจารณาถึงความสามารถที่จะใช้ขวัญในการบริหารงาน หรือการป้องกันมิให้เกิดการเสียขวัญหรือขวัญเสื่อมในองค์การขึ้น มาตรการที่สามารถจะใช้เป็นเครื่องมือวัดและตรวจสอบขวัญในการทำงานของบุคคลในองค์การนั้น อาจได้แก่สิ่งต่อไปนี้ คือ

(๑) ระดับความสม่ำเสมอของผลงาน การที่ผลงานในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือองค์การตกลงอย่างรวดเร็ว หรือลตแล้วไม่ยอมขึ้นสู่ระดับปกติอีกเป็นเวลานาน ย่อมจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของการทำงาน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากขวัญของผู้ปฏิบัติงานก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีสถานการณ์ร้ายแรงพิเศษ แต่ระดับการผลิตผลตกลงไป นำที่ฝ่ายบริหารงานจะได้ทำการสำรวจตรวจสอบดูว่า การตกลงของผลผลิตนั้นเนื่องมาจากขวัญคนงานตกต่ำไปใช้หรือไม่ การตรวจระดับผลผลิตจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงสภาพของขวัญในการทำงานได้

(๒) การขาดงานหรือความเฉื่อยชา ขวัญก็แสดงออกโดยความกระตือรือร้นในการทำงาน และความตั้งใจในการทำงาน การขาดงานหรือลางานบ่อย ๆ ของคนในองค์การย่อมกระทบกระเทือนต่อผลผลิตและประสิทธิภาพของการทำงาน การขาดงานหรือลาป่วย เหตุผลต่างๆ ควรได้รับความสนใจและนำมาสู่การวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เพราะเหตุผลในการลาหรือพฤติกรรมในการลา อาจชี้ให้เห็นสภาพอันแท้จริงของขวัญของคนงาน

ได้คือว่า มีอะไรกระทบกระเทือนขวัญบ้าง และความเฉื่อยชาก็เช่นกัน จะต้องมึเหตุทำให้เป็นเช่นนั้นเช่นนั้น หรือสภาพจิตใจของเขาอาจได้รับความกระทบกระเทือน จึงทำให้ขาดความกระตือรือร้นทำงานอย่างกระฉับกระเฉง ซึ่งสภาพเหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นสภาพของขวัญของผู้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

(๓) การลาออกจากงานหรือขอโอนโยกย้ายงาน แม้ว่าองค์กรจะได้จัดสวัสดิการต่างๆ ไว้ให้ และหรือได้จัดระบบเงินเดือนค่าจ้างให้อย่างเป็นธรรม รวมทั้งสภาพการณ์แวดล้อมการทำงานจัดไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีคนงานลาออกหรือขอโอนโยกย้ายมาก ๆ ก็พอจะอาศัยเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับขวัญของผู้ปฏิบัติงานได้ว่ามีบางสิ่งบางอย่างผิดปกติไปเสียแล้ว เพราะถ้าเครื่องบำรุงขวัญดังกล่าวทั้งหลายไม่มีอะไรบกพร่อง ก็เป็นที่น่าสังเกต และน่าจะเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาวิเคราะห์ว่า อะไรเป็นเหตุมาทำให้ขวัญเสื่อมไป และจะหาทางแก้ไขปรับปรุงบำรุงขวัญได้อย่างไร

(๔) คำร้องทุกข์หรือบัตรสนเท่ห์ การร้องทุกข์ของคนทำงานก็ดี หรือบัตรสนเท่ห์กล่าวโทษการทำงานของคนในองค์กรก็ดี หากมีบ่อย ๆ เสมอ ๆ ก็น่าจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเกิดความบกพร่องในการทำงานขึ้นแล้ว การร้องทุกข์หรือบัตรสนเท่ห์จะมีขึ้นหากการปฏิบัติงานได้เป็นไปตามปกติ คนงานทุกคนได้รับความดูแลเอาใจใส่โดยเสมอหน้า ดังนั้น คำร้องทุกข์หรือบัตรสนเท่ห์จึงใช้เป็นเครื่องชี้สภาพขวัญในการทำงานของผู้ทำงานได้

(๕) การกรอกแบบสอบถาม (Questionnaire) การกรอกแบบสอบถามตามระยะเวลาอันเหมาะสม เช่น ๔ เดือนครั้ง หรือ ๖ เดือนครั้ง นับว่าเป็นเครื่องมือที่ดีในการตรวจสอบสภาพขวัญของการทำงานโดยทั่วไปได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของคำถาม และวิธีการที่จะสอบถาม แม้ว่าวิธีนี้อาจจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอยู่บ้างก็ตาม

(๖) การสัมภาษณ์ วิธีจะทราบถึงสภาพขวัญอีกวิธีหนึ่งก็คือ การสอบถามโดยวิธีสัมภาษณ์ การสนทนาโดยตรง จะทำให้ได้คำตอบตรงไปตรงมา วิธีนี้อาจได้คำตอบที่แปลความได้ชัดกว่าแบบทอดคำถาม แม้จะเป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายมากเช่นกัน แต่ถ้าผู้ถามมีความรู้ความสามารถในเทคนิคการถามและสัมภาษณ์อย่างดีแล้ว วิธีนี้ก็นับว่าให้ประโยชน์คุ้มค่าทีเดียว

๖. การเสริมสร้างขวัญในการทำงาน

ขวัญเป็นสภาวะแห่งจิตใจของสมาชิกในหมู่หรือในองค์การแต่ละคนทีแสดงออกด้วยความสนใจหรือความกระตือรือร้นในการทำงาน ขวัญเป็นเสมือนแกนกลางของปัจจัยบุคคลในอันที่จะอุทิศกายและใจในการทำงานให้แก่องค์การ และแน่ทีเดียวหากองค์การใดมีสมาชิกที่มีขวัญในการทำงานต่ำก็เป็นทีคาดหมายได้ว่า กิจการงานขององค์การนั้นย่อมไม่บรรลุผลและอาจเจาสลายในที่สุด ดังที่ไ้กล่าวถึงลักษณะและความสำคัญของขวัญมาแล้วในตอนต้น ๆ และต่อไปนี้จะได้ศึกษาพิจารณาถึงวิธีการที่จะเสริมสร้างขวัญและบำรุงขวัญในการทำงาน ซึ่งมีวิธีการที่สำคัญๆ ดังนี้ คือ

(๑) สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน เพราะกำลังขวัญที่ตื่นเี่ยมเกิดจากทัศนคติที่ดีต่อการทำงานของผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ทัศนคติโดยทั่วไปหมายถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ที่จะกระทำในทางรับหรือปฏิเสธต่อบุคคล กลุ่มชน สถานการณ์หรือค่านิยมใดๆ ดังนั้น ทัศนคติจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกทีควรจะได้รับ การเสริมสร้างให้ดีขึ้นแก่บุคคลทุกคน หน่วยงานทุกหน่วยในองค์การ

(๒) วางมาตรฐานและสร้างเครื่องมือสำหรับ วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน เช่น จัดให้มีระบบการประเมินผลงาน (Job Evaluation) เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน สับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่การงาน ฯลฯ เพราะการจัดสร้างมาตรฐานที่เชื่อถือได้ไว้ใช้ในองค์การเพื่อประโยชน์ดังกล่าวนี้ ย่อมจะสามารถป้องกันความลำเอียงและข้อครหาอันจะเป็นทางนำไปสู่การเสื่อมขวัญในการปฏิบัติงาน ของบุคคลในองค์การได้

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง คนทำงานก็เพราะมีความประสงค์จะได้ค่าตอบแทนเพื่อการยังชีพ และยกมาตรฐานการครองชีพของตน ซึ่งหมายความว่า เงินมีความสัมพันธ์กับการงานของคนโดยตรง หลายท่านคงได้ยินเสมอถึงข่าวที่คนงานโรงงานอุตสาหกรรมก่อการสไตรค์กันยกย่งงานเพื่อเรียกร้องค่าแรงให้สูงขึ้น ทั้งนี้ ก็เพราะคนงานต้องการรายได้ทีพอเหมาะสมกับค่าครองชีพ ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ส่วนสักระหว่างแรงงานกับค่าจ้าง จะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และทำให้ขวัญในการทำงานเสื่อมทรามลง อย่างไรก็ตาม ฟังระลึกด้วยว่าอัตราค่าจ้างที่เป็นธรรมนั้น หาใช่เครื่องประกันว่าจะได้ขวัญที่ดีของคนงานเสมอ

ไปไม่ เพราะยังมีเหตุอื่นที่ทำให้ขวัญเสื่อมทรามลงไปได้อีกหลายเหตุ ความเห็นของผู้เขียนในเรื่องค่าจ้างนี้เห็นว่า เงินเดือนค่าจ้างที่เป็นธรรม เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องช่วยให้เกิดขวัญดี แต่การบริหารงานบุคคลที่ดีมิใช่อยู่ว่าเพียงแต่กำหนดอัตราเงินเดือนค่าจ้างให้เป็นธรรมเท่านั้น หากเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งซึ่งควรได้รับความสนใจ แต่ถ้าขวัญตกต่ำด้วยเหตุอื่น การขึ้นอัตราเงินเดือนค่าจ้างหาอาจทำให้การทำงานกลับฟื้นคืนอยู่ในสภาพที่ดีได้ไม่

(๔) ความพึงใจในงานที่ทำ ขวัญเกิดขึ้นด้วยความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ ถ้ายังงานนั้นเปิดโอกาสให้คนได้ใช้ความชำนาญ และความคติริเริ่มของคณงานเอง คณงานจะพอใจในงานที่ตนทำ ดังนั้นจึงอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า ผลงานที่คนทำด้วยใจรักนั้นย่อมดีกว่าผลงานที่ทำโดยคนไม่รักงาน-เมื่อเราหวังจะได้งานที่มีประสิทธิภาพ งานที่จะมอบหมายให้คนคนหนึ่งทำนั้นจึงควรเป็นงานที่เขาพึงพอใจ เพื่อจะได้ผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ความเป็นหน่วยหนึ่งของงาน ในองค์การหนึ่งๆ ย่อมมีกลุ่มสังคม (Social Group) เกิดขึ้นภายในองค์การนั้น เช่น กลุ่มสนใจในงานอดิเรกต่างๆ ข้าราชการคนหนึ่งอาจเข้าสังกัดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งด้วยมีความสนใจในเรื่องเดียวกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม เขาต้องการเป็นหน่วยหนึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม แม้ทางที่เขาจะไม่พอใจในงานที่ที่เขาทำมากนัก เขาก็อาจมีขวัญดีได้ ถ้าเขาได้รับการยกย่องนับถือจากคนที่เขารู้จักเกี่ยวกับเขา เมื่อคนในกลุ่มสามารถรวมกันได้ เราจะเห็นว่าขวัญของกลุ่มโดยทั่วไปดีขึ้น ถ้าแต่ละกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้ผสมผสานกันได้ ก็จะทำให้ขวัญของกลุ่มใหญ่ดีขึ้นด้วย และส่งผลไปถึงขวัญโดยรวมขององค์การทั้งองค์การได้

(๖) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะทำให้เกิดขวัญดีนั้น ควรจะเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ผู้บังคับบัญชาไม่เพียงเห็นลูกน้องเป็นเครื่องจักร หรือเป็นคนช้เกี้ยว ต้องจ้ำจี้จ้ำไช คอยจับผิด บังคับ ลงโทษ แต่เป็นหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องหาทางกระตุ้นให้เกิดการทำงานด้วยความสมัครใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเอง วิธีที่จะกล่าวต่อไปนี้จะช่วยได้มาก คือ

๑) อย่าจู้จี้กับผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกินไปนัก เมื่อมอบหมายงานให้ไปทำแล้ว ก็ไม่ควรควบคุมเสียจนกระทั่งตัวไม่ได้ เพราะจะทำให้เขารู้สึกว่าไม่ได้ใช้ความคิดและทำงานนั้นด้วยตนเอง เขาจะกลายเป็นเพียงเครื่องมือชนิดหนึ่งเท่านั้น และมีความรู้สึกว่างานนั้นไม่ใช่ความสำเร็จของเขา เขาจะไม่ได้รับความภูมิใจในผลงานนั้นเลย

๒) เมื่อมีปัญหาในการทำงานเกิดขึ้น จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปรึกษาหารือและช่วยชี้ปัญหา แก่ปัญหาให้ และหากเป็นเรื่องที่จะกระทบกระเทือนต่อส่วนรวมก็ต้องฟังความเห็นของส่วนรวมด้วย ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานที่ดีพึงระวังกการกระทำในลักษณะเผด็จการโดยเด็ดขาด แม้ว่าในบางโอกาสการใช้วิธีการผู้นำแบบเผด็จการจะช่วยให้งานสำเร็จสิ้นโดยเร็วก็ตาม แต่ผลแห่งความสำเร็จนั้นมักจะไม่ใช่จริงยั่งยืน ความสำเร็จของงานในลักษณะเช่นนี้ นอกจากเป็นงานที่ได้แต่ผลงานที่ไม่ทรงคุณค่าในทางบริหารแล้วยังเป็นงานที่ไม่ก่อประโยชน์อนุกุลแก่ขวัญและน้ำใจของผู้ร่วมงานด้วย

๓) หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาที่ดีจะต้องเป็นผู้ให้ความคุ้มครองเมตตา ให้ความอบอุ่นใจแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มิใช่วางตัวเป็นฝ่ายเหนือ กล่าวคือ ให้ความสนใจแก่สภาพการทำงานด้วยความเห็นอกเห็นใจ มิใช่มุ่งแต่จะให้ผลิตผลงานออกมาโดยไม่คำนึงถึงสภาพการทำงานที่เป็นปฏิบัติต่อการทำงานแต่อย่างใด ต้องคำนึงเสมอว่าผู้ใต้บังคับบัญชาคือ คน ไม่ใช่เครื่องจักรที่จำต้องทนต่อความกดดันจนเกินขอบเขต

๔) เมื่อมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับไปทำแล้ว ไม่ควรแย่งงานนั้นมาทำเสียเอง ควรปล่อยให้เขามีอิสระในการทำงาน หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาก็คือให้คำปรึกษาหารือแก่ปัญหาเมื่อเขาต้องการ และไม่ควรลงมือแข่งขันกันทำงานนั้นเสียเอง

๕) ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะสร้างความเชื่อถือในตัวผู้บังคับบัญชา การทำงานอย่างโลเล ขาดความมั่นใจ ย่อมทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพลอยรวนเรขาดความมั่นใจตามไปด้วย และเกิดความไม่มั่นคงในการทำงานขององค์กรนั้น

๖) ผู้บังคับบัญชาต้องรู้ว่าตนกำลังทำอะไรอยู่ ระหว่างองค์กรกับผู้ใต้บังคับบัญชา หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ตนกำลังทำหน้าที่ควบคุมนโยบายขององค์กร และขณะเดียวกันก็มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชาให้

ดำเนินไปตามนโยบาย เพราะฉะนั้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่เป็นฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และจะต้องผลานประโยชน์ของผู้ใต้บังคับบัญชา และขององค์กรได้เสมอ

(๗) การจัดสวัสดิการที่ดี การที่จะให้ขวัญของคนทำงานดีขึ้นอีกวิธีหนึ่งก็คือ การให้สวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลต่างๆแก่คนทำงาน ซึ่งหมายความว่า ให้ประโยชน์นอกเหนือไปจากรายได้เงินเดือนค่าจ้างตามธรรมดา เช่น การจัดให้มีที่พักอาศัย สหกรณ์ออมทรัพย์ ช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร มีวันหยุดพิเศษ ฯลฯ การให้สวัสดิการจะช่วยให้คนงานมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เพราะเมื่อเกิดปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ บุคคลแรกที่เขาจะหันหน้าขอพึ่งพาก็คือ คนที่อยู่ใกล้ที่สุด องค์กร คือ คนที่อยู่ใกล้เขาที่สุด และน่าจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือที่ดีที่สุด องค์กรจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะบ่มเพาะความทุกข์ร้อนของบุคคลในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างขวัญ และขณะเดียวกันก็จะทำให้เขารู้สึกภักดีต่องานที่เขาทำอยู่ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความผูกพันระหว่างองค์กรกับคนงานอีกทางหนึ่ง คนงานจะมีขวัญดีขึ้นเมื่อความต้องการของเขาได้รับการบำบัดจากองค์กรที่เขาสังกัดอยู่อย่างเหมาะสม

(๘) สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ดังได้กล่าวแล้วว่าในการศึกษาค้นคว้าของ Elton Mayo ที่ Hawthorne นั้นได้พบว่า สิ่งแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพมิใช่เป็นสิ่งเดียวของการทำให้เกิดขวัญดี แต่ถ้าจะถือว่าสิ่งแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพไม่มีความสำคัญต่อการทำงานเสียเลย ก็ดูจะผิดไป เพราะคนทำงานก็ต้องการความสะดวกสบายในการทำงานด้วยกันทั้งนั้น ถ้ามั่นใจว่าคนงานมีขวัญดีแล้ว ไม่นำพาต่อการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการทำงานก็จะเป็นการไม่รอบคอบอยู่สักหน่อย ฉะนั้น การที่จะได้สำรวจถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานต่างๆ เช่น เครื่องมือป้องกันความปลอดภัย การอนามัย การจัดหาเครื่องทุนแรงมาช่วยการปฏิบัติงานก็จะช่วยให้ขวัญผู้ปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าที่จะปล่อยให้สภาพการทำงานเป็นไปอย่างหย่อนยาน ไม่มีการปรับปรุง

๘. สรุป

การคำนึงถึงขวัญในการทำงานของคนนั้นมีอยู่เสมอมา ทั้งในการบริหารสมัยก่อนและสมัยปัจจุบัน แต่มีลักษณะที่ผิดกันตรงที่สมัยก่อนนั้น ข้อคำนึงถึงเป็นแค่เพียงความกึกคำนึงที่ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง การคำนึงถึงมีแนวคิดเพียงจะรักษาขวัญให้อยู่ในระดับ

เดิม และเห็นว่าไม่สู้จำเป็นนัก ที่จะต้องปรับปรุงคนให้เข้าทำงานได้ ยิ่งแรงงานแบบทาส
 กล้วยแล้ว ขวัญไม่มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาให้เป็นปัญหาเลย เพราะประสิทธิภาพอาจ
 บังคับเอาตัวกำลังได้ หรือไม่ก็สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเหตุให้คนว่างงานกันมาก แรงงาน
 มีเหลือเฟือในตลาดแรงงาน ความกลัวจะถูกออกจากงาน บังคับให้คนต้องทำงานให้มีประสิทธิ-
 ภาพ ในกรณีนี้การคำนึงถึงขวัญจึงแทบจะไม่มีปัญหาอะไรเลย แต่ในสมัยปัจจุบัน สถาน
 การในตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงไป มนุษย์รู้จักเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน
 มากขึ้น แนวคิดในเรื่องการใช้คนทำงานจึงเปลี่ยนแปลงไป ขวัญคนทำงานได้รับการคำนึง
 ถึงมากขึ้น และได้มีการค้นคว้าอย่างกว้างขวาง เพื่อแสวงหาทางที่จะส่งเสริมขวัญในการทำ
 งานให้สูงขึ้น มิใช่เพียงรักษาไว้เท่านั้น แต่จะต้องพยายามหาวิธีทางหลาย ๆ ประการที่จะ
 ปรับปรุงให้ขวัญในการทำงานสูงขึ้น และทั้งนี้ยังจะต้องตรวจสอบว่า ขวัญของคนในองค์การอยู่
 ในระดับที่พอใจหรือไม่ได้เพียงใด ทั้งนี้ เพราะวงการบริหารตระหนักดีว่า ขวัญ คือ พลัง
 ภายในที่จะผลักดันให้คนทำงานด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้นและด้วยความสมัครใจ

ขวัญเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่อยู่เสมอ การใช้กำลังบังคับ หรือใช้การ
 กระตุ้นทางนิเสธ จะทำให้ประสิทธิภาพของงานต่ำ การกระตุ้นเช่นนั้นไม่ใช่วิธีบำรุงขวัญ
 และไม่ใช่วิธีแก้ปัญหในการส่งเสริมขวัญในระยะยาวแต่อย่างใด การใช้วิธีบำรุงขวัญต่างๆ
 เช่นที่กล่าวมาแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารงานจะต้องศึกษาถึงปัจจัยในอันที่จะยังให้เกิดขวัญ
 ในการทำงานอยู่เสมอ และจะต้องเปรียบเทียบสถานการณ์ของขวัญในขณะนั้นให้ถูกต้อง
 เพื่อจะได้เลือกใช้วิธีการบำรุงขวัญได้เหมาะสม การแก้ปัญหาจากนอกจะทำให้ขวัญเสื่อม
 ทรามลงไปแล้ว ยังสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลาอีกด้วย การบริหารงานที่ดี ผู้บริหารที่
 รับผิดชอบจะต้องคอยตรวจสอบสถานะของขวัญอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาพลังภายใน
 ของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงตามต้องการ เพื่อจะเป็นสิ่งส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของ
 งานตามวัตถุประสงค์ขององค์การด้วย

“กรรมสิทธิ์นั้นจะต้องพิจารณากันในแง่ประโยชน์ของชุมชน มิใช่เป็น
 กรรมสิทธิ์ซึ่งเจ้าของไม่ต้องลงมือทำอะไรเลย”

— มลโสลินี

เอกสารงบประมาณ

โดย ไพศาล ชัยมงคล

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และยกฐานะส่วนการงบประมาณ กรมบัญชีกลาง ขึ้นเป็นสำนักงบประมาณในปีเดียวกันนั้น โดยให้สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว สำนักงบประมาณก็ได้เริ่มจัดทำเอกสารงบประมาณขึ้นทุกปี การที่สำนักงบประมาณจัดทำเอกสารงบประมาณขึ้นนี้ นอกจากเพื่อจะได้เป็นไปตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ แล้ว ยังเป็นผลประโยชน์แก่ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจทั้งหลายในอันที่จะได้ทราบว่า แผนงาน ของตนนั้น มีความสัมพันธ์กับแผนงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ เพียงใด

ถึงแม้จะมีการจัดทำเอกสารงบประมาณขึ้นแล้วก่อนปีงบประมาณ ๒๕๐๒ ก็ตาม แต่เอกสารงบประมาณเหล่านั้นขาดความสมบูรณ์ครบถ้วน (comprehensive) เอกสารงบประมาณเพียงจะเข้ารูปเป็นมาตรฐานตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๔ เป็นต้นมา

มาตรา ๘ งบประมาณประจำปีเสนอต่อรัฐสภาขึ้น โดยปกติให้ประกอบด้วย

- (๑) ค่าแสดงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน เสาร์สำคัญของงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง
- (๒) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ผ่านมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย
- (๓) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ
- (๔) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง
- (๕) รายงานเกี่ยวกับการเงินของรัฐวิสาหกิจ
- (๖) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและที่เสนอขอกู้เพิ่มเติม
- (๗) รายงานการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อช่วยราชการ
- (๘) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

เอกสารงบประมาณทั้งชุดของแต่ละปีงบประมาณนั้น ประกอบด้วยเอกสารต่อไปนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ....

เอกสารงบประมาณเล่มนี้แสดงงบประมาณ รายจ่ายงบกลางและงบประมาณ รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเป็นรายการ และงบประมาณรายจ่ายของแต่ละกรมก็จำแนกออกตามหมวดการใช้จ่าย ๑๐ หมวด (ก่อนปีงบประมาณ ๒๕๐๘ แสดงเพียง ๙ หมวด เพราะยังมีได้มีการเพิ่มหมวดค่าจ้างชั่วคราวขึ้นอีกหมวดหนึ่ง) แต่สำหรับงบประมาณของรัฐวิสาหกิจนั้น ไม่ได้จำแนกออกถึง ๑๐ หมวด แต่แสดงไว้เพียงหมวดที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเท่านั้น และส่วนใหญ่มักเป็นรายจ่ายอื่น มีเพียงบางแห่งที่ได้รับงบประมาณค่าครุภัณฑ์กับค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างด้วย

๒. เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๑ รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ เอกสารงบประมาณเล่มนี้ แบ่งออกเป็น ๖ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เปรียบเทียบรายรับรายจ่าย

ส่วนที่ ๑ งบประมาณประจำปี.....

ส่วนที่ ๒ เปรียบเทียบที่มาของรายรับและที่ไปของรายจ่าย

ส่วนที่ ๓ เปรียบเทียบรายได้—รายจ่าย

ส่วนที่ ๔ เงินกู้ทั่วไปเปรียบเทียบ

ตอนที่ ๒ จำแนกประเภทรายรับ

ส่วนที่ ๑ รายรับจำแนกตามหน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ รายรับจำแนกตามงบ

ตอนที่ ๓ ลำดับรายรับ

ส่วนที่ ๑ รายได้ลำดับตามกระทรวง

ส่วนที่ ๒ รายได้ลำดับตามกรม

ส่วนที่ ๓ รายรับลำดับตามงบ

ส่วนที่ ๔ รายได้ลำดับตามประเภท

ตอนที่ ๔ จำแนกประเภทรายจ่าย

ส่วนที่ ๑ งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามหน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ รายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน

ส่วนที่ ๓ รายจ่ายจำแนกตามแผนงานและโครงการ

๓. เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๒ ประมาณการรายรับ เอกสารงบประมาณเล่มนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ประมาณการรายรับปี.....

ส่วนที่ ๒ ประมาณการรายรับแยกตามงบ

ส่วนที่ ๓ ประมาณการรายรับแยกตามหน่วยราชการ

ส่วนที่ ๔ คำชี้แจงประมาณการรายรับ

ในส่วนที่ ๑ นั้น เปรียบเทียบรายรับจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมา กับประมาณการรายรับของปีงบประมาณปัจจุบัน และประมาณการรายรับของปีงบประมาณใหม่ โดยจำแนกออกเป็นรายได้ (รายได้จำแนกออกเป็น ๔ งบ คือ งบภาษีอากร งบการขายสิ่งของและบริการ งบรัฐพาณิชย์ และงบรายได้อื่น) และเงินกู้ (จำแนกออกตามแหล่งที่กู้ เช่น จากธนาคารออมสิน จากธนาคารพาณิชย์และเอกชนอื่น มูลนิธิ และบริษัทต่างๆ จากทุนสำรอง และจากธนาคารแห่งประเทศไทย)

ในส่วนที่ ๒ ก็เช่นเดียวกับส่วนที่ ๑ แต่มีการจำแนกโดยละเอียดออกไปอีกมาก

ในส่วนที่ ๓ เปรียบเทียบรายได้เก็บจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมา กับประมาณการรายรับของปีงบประมาณปัจจุบัน และประมาณการรายรับของปีงบประมาณใหม่ โดยจำแนกออกเป็นรายกระทรวง ราชการ และรัฐวิสาหกิจ แต่ละแห่งที่แบ่งเงินให้รัฐบาล สำหรับรายได้ที่รัฐวิสาหกิจส่งให้รัฐนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ รายได้จากองค์การของรัฐ เงินปันผล (แยกออกเป็นเงินปันผลจากบริษัท จำกัด และเงินปันผลจากธนาคาร) และเงินส่วนแบ่งจากกิจการอื่น ส่วนเงินกูนั้น ก็แสดงเช่นเดียวกับในส่วนที่ ๑

ในส่วนที่ ๔ เปรียบเทียบประมาณการรายได้ กับรายได้จริง รวมทั้งจำนวนเพิ่มลด (คิดเป็นร้อยละ) ของรายได้จริง โดยแสดงย้อนหลังขึ้นไป ๕ ปี นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายวิธีคำนวณประมาณการรายได้ของปีงบประมาณใหม่ด้วย ในส่วนนี้ได้จำแนกเป็นรายการ ในแต่ละกรมก็จำแนกออกเป็นรายได้ประเภทต่างๆ ที่แต่ละกรมและรัฐวิสาหกิจมีหน้าที่จัดเก็บ

๕. เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ ประมาณการรายจ่าย (หรือรายละเอียดรายจ่าย) เนื่องจากในเอกสารงบประมาณมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายอยู่มากที่สุด จึงได้แบ่งเอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ นี้ออกเป็นหลายเล่ม ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณจำนวนเล่มมักจะไม่เท่ากัน และมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนมากขึ้นทุกที แต่เดิมก็มีเพียง ๒ เล่ม หรือ ๓ เล่มเท่านั้น แต่ในปีงบประมาณ ๒๕๑๑ มีถึง ๕ เล่ม และในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ คาดว่าจะมีจำนวนเกือบ ๑๐ เล่ม

สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๑๑ เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ เล่ม ดังกล่าวข้างต้นนั้น แต่ละเล่มแสดงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานต่อไปนี้

- เล่มที่ ๑ งบกลาง
  - สำนักนายกรัฐมนตรี
- เล่มที่ ๒ กระทรวงกลาโหม
  - กระทรวงการคลัง
  - กระทรวงเกษตร
  - กระทรวงการต่างประเทศ
  - กระทรวงคมนาคม
- เล่มที่ ๓ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
- เล่มที่ ๔ กระทรวงมหาดไทย
  - กระทรวงยุติธรรม
  - กระทรวงศึกษาธิการ
- เล่มที่ ๕ กระทรวงเศรษฐกิจ
  - กระทรวงสาธารณสุข
  - กระทรวงอุตสาหกรรม
  - ราชบัณฑิตยสถาน
  - สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
  - สำนักพระราชวัง
  - สำนักราชเลขาธิการ

รัฐวิสาหกิจ

รายจ่ายชดใช้เงินคงคลังและเงินทุนสำรองจ่าย

ในเอกสารงบประมาณเล่มที่ ๑-๕ นี้ ในแต่ละงาน (หรือโครงการ) ของแต่ละแผนงานของแต่ละกรมหรือรัฐวิสาหกิจ จะแยกออกเป็น ๓ ตอน คือ วัตถุประสงค์ งานที่จะทำ ในปีงบประมาณใหม่ และรายละเอียดรายจ่าย ซึ่งเริ่มตั้งแต่หมวดเงินเดือนไปจนถึงหมวดรายจ่ายอื่น

๕. เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๔ รายละเอียดรายจ่าย (เล่มสรุป)

เอกสารงบประมาณฉบับนี้ เป็นการสรุปจากเอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ ซึ่งประกอบด้วย เอกสาร ๕ เล่มข้างต้น เอกสารฉบับที่ ๔ นี้แสดงงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามแผนงาน งาน หรือโครงการ โดยจำแนกงบประมาณรายจ่ายออกตามรายจ่ายรวม ๑๐ หมวดด้วยกัน ในแต่ละกรมอาจมีแผนงานเดียวหรือหลายแผนงานก็ได้ และในแผนงานหนึ่ง ๆ ก็อาจมีเพียงงานหรือโครงการเดียวหรือหลายงานหลายโครงการก็ได้ เอกสารงบประมาณฉบับนี้เป็นประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ต้องการทราบรายละเอียดบางประการของงบประมาณรายจ่าย แต่ถ้าต้องการทราบรายละเอียดทั้งหมด ก็ต้องพิจารณาจากเล่มที่ ๑-๕

๖. เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๕ รายงานการคลัง เรื่องที่บรรจุอยู่ในเอกสารงบประมาณฉบับที่ ๕ นี้ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ รายงานการคลังทั่วไป

ส่วนที่ ๑ ฐานะเงินสด

ส่วนที่ ๒ รายงานหนี้สินและทรัพย์สิน

ก. หนี้สาธารณะ

ข. เงินกู้ที่รัฐบาลค้ำประกัน

ค. การซื้อสิ่งของด้วยเงินเชื่อ

ง. เงินปริวรรตที่รัฐบาลรับรอง

จ. เงินสะสมข้าราชการ

ฉ. เงินฝากกระทรวงการคลัง

ช. เงินทุนหมุนเวียน

ตอนที่ ๒ เงินและทรัพย์สินช่วยราชการ

ตอนที่ ๓ การช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ การช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา (AID)

ส่วนที่ ๒ การช่วยเหลือของสหประชาชาติ

ส่วนที่ ๓ ความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ

ส่วนที่ ๔ การช่วยเหลือตามแผนการโคลัมโบ

ส่วนที่ ๕ ความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ

ส่วนที่ ๖ การช่วยเหลือของประเทศอังกฤษผ่าน British Council

ส่วนที่ ๗ การช่วยเหลือขององค์การ Fulbright

ตอนที่ ๔ รัฐวิสาหกิจ

ส่วนที่ ๑ ตารางแสดงฐานะของรัฐวิสาหกิจ

(๑) องค์การและโรงงาน

(๒) สำนักงานและกิจการอื่น

(๓) ธนาคารและบริษัทจำกัดที่รัฐบาลถือหุ้นเกิน ๕๐ %

(๔) ธนาคารและบริษัทจำกัดที่รัฐบาลถือหุ้นไม่เกิน ๕๐ %

ตารางแสดงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

ส่วนที่ ๒ องค์การและโรงงาน

เอกสารงบประมาณทุกฉบับดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเอกสารที่สำนักงานงบประมาณเป็นผู้จัดทำขึ้น แต่โดยที่เอกสารนี้จัดทำขึ้นก่อนที่รัฐสภาจะพิจารณาและอนุมัติให้ประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติได้ ตัวเลขจำนวนเงินจึงเป็นตัวเลขที่ยังไม่ถูกต้องโดยบริบูรณ์ เพราะรัฐสภาอาจแก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านการอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้จัดทำพิมพ์เอกสารฉบับหนึ่งเรียกว่า "ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. . . . พร้อมด้วยรายงานคณะกรรมการวิสามัญ" เอกสารเล่มนี้ สำนักงานงบประมาณจะแจกจ่ายไปยังหน่วยราชการ

ต่าง ๆ ผู้ที่ใช้เอกสารงบประมาณทั้งหลายควรจะทำกรแก้ไขตัวเลขที่ปรากฏในเอกสารงบประมาณที่สำนักงบประมาณจัดพิมพ์ขึ้นเสียให้ถูกต้อง โดยใช้ตัวเลขในเอกสารที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหลักในการแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ๆ ที่จัดพิมพ์โดยสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนี้ประกอบด้วย

- ตำเนหนังสือประธานคณะกรรมการวิสามัญ
- รายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญ
- สรุปผลการพิจารณางบประมาณรายจ่าย
- รายการตัด
- รายการเพิ่ม
- รายการเปลี่ยนแปลง
- ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

สำหรับในตอนสุดท้ายของเอกสารเล่มนี้ คือ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .... นั้น มีรูปแบบเช่นเดียวกับเอกสารงบประมาณเล่มที่มีชื่อว่า "ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ...." ของสำนักงบประมาณจะต่างกันก็ตรงที่ตัวเลขในเอกสารเล่มของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนี้จะแสดงไว้ ๒ ชุด ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงตัวเลขเดิม ส่วนตัวเลขที่มีการขีดเส้นใต้ หมายถึงตัวเลขที่กรรมการแก้ไขแล้ว

“ไม่ว่าเป็นชายหรือหญิง มนุษย์ก็ดี เดียรจฉานก็ดี ย่อมเป็นสัตว์ด้วยกัน มีชีวิตเหมือนกัน แต่มนุษย์รักษาความสัตย์ ซื่อตรงต่อพวกพ้อง จึงนับว่าเยี่ยมกว่า เดียรจฉาน”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ฯ

กฎหมาย

พระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘)

พ.ศ. ๒๕๑๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

เป็นปีที่ ๒๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ทวิ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่โอนมาจากข้าราชการส่วนจังหวัด หรือข้าราชการที่โอนมาจากพนักงานเทศบาล ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในวันโอน เป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.บ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๑๘ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๒

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๐๑ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

<u>ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น</u>	<u>เทียบกับตำแหน่ง</u>	<u>เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา</u>
ช่างพิมพ์ตรี	ประจำแผนก	
ผู้ช่วยเลขานุการ (ฝ่ายการศึกษา)	"	
เลขานุการตรี (ฝ่ายการศึกษา)	หัวหน้าแผนก	
เลขานุการโท ชั้น ๒ (ฝ่ายการศึกษา)	"	
ผู้ช่วยผู้ดูแลนักเรียน	"	
เลขานุการโท ชั้น ๑ (ฝ่ายการศึกษา)	หัวหน้ากอง	
เลขานุการเอก (ฝ่ายการศึกษา)	"	
ผู้ช่วยที่ปรึกษาการศึกษา	"	
ผู้ดูแลนักเรียน	"	
เลขานุการกรม	"	สำนักงานเลขานุการ ในฐานะหัวหน้ากอง
ที่ปรึกษาการศึกษา	รองอธิบดี	
รองเลขาธิการ ก.พ.	"	
เลขาธิการ ก.พ.	อธิบดี	สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน ในฐานะอธิบดี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๒๑ วันที่ ๑๒ มี.ค. ๒๕๑๒

ระเบียบ

ระเบียบ

ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๑๒

โดยที่เป็นการสมควรระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒”

ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือน

ข้อ ๓. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๔. บรรดาระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕. ในระเบียบนี้

“ข้าราชการ” หมายความว่าข้าราชการทุกประเภท ยกเว้นข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม

“ศึกษา” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ด้วยการเรียนหรือการวิจัย ตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยงานนั้น และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษาและการรับคำแนะนำก่อนเข้าศึกษาและการฝึกอบรม หรือการดูงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หรือต่อจากการศึกษานั้นด้วย

“ฝึกอบรม” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ หรือประสบการณ์ ด้วยการเรียน การวิจัย การอบรมสัมมนา หรือการทำงาน โดยไม่มีการรับปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยงานนั้น และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษา และการรับคำแนะนำก่อนเข้าฝึกอบรม หรือการดูงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม หรือต่อจากการฝึกอบรมนั้นด้วย

“ดูงาน” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้หรือประสบการณ์ ด้วยการสังเกตการณ์

“ทุน” หมายความว่า เงินค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน และเพื่อการครองชีพระหว่างศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน และหมายความรวมถึงเงินค่าพาหนะเดินทางเพื่อการนี้ด้วย แต่ไม่รวมถึงเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

“ทุนประเภท ๑” ได้แก่

(ก) ทุนที่กระทรวงหรือกรมเป็นผู้ให้ ทั้งนี้ ไม่ว่าทุนนี้จะจ่ายจากงบประมาณรายจ่าย หรือจากเงินอื่นใดของทางราชการ

(ข) ทูตที่รัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศ มอบให้รัฐบาลไทย เพื่อส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ และรัฐบาลไทยตกลงรับ ทูตนั้น ตามที่กรมวิเทศสหการจะได้ประกาศให้ทราบ ทั้งนี้ ไม่ว่าทูตนั้นจะจ่ายผ่านกระทรวงหรือกรม หรือจ่ายให้ผูรับ ทูตโดยตรง หรือจ่ายโดยวิธีการอื่นใด

(ค) ทูตที่นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาในประเทศมอบให้แก่กระทรวงทบวงกรม เพื่อส่งข้าราชการ ไปศึกษา ฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศ โดย ก.พ. พิจารณาเห็นชอบด้วย

“ทูตประเภท ๒” ได้แก่ทูตอื่นที่ไม่ใช่ทูตประเภท ๑

ข้อ ๖. ให้มีคณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ค.” ประกอบด้วยเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นประธาน เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมวิเทศสหการ และอธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็น กรรมการ ผู้อำนวยการกองวางแผนกำลังคน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการนี้ มีหน้าที่พิจารณา กำหนดความสำคัญของสาขาวิชาที่ทางราชการต้องการ ซึ่งควรจะให้ ข้าราชการไปศึกษา หรือฝึกอบรม ตามลำดับก่อนหลัง โดยคำนึงถึงความรีบด่วน และความจำเป็นมากน้อยของโครงการ หรือแผนงานที่ทางราชการกำหนดไว้ และหน้าที่อื่นที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และให้คณะกรรมการนี้ มีอำนาจแต่งตั้ง อนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ แทนได้

ข้อ ๗. การให้ข้าราชการผู้ใดไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ให้พิจารณาความจำเป็น และความ ต้องการของทางราชการที่จะได้ผู้มีความรู้ ความชำนาญ ในสาขาวิชา และระดับความรู้ที่เหมาะสมแก่หน้าที่ที่กำหนดให้ กลับมาปฏิบัติ ทั้งนี้ ให้กำหนดโครงการศึกษาหรือฝึกอบรม กับกำหนดแผนงานหรือโครงการที่จะให้ข้าราชการผู้นั้น กลับมาปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเป็นการแน่นอน

สาขาวิชาและระดับความรู้ที่จะให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยปกติต้องเป็นสาขาและระดับที่ทาง ราชการต้องการมาก ซึ่งไม่มีการศึกษาในประเทศไทย หรือมี แต่ยังไม่เพียงพอหรือไม่สูงพอ ทั้งนี้ โดยปกติจะให้ไป ศึกษาได้เฉพาะในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี และไม่สูงกว่าปริญญาโท แต่ถ้ากระทรวงทบวงกรมใดมีความจำเป็นอย่างอื่น ที่จะต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีจากต่างประเทศในสาขาวิชาที่สำคัญมาก และจะให้ข้าราชการไปศึกษาใน ระดับนี้ก็ได้ หรือต้องการจะใช้ผู้มีความรู้ระดับปริญญาเอกเป็นพิเศษ และจะให้ข้าราชการศึกษาในระดับนี้ก็ได้ ให้ผู้มี อำนาจพิจารณาตามข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ หรือข้อ ๑๕ แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติเป็นพิเศษตามควรแก่กรณีเป็น ราว ๆ ไป แต่สำหรับกรณีอนุมัติให้ศึกษาชั้นปริญญาเอก โดยปกติจะอนุมัติได้เฉพาะสำหรับผู้ที่จะได้กลับมาทำการสอน ในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา หรือมาทำการวิจัย หรือผู้ที่มีผลการศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษเท่านั้น

ข้อ ๘. ให้กระทรวงทบวงกรมทำสัญญาผูกมัดให้ข้าราชการที่ไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กลับ มารับราชการตามแผนงาน หรือโครงการที่ทางราชการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของเวลาที่ข้าราชการผู้นั้นได้รับ เงินเดือนระหว่างศึกษาหรือฝึกอบรม

ข้าราชการผู้ใดไม่ได้รับราชการตามสัญญา ต้องชดใช้เงินแก่ทางราชการ ดังนี้

(๑) สำหรับผู้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ ให้ชดใช้ทุน เงินเดือนที่ได้รับระหว่างศึกษา หรือฝึกอบรม และเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือ กับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนทุน เงินเดือนและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือดังกล่าว ให้เป็นแบบปรับแก้ทางราชการอีกด้วย

(๒) สำหรับผู้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ ให้ชดใช้เงินเดือนที่ได้รับระหว่างศึกษา หรือฝึกอบรม และเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือ กับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนเงินเดือนและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือดังกล่าว ให้เป็นแบบปรับแก้ทางราชการอีกด้วย

ในกรณีที่ผู้ไปศึกษา หรือฝึกอบรม กลับมาแล้วรับราชการไม่ครบกำหนดตามสัญญา ก็ให้ชดใช้เงินที่จะต้องชดใช้และแบบปรับตาม (๑) หรือ (๒) ลงตามส่วน

การทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๕. การให้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กระทรวง ทบวงกรม เจ้าสังกัดต้องพิจารณาถึงอัตราค่าจ้างที่อยู่ที่ โดยให้มีผู้อยู่ปฏิบัติงานเพียงพอไม่ให้เสียราชการและไม่ต้องตั้งอัตราค่าจ้างเพิ่ม อย่างไม่ดี จะอนุมัติได้ไม่เกินอัตราร้อยละของจำนวนข้าราชการตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปของกรมนั้น ดังนี้

(๑) สำหรับข้าราชการทั่วไป ไม่เกินอัตราร้อยละหก แต่ในจำนวนนี้จะอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ เกินร้อยละสองไม่ได้

(๒) สำหรับข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ไม่เกินอัตราร้อยละสิบสอง ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดประเภททุน

(๓) สำหรับข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เกินอัตรา ดังนี้

(ก) กรมการฝึกหัดครูและกรมอาชีวศึกษา ไม่เกินอัตราร้อยละสิบสอง แต่ในจำนวนนี้จะอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ เกินร้อยละสี่ไม่ได้

(ข) สำนักงานปลัดกระทรวง กรมวิสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ ไม่เกินอัตราร้อยละแปด แต่ในจำนวนนี้จะอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ เกินร้อยละสามไม่ได้

(ค) กรมพลศึกษา กรมการศาสนา และกรมศิลปากร ไม่เกินอัตราร้อยละหก แต่ในจำนวนนี้จะอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ เกินร้อยละสองไม่ได้

(๔) สำหรับข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุข ไม่เกินอัตราร้อยละหก ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดประเภททุน

เพื่อความสะดวกในการคิดอัตราร้อยละดังกล่าวข้างต้น ให้คิดอัตราสำหรับสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี รวมเข้าไว้ในสำนักงานปลัดกระทรวง และให้คิดอัตราสำหรับกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งกระทรวงเป็นเสมือนกรม

การคิดอัตราร้อยละของข้าราชการตามข้อนี้ ให้คิดจากจำนวนอัตราราชการตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ในขณะพิจารณาให้ข้าราชการผู้ใดผู้หนึ่งไปศึกษา ถ้าคำนวณแล้วมีเศษเกินครึ่งให้คิดเป็นหนึ่ง ถ้าคำนวณทั้งกรมได้ไม่ถึงหนึ่งคนให้คิดเป็นหนึ่งคน

ในกรณีมีข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับต่างประเทศที่จะต้องใช้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม เพื่อกลับมาปฏิบัติงานตามข้อตกลงนั้นนอกเหนืออัตราร้อยละที่กำหนดไว้ ก็ให้ ก.ช.ต. พิจารณาเพิ่มจำนวนนอกอัตราดังกล่าวได้ตามความจำเป็นเฉพาะกรณี

กำหนดอัตราข้าราชการที่จะส่งอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตามความในข้อนี้ ไม่ใช่บังคับสำหรับการอนุมัติให้ข้าราชการไปฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ เพียงระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี หรือด้วยทุนประเภท ๒ เพียงระยะเวลาไม่เกิน ๖๐ วัน และข้าราชการที่รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษา หรือฝึกอบรมตามผลการสอบที่ ก.พ. หรือผู้ทำการแทน ก.พ. จัดการสอบแข่งขัน

ข้อ ๑๐. การให้ข้าราชการชั้นจัตวา หรือเทียบเท่า หรือข้าราชการวิสามัญไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นเป็นพิเศษ ตามที่ ก.ช.ต. จะพิจารณาเห็นสมควร หรือกรณีไปฝึกอบรมตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับต่างประเทศ

ข้อ ๑๑. ข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ต้องมีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี ผู้ไปศึกษาชั้นสูงกว่าปริญญาตรีต้องมีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี ทั้งนี้ นับถึงวันเดินทางไปต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.ช.ต. เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) เป็นผู้มิได้รับราชการเป็นข้าราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แต่ถ้ากระทรวงทบวงกรมใดมีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องใช้ข้าราชการซึ่งมิได้รับราชการไม่ถึง ๑ ปีไปศึกษา ณ ต่างประเทศ เป็นกรณีพิเศษ และขอยกเว้นคุณสมบัตินี้ ก็ให้ ก.ช.ต. พิจารณายกเว้นได้เป็นรายๆ ไป ตามควรแก่กรณี

(๓) เป็นผู้มีความรู้ภาษาต่างประเทศที่จะใช้ ในการศึกษาชั้นใด ทั้งนี้ สำหรับผู้ไปศึกษา ด้วยทุนประเภท ๒ ต้องมีความรู้ภาษานั้น ๆ ในระดับที่ ก.พ. กำหนด

(๔) เป็นผู้มิว่างกายสมบูรณ์ และมีสุขภาพอนามัยดีพอที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้ โดยผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการแพทย์ของ ก.พ. สำหรับผู้ไปศึกษาด้วยทุนประเภท ๑ (ข) จะให้แพทย์อื่นที่ทางการของประเทศที่จะไปศึกษารับรองตรวจรับรองก็ได้

ข้อ ๑๒. การให้ข้าราชการที่ได้รับทุนรัฐบาลไทยตามที่ ก.พ. หรือผู้ทำการแทน ก.พ. จัดการสอบแข่งขันไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ และการให้อยู่ศึกษา หรือฝึกอบรมต่อด้วยทุนเดิม ให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๑๓. ภายใต้บังคับข้อ ๑๒ การให้ข้าราชการไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๑ (ก) และ (ค) และการให้อยู่ศึกษา หรือฝึกอบรมต่อ ด้วยทุนเดิม ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติ เมื่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติแล้ว ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดรายงานให้ ก.พ. ทราบโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดส่งอนุมัติ พร้อมทั้งแจ้งวันกำหนดเดินทางและส่งเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) หลักฐานการได้รับทุน ซึ่งระบุลักษณะทุน จำนวนทุนและระยะเวลาให้ทุน

(๒) โครงการหรือแนวการศึกษาหรือฝึกอบรม

(๓) เหตุผลความจำเป็น และความต้องการของทางราชการที่จะต้องใช้ข้าราชการ ผู้นั้นไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตลอดจนแผนงานหรือโครงการที่จะใช้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติตามข้อ ๘

ข้อ ๑๔. การให้ข้าราชการไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๑ (ข) ให้เจ้ากระทรวง และกรมวิเทศสหการ ทำความตกลงกันก่อน โดย เจ้ากระทรวงต้องส่งเอกสาร ไปเพื่อให้กรมวิเทศสหการพิจารณา ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) โครงการ หรือแผนการศึกษา หรือฝึกอบรม เว้นแต่กรมวิเทศสหการเป็นผู้จัดสรรทุนให้เอง

(๒) บันทึกแสดงเหตุผลความจำเป็นและความต้องการของทางราชการที่จะต้องใช้ข้าราชการผู้นั้นไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตลอดจนแผนงาน หรือโครงการที่จะใช้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติราชการตามข้อ ๘

เมื่อรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศได้อนุมัติให้ทุน หรือให้อยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนเดิมสำหรับข้าราชการผู้นั้นแล้ว ให้กรมวิเทศสหการรายงานไปยังกระทรวงเจ้าสังกัดเพื่อเสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณา เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ข้าราชการผู้นั้นจึงจะออกเดินทางไปต่างประเทศ หรืออยู่ศึกษา หรือฝึกอบรมต่อไป แล้วให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดแจ้งรายชื่อผู้รับทุน พร้อมทั้งระยะเวลาให้ทุน และวันกำหนดเดินทางให้ ก.พ. และกรมวิเทศสหการทราบโดยเร็วอย่างช้าไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดส่งอนุมัติ

ข้อ ๑๕. การให้ข้าราชการไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๒ ให้เจ้ากระทรวงทำ ความตกลงกับ ก.พ. โดยส่งเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของ ก.พ. คือ

(๑) โครงการหรือแผนการศึกษา หรือฝึกอบรม

(๒) บันทึกของกระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัด แสดงเหตุผลความจำเป็นและความต้องการของทางราชการที่จะต้องใช้ข้าราชการผู้นั้นไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตลอดจนแผนงาน หรือโครงการ ที่จะใช้ ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติตามข้อ ๘

เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจึงจะอนุมัติให้ข้าราชการผู้นั้นไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศได้

ข้อ ๑๖. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ จะเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลา สถานศึกษาหรือฝึกอบรม หรือแผนการศึกษา หรือฝึกอบรม ให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุมัติไว้มิได้ ทั้งนี้ เว้นแต่จะ ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ก.พ. สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนรัฐบาลไทย ตามที่ ก.พ. หรือผู้ทำการแทน ก.พ. จัดการสอบแข่งขัน

(๒) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ (ก) และ (ข) ยกเว้น กรณีที่กล่าวใน (๑)

(๓) รัฐมนตรีเจ้าสังกัดและกรมวิเทศสหการ สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ (ข)

(๔) รัฐมนตรีเจ้าสังกัดและ ก.พ. สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒

ข้อ ๑๗. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศด้วยทุนใด ๆ หากประสงค์จะอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อดำเนินทุนประเภท ๒ หลังจากครบกำหนดที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานเกี่ยวกับผลการศึกษาหรือฝึกอบรมที่ผ่านมาแล้ว และคำชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่ออีกผ่านผู้ที่ ก.พ. มอบหมายให้ดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศ โดยปกติไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ก่อนครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติไว้เดิม เพื่อผู้ที่ ก.พ. มอบหมายให้ดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศ จะได้ทำความเห็นรายงานให้ ก.พ. และรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาต่อไป เมื่อ ก.พ. เห็นสมควรและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติให้อยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อไปเป็นเวลาเท่าใด จึงจะอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อไปได้ตามระยะเวลาที่ได้รับอนุมัตินั้น ทั้งนี้ ภายใต้งบข้อ ๘ โดยให้อยู่ในจำนวนอัตราร้อยละ สำหรับทุนประเภท ๑ หรือทุนประเภท ๒ ก็ได้

สำหรับข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๑ (ข) ต้องได้รับอนุมัติจากกรมวิเทศสหการ แล้วจึงจะดำเนินการตามความในวรรคก่อนได้

ข้อ ๑๘. การให้ข้าราชการดูงาน ณ ต่างประเทศ จะกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การให้ข้าราชการดูงาน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หรือฝึกอบรม หรือต่อจากการศึกษาหรือฝึกอบรม อันถือเป็นการศึกษาหรือฝึกอบรมด้วย ต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้สำหรับกรณีศึกษาหรือฝึกอบรม

(๒) การให้ข้าราชการดูงานด้วยทุนประเภท ๑ (ก) นอกจากกรณีดังกล่าวใน (๑) ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติ

(๓) การให้ข้าราชการดูงานด้วยทุนประเภท ๑ (ข) นอกจากกรณีดังกล่าวใน (๑) ให้เจ้ากระทรวงและกรมวิเทศสหการทำความตกลงกันก่อน แล้วเสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติ

(๔) การให้ข้าราชการดูงานด้วยทุนประเภท ๑ (ค) หรือทุนประเภท ๒ นอกจากกรณีดังกล่าวใน (๑) ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาอนุมัติได้ไม่เกิน ๓๐ วัน การให้ข้าราชการดูงานด้วยทุนประเภท ๑ (ก) หรือทุนประเภท ๒ เกินกำหนด ๓ วัน จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๙. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปดูงาน ณ ต่างประเทศ จะเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลา สถานที่ หรือแนวการดูงานให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุมัติไว้ไม่ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้อำนาจตามข้อ ๑๘ แต่ถ้ามมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงระยะเวลา สถานที่ หรือแนวการดูงานโดยกระทันหัน ซึ่งไม่อาจขอรับอนุมัติได้ ก็ให้รวบรวมรายงานให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวทราบพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลความจำเป็นด้วย

ข้อ ๒๐. การให้ข้าราชการ ที่อยู่ระหว่างทดลอง ปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ จะกระทำมิได้

ข้อ ๒๑. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ต้องอยู่ในความดูแลของ ก.พ. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งของ ก.พ. และปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของผู้ที่ ก.พ. มอบหมายให้ดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศโดยเคร่งครัด

ข้าราชการที่ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๑ (ข) ต้องอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศ ที่ให้ทุนแก่ข้าราชการผู้นั้น แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ คำสั่งหรือคำแนะนำโดยเคร่งครัดอีกด้วย

ข้อ ๒๒. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ เมื่อครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ หรือเสร็จจากการศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงานก่อนครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ จะต้องรีบเดินทางกลับให้ถึงประเทศไทย ภายในระยะเวลาที่ควรจะเดินทางถึงได้ตามปกติ แล้วให้รีบรายงานตัวเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการและรายงานผลการศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงานต่อผู้บังคับบัญชาโดยด่วน

ข้อ ๒๓. เมื่อข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วเมื่อใด ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดรายงานให้ ก.พ. ทราบ และสำหรับผู้ที่ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงานด้วยทุนประเภท ๑ (ข) ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดรายงานให้กรมวิเทศสหการทราบด้วย ทั้งนี้ ให้รายงานภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ข้อ ๒๔. การอนุมัติให้ข้าราชการ ผู้ใดไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศก่อนวันใช้ระเบียบนี้ หากเป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบวิธีการที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ก็ให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการเรื่องการอยู่ศึกษา ฝึกอบรมหรือดูงานต่อของข้าราชการผู้นั้น ตามระเบียบวิธีการนั้นต่อไป แต่ทั้งนี้ สำหรับกรณีศึกษาและฝึกอบรม ต้องอยู่จำนวนอัตราร้อยละตามข้อ ๘ แห่งระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๒๕. ให้ ก.พ. และกรมวิเทศสหการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้ในกรณีที่มีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ ก.ช.ต. เป็นผู้วินิจฉัย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๒

(ลงนาม) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

เรื่อง ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ ที่ น.ว.๗๓/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๖ หนังสือ ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๓ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๐๗
หนังสือ ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๐ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ และหนังสือ ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๗ ลงวันที่ ๒๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้ และสำเนาระเบียบดังกล่าวข้างต้น

ตามที่ได้ ส่ง ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม พ.ศ. ๒๕๐๖ ระเบียบการหักเงินเดือน
ข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๗ ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๐๘ และระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป
ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ เสนอ ร่าง ระเบียบ การ หัก เงิน เดือน ข้าราชการ ไว้ เป็น เงิน สะสม (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๑๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา พร้อมทั้งขอข้อความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในระยะเวลาก่อน
ใช้ระเบียบใหม่นี้ เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ รวม ๕ ประการ ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือเป็นระเบียบ
ปฏิบัติต่อไปได้ ซึ่งได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีลงนามในระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังสำเนาที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์

(นายมนูญ บริสุทธิ์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

(สำเนา)
ระเบียบ
การหักเงินเดือนข้าราชการ
ไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๑๒

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบว่าด้วยการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม คณะรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๐๓ วางระเบียบไว้ ดังนี้

- ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒”
- ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓. ให้ยกเลิกความในข้อ ๕. แห่งระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕. ให้หักเงินเดือน ของ ข้าราชการไว้ เป็นเงินสะสมในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินที่ได้รับจริงแต่ละเดือน เงินสะสมให้ถือจำนวนเต็มบาท เศษของบาทให้ตัดทิ้ง สำหรับเดือนที่ออกจากราชการไม่ต้องหัก”

เงินสะสมที่หักไว้ นั้น ให้ส่วนราชการนำส่งเข้าบัญชีเงินสะสมของข้าราชการตามข้อ ๖ ตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงนาม) จอมพล ถ. กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

บันทึก

เรื่อง ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม

กระทรวงการคลังเสนอว่า —

๑. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๐ ให้ใช้ระเบียบการหักเงินเดือนข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๕. ของระเบียบนี้กำหนดไว้ว่า

“ข้อ ๕. ให้หักเงินเดือนของข้าราชการไว้เป็นเงินสะสมใน อัตราร้อยละ ๔ ของเงินเดือน ที่ได้รับจริงแต่ละเดือน เงินสะสมให้ถือจำนวนเต็มบาท เศษของบาทให้ตัดทิ้ง สำหรับเดือนที่ออกจากราชการไม่ต้องหัก

ในกรณีที่ได้รับเงินเดือนไม่เต็มจำนวนไม่ว่าเพราะเหตุใด ให้หักเงินสะสมไว้โดยถือเสมือนว่าได้รับเงินเดือนเต็มจำนวน ในกรณีที่ได้รับเงินเดือนอัตราสูงขึ้นในระหว่างเดือน ให้หักเงินสะสมไว้โดยถือเสมือนว่าได้รับเงินเดือนในอัตราสูงเต็มเดือน”

๒. ความที่กำหนดไว้นี้ได้มีปัญหาเกิดขึ้นบางประการ โดยส่วนราชการได้หารือมา เช่น

(ก) ข้าราชการที่บรรจุใหม่ในวันสุดท้ายของเดือน หรือข้าราชการที่ได้เลื่อนชั้นและเลื่อนขึ้นเงินเดือนในวันสุดท้ายของเดือน เงินเดือนที่ได้รับเพียงวันเดียวไม่พอหักเงินสะสมจะทำอย่างไร เช่น ข้าราชการได้เงินเดือน ๆ ละ ๑,๓๐๐ บาท ได้รับเงินเดือนในเดือนนั้นเพียง ๑ วัน และในเดือนนั้นมี ๓๐ วัน จะได้รับเงินเดือนเพียง ๔๓.๓๓ บาท แต่ต้องหักเงินสะสมโดยถือเสมือนว่า ได้รับเงินเดือนเต็มจำนวน ๑,๓๐๐ บาท ในอัตราร้อยละ ๔ เป็นจำนวน ๕๒ บาท

(ข) ในกรณีที่ได้รับเงินเดือนอัตราต่ำลงในระหว่างเดือน ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้ว่าให้หักเงินสะสมในอัตราสูงหรืออัตราค่า

๓. เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงการคลังเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ โดยตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค ซึ่งจะเกิดผลเป็นว่า การหักเงินสะสมให้หักในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ได้รับจริงแต่ละเดือน

๔. กระทรวงการคลังจึงเสนอร่าง ระเบียบว่าด้วยการ หักเงินเดือน ข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังได้แนบมาพร้อมนี้ และให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ เป็นต้นไป กับขอให้กระทรวงกลาโหมใช้ระเบียบดังกล่าวนี้ด้วย

๕. อนึ่ง สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในระยะเวลาก่อนใช้ระเบียบใหม่นี้ เห็นสมควรขอความเข้าใจเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติดังนี้

(ก) ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุใหม่ ในวันสุดท้ายของเดือน ถ้าเงินเดือนไม่พอหักเป็นเงินสะสม ก็ให้หักเท่าที่มีเงินเดือนจะหักได้ แต่เมื่อใช้ระเบียบใหม่แล้วให้หักในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินที่รับจริง

(ข) ข้าราชการที่ได้เลื่อนชั้นและเลื่อนขึ้นเงินเดือนในวันสุดท้ายของเดือน เมื่อได้หักเงินสะสมตามอัตราของเงินเดือนเดิมแล้ว ส่วนที่ต้องหักเพิ่มขึ้นอีกก็ให้หักในอัตราใหม่ที่ได้รับเพียงวันเดียวนั้น แต่เมื่อใช้ระเบียบใหม่แล้วให้หักแต่ละช่วงตามอัตราร้อยละ ๔ ของเงินที่ได้รับ

(ค) ในกรณีที่ได้รับเงินเดือนสูงขึ้นหรือต่ำลงในระหว่างเดือน ให้ถืออัตราเงินเดือนในวันสิ้นเดือนเป็นเกณฑ์หัก แต่เมื่อใช้ระเบียบใหม่แล้วให้หักไว้ในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินที่ได้รับจริงแต่ละเดือน

(ง) ข้าราชการที่โอนย้ายสังกัดระหว่างเดือน ปกติให้หักทางที่เบิกเงินเดือนตอนปลายเดือน เว้นแต่เงินเดือนตอนปลายเดือนมีไม่พอหัก ก็ให้หักทางที่เบิกเงินเดือนในตอนต้นเดือนหรือต้นสังกัดก่อนโอนย้ายได้หักเงินสะสมไว้ครบแล้ว สังกัดใหม่ก็ไม่ต้องหัก แต่เมื่อใช้ระเบียบใหม่ให้แต่ละส่วนราชการหักตามส่วนของเงินที่ได้รับ

(จ) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ ซึ่งเป็นวันที่ใช้ระเบียบการหักเงินเดือน ข้าราชการไว้เป็นเงินสะสม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ จนถึงวันก่อนใช้ระเบียบใหม่นี้ ถ้าส่วนราชการใดได้หักเงินเดือนไว้เป็นเงินสะสมเกินขอให้เป็นอันแล้วกันไปไม่ต้องให้เบิกคืน ส่วนดอกเบี้ยก็คิดให้ตามจำนวนเงินสะสมที่ได้หักไว้จริง

ฯ พลฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอกองรัฐมนตรีพิจารณา

จึงขอเสนอกองรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว.๑๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๖ มีนาคม ๒๕๑๒

เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการผู้เข้ารับการศึกษาหรืออบรมภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ที่ กค. ๐๕๐๒/๔๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

ด้วยกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นควรวางระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการผู้เข้ารับการศึกษาหรืออบรมภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม ก่อนเข้ารับการศึกษาหรือเดินทางไปศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศ รวม ๓ ประการ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของกระทรวงการคลังที่ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๒ ลงมติเห็นชอบด้วย ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

จึงเวียนมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์

(นามมนูญ บริสุทธิ์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

(สำเนา)

ที่ กค. ๐๕๐๒/๔๕๔๐

กระทรวงการคลัง

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการผู้เข้ารับการศึกษาหรืออบรมภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑. ข้าราชการที่สมัครขอรับทุนไปศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศนั้น บางกรณีปรากฏว่ามีความรู้ภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ จำเป็นต้องเข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษก่อนเข้ารับการศึกษาหรืออบรม ในกรณีเช่นนี้ ถ้าเป็นข้าราชการในส่วนภูมิภาค กรมเจ้าสังกัดมักจะใช้วีซ่าออกคำสั่งให้เดินทางมาราชการที่พระนคร เป็นการทำให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ได้แก่ ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าที่พัก มีตัวอย่างข้าราชการที่จังหวัดศรีสะเกษเดินทางไปราชการมายังพระนคร เพื่อรับการอบรมภาษาอังกฤษ เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการรวมทั้งสิ้น ๑๐,๘๐๑ บาท ๕๐ สตางค์

๒. สำนักงานกรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๕ ได้ทักท้วงการเบิกเงินของข้าราชการผู้นี้ โดยเห็นว่าไม่มีสิทธิเบิกตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และให้นำเงินที่ได้เบิกไปแล้วส่งคืน

๓. กรมและกระทรวงเจ้าสังกัดของข้าราชการผู้ถูกทักท้วงได้ขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาถึงการทักท้วงให้ โดยชี้แจงว่า ข้าราชการผู้นี้ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของกรมเจ้าสังกัด จึงน่าจะมีความสิทธิเบิกค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าที่พัก ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้

๔. ประเด็นของเรื่องนี้อยู่ที่ว่า การที่ข้าราชการต้องมาอบรมภาษาอังกฤษนี้ สมควรหรือไม่ที่จะถือว่าเป็นการมาปฏิบัติราชการตลอดเวลาที่รับการอบรม ซึ่งในกรณีข้าราชการจังหวัดศรีสะเกษดังกล่าวในข้อ ๑ เป็นเวลาถึง ๘ เดือนเศษ

๕. กระทรวงการคลังเห็นว่า การที่ข้าราชการขอรับทุนศึกษาหรือดูงานนั้นเป็นความสมัครใจของข้าราชการเอง แม้การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อศึกษาหรือดูงานเมื่อได้รับทุนแล้ว ก็ไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามพระราชกฤษฎีกา แต่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ช่วยเหลือในบางกรณีเป็นพิเศษ เช่น ในกรณีที่รัฐบาลผู้ให้ทุนออกค่าพาหนะให้สำหรับเที่ยวไปหรือเที่ยวกลับเพียงเที่ยวเดียว คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุญาตให้กรมเจ้าสังกัดจ่ายค่าพาหนะสมทบให้ได้อีกหนึ่งเที่ยว ซึ่งย่อมต้องถือว่าเป็นการสงเคราะห์ข้าราชการเป็นพิเศษ ไม่เกี่ยวกับสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงการคลังจึงเห็นว่า ข้อทักท้วงของสำนักงานกรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๕ น่าจะชอบด้วยเหตุผล อีกประการหนึ่ง ถ้ายอมให้ถือว่าการเดินทางมายังพระนคร เพื่อรับการอบรมภาษาอังกฤษเป็นการมาปฏิบัติราชการแล้ว อาจมีปัญหาคือตามมาได้อีกมากมาย เช่น ถ้าเกิดอุบัติเหตุ ข้าราชการผู้นั้นได้รับบาดเจ็บถึงทุพพลภาพ หรือถึงตาย ก็อาจเกิดสิทธิเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญพิเศษ ดังนี้เป็นต้น

๖. เรื่องนี้ทางราชการยังไม่ได้วางระเบียบไว้แน่ชัด การปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ จึงอาจคลั่งกันอยู่ กระทรวงการคลังจึงขอเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาว่า

(ก) การเดินทางมาอบรมภาษาอังกฤษในจังหวัดพระนคร ก่อนที่จะรับทุนศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศ จะให้ถือได้หรือไม่ว่าเป็นการมาปฏิบัติราชการตลอดเวลาที่รับการอบรม

(จ) ถ้าไม่ถือว่าเป็นการมปฏิบัติราชการ จะสมควรช่วยเหลือข้าราชการซึ่งมารับการอบรมหรือไม่ เพียงใด

(ค) ในกรณีที่ได้มีการเบิกและจ่ายเงินค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าที่พักไปแล้ว จะผ่อนผันให้หรือไม่เพียงใด

๑. ปัญหาตามข้อ ๖ (ก) นั้น กระทรวงการคลังเห็นว่า ไม่น่าจะถือว่าเป็นการมปฏิบัติราชการ

ปัญหาตามข้อ ๖ (จ) นั้น กระทรวงการคลังเห็นว่า ถ้าจะอนุโลมตามเกณฑ์ช่วยออกค่าพาหนะเดินทางไปต่างประเทศ ก็อาจช่วยเหลือเฉพาะค่าพาหนะเดินทางให้ ซึ่งอาจให้เบิกได้ทั้งเที่ยวไปและกลับ แต่ไม่ให้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก หรือค่าใช้จ่ายอย่างอื่น

ส่วนปัญหาตามข้อ ๖ (ค) นั้น เห็นว่า เพื่อให้เรื่องเสร็จไป หากคณะรัฐมนตรีจะไปรดผ่อนผันให้ก็เป็นสมควร ทั้งนี้ หมายความว่าเฉพาะกรณีที่ได้มีการอบรมเสร็จสิ้นไปแล้วก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีลงมติ หากผู้ใดเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักไปแล้ว หรือไม่ได้เบิก ก็ให้เป็นอันแล้วกันไป ไม่ต้องเรียกส่งคืน หรือเบิกชดใช้ให้ ส่วนกรณีที่การอบรมยังไม่เสร็จสิ้น หากผู้ใดได้เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักไปแล้ว ก็ให้จ่ายต่อไปได้อีกไม่เกิน ๑ วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีลงมติ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักหลังจากนั้นให้นำส่งคืนส่วนราชการเสียทั้งสิ้น สำหรับผู้ที่ยังมิได้เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าเช่าที่พัก ก็ให้เป็นอันแล้วกันไป ไม่ให้เบิกชดใช้อีกเช่นกัน

จึงเวียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) ส. วินิจฉัยกุล

(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

ท สร. ๐๘๐๕/ 2. ๕

สำนักงาน ก.พ.

๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒

เรื่อง การตีความและวินิจฉัยปัญหาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ เกี่ยวกับการลดโทษข้าราชการพลเรือน
พลเรือน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

ด้วยกรมบัญชีกลางขอให้ ก.พ. พิจารณาปัญหาอันเกิดขึ้น เนื่องจากการใช้บังคับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ว่า ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งไล่หรือปลดข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคออกจากราชการ โดยมติของ อ.ก.พ. จังหวัด ตามความใน มาตรา ๘๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๑ ผู้ถูกกลงโทษไม่อุทธรณ์ แต่รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษ เห็นว่าโทษสูงเกินไป จะเสนอให้ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาเพื่อลดโทษหรือจะส่งลดโทษเสียเองได้หรือไม่

ก.พ. มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๘๕ (๑) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี เห็นว่าควรไล่ข้าราชการผู้ใดออกจากราชการ ซึ่งเป็นความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของ อ.ก.พ.จังหวัด ก็ให้นำสำนวนเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณา ถ้า อ.ก.พ. กระทรวงเห็นสมควรไล่ออกจากราชการก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งไล่ผู้นั้นออกจากราชการ และตามมาตรา ๘๖ กรณีโทษปลดออก กับมาตรา ๘๐ กรณีโทษให้ออกก็กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๕ ว่าด้วยการสอบสวนและการส่งลงโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม นั้น มีความมุ่งหมายให้ใช้เฉพาะกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของ อ.ก.พ. จังหวัดในทางที่จะเพิ่มโทษเท่านั้น กรณีจะอาศัยมาตรา ๘๐ โดยนำความในมาตรา ๘๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม นำสำนวนเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาเพื่อลดโทษลง เป็นให้ออกจากราชการหาได้ไม่ และตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้ส่งลงโทษ มีอำนาจที่จะส่งลดโทษได้นั้น มาตราดังกล่าวมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้บังคับบัญชาเหนือมีอำนาจส่งลดโทษในกรณีเช่นนี้ได้แต่อย่างใดไม่ เพียงแต่มุ่งหมายให้อำนาจเฉพาะในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นส่งลงโทษมาโดยอาศัยอำนาจในตัวเองตามที่กฎหมายให้ไว้โดยมีจำกัดอำนาจของ อ.ก.พ. จังหวัดเท่านั้น ก.พ. จึงเห็นว่ากรณีตามปัญหานั้น ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะนำเรื่องเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาเพื่อลดโทษหรือส่งลดโทษเสียเองหาได้ไม่ และโดยที่ ก.พ. เห็นว่าเรื่องนี้เป็น ปัญหาสำคัญ จึงลงมติให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในราชการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเห็นชอบด้วยตามความเห็น ก.พ. แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) พันเอก จินตา ณ สงขลา
(จินตา ณ สงขลา)
เลขาธิการ ก.พ.

กองวินัยและเรื่องราว

ที่ สร. ๐๘๐๖/ ๖. ๖

สำนักงาน ก.พ.

๒๐ มีนาคม ๒๕๑๒

เรื่อง ขอความร่วมมือสำรวจข้าราชการซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓
เวียน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างบัญชีรายชื่อข้าราชการพลเรือนซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓
จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๐๔ กำหนดให้ข้าราชการซึ่งมีอายุครบ
๖๐ ปีบริบูรณ์แล้ว พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุ
ข้าราชการชั้นบัญชีรายชื่อข้าราชการดังกล่าวซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไป ต่อเจ้ากระทรวงของ
ผู้นั้นและกระทรวงการคลัง ก่อนสิ้นเดือนสุดท้ายของปีงบประมาณทุกปี

โดยที่ ก.พ. เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการพลเรือนตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนัก
งาน ก.พ. จึงเวียนมาเพื่อขอได้โปรดสำรวจข้าราชการพลเรือนในสังกัด ซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๑๓ คือ ผู้ที่เกิดในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๓ แล้วกรอกชื่อ ตำแหน่งและ
รายละเอียดอื่นๆ ดังตัวอย่างในบัญชีที่ส่งมาพร้อมนี้ ส่งไปให้สำนักงาน ก.พ. ภายในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๒ จำนวน
๒ ชุด ทั้งนี้ เพื่อสำนักงาน ก.พ. จะได้ตรวจสอบกับ ก.พ. ๗ ที่เก็บรักษาไว้ทางสำนักงาน ก.พ. และดำเนินการในเรื่อง
เกษียณอายุต่อไป

จึงเวียนมาเพื่อขอได้โปรดดำเนินการในเรื่องนี้ด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พันเอก จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองทะเบียนประวัติ

(ตัวอย่าง)

บัญชีรายชื่อข้าราชการพลเรือนซึ่งจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓
สังกัดกรม ..... กระทรวง.....

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	เกิด วัน เดือน ปี	อายุครบ ๖๐ ปี วัน เดือน ปี	หมายเหตุ
ข้าราชการพลเรือน สามัญ					
๑	นาย ก.	อธิบดี	๑ ต.ค. ๒๔๕๒	๑ ต.ค. ๒๕๑๒	
๒	นาย ข.	หัวหน้ากอง กอง	๑๐ ต.ค. ๒๔๕๒	๑๐ ต.ค. ๒๕๑๒	
๓	นาย ค.	หัวหน้าแผนก แผนก กอง	๕ ม.ค. ๒๔๕๒	๕ ม.ค. ๒๕๑๓	
๔	นาย ง.	ประจำแผนก แผนก .... กอง	๖ ก.พ. ๒๔๕๒	๖ ก.พ. ๒๕๑๓	
๕	นาย จ.	เสมียนพนักงาน แผนก	๑ มี.ค. ๒๔๕๒	๑ มี.ค. ๒๕๑๓	
		กอง			
ข้าราชการพลเรือน วิสามัญ					
	นาย ฉ.	กอง..... การโรง	๑ มี.พ. ๒๔๕๓	๑ มี.พ. ๒๕๑๓	

หมายเหตุ ๑. โปรดสำรวจเฉพาะข้าราชการซึ่งเกิดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๕๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๔๕๓
๒. ก่อน พ.ศ. ๒๔๘๔ นับเดือนเมษายนเป็นเดือนที่ ๑ ของปี

ท กค. ๐๕๐๒/ ๕๗๑๕

กระทรวงการคลัง

๖ มีนาคม ๒๕๑๒

เรื่อง ค่าเช่าโรงแรมระหว่างไปรับตำแหน่งใหม่ในต่างประเทศ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

ด้วยปรากฏว่า ข้าราชการของส่วนราชการบางแห่งที่มีสำนักงานในต่างประเทศ ไม่อาจหาบ้านเช่าในระยะเริ่มแรกไปรับราชการในต่างประเทศ กระทรวงการคลังจึงเห็นควรวางหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าเช่าโรงแรมในระหว่างไปรับตำแหน่งใหม่ไว้ดังนี้

ข้าราชการซึ่งเดินทางไปรับราชการประจำในต่างประเทศผู้ใดไม่อาจหาบ้านเช่าได้ และจำเป็นต้องเช่าโรงแรมอยู่ในระยะแรกที่เดินทางไปถึง ก็นอนุญาตให้เบิกค่าเช่าโรงแรมได้เท่าที่จ่ายจริง แต่ต้องไม่เกินกึ่งอัตราค่าเบย์เลี้ยงเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวต่อ ๑ ห้อง เป็นเวลาไม่เกิน ๑๕ วันนับแต่วันเดินทางไปถึง และสำหรับจำนวนห้องนั้น ให้เช่าตามจำนวนคนในครอบครัวของผู้เดินทาง โดยให้เช่าสำหรับ ๒ คนต่อ ๑ ห้อง ถ้ามีเศษและจำเป็นต้องเช่าอีกห้องหนึ่งต่างหาก ก็ให้เช่าได้อีก ๑ ห้อง

ทั้งนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป และขอได้โปรดชี้แจงให้ ข้าราชการผู้ที่จะเดินทางไปรับราชการต่างประเทศทราบถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ โดยชี้แจงก่อนการเดินทางด้วย และถ้าหากมีกรณีจ่ายนอกเหนือจากหลักเกณฑ์นี้ ข้าราชการผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกินเองทั้งสิ้น

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ไสร์จ สุธงสิทธิ์

(นายไสร์จ สุธงสิทธิ์)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

คอมพิวเตอร์คืออะไร

โดย สค.

คอมพิวเตอร์ หรือหลาย ๆ คนรู้จักกันในนามของเครื่อง
สมองกล เครื่องจักรกล เครื่องคิดคำนวณคณานา ๆ ฯลฯ ตามแต่
จะเรียกกันนั้น มิได้เป็นของใหม่เป็นของมหัศจรรย์ ดังที่หลาย ๆ คน
นึกคิดหรือวาดภาพเอาไว้เลย แท้จริงแล้วเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่ง
ผู้เขียนจะขอใช้ชื่อนี้ไปพลาง ๆ ก่อน จนกว่าจะมีศัพท์หรือชื่อใช้
แทนเป็นการแน่นอน มีวิวัฒนาการมาจากเครื่องคิดเลขธรรมดาแท้ ๆ
คือ ลูกคิดนั่นเอง

ความจริงมนุษย์เราในปัจจุบันนี้ ได้อ่านได้เรียนรู้อะไรต่ออะไรหลาย ๆ อย่างที่มนุษย์
สมัยก่อน ๆ ที่มีอายุเท่า ๆ กันจะฟังมิได้ เรากำลังอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทรของข่าวสาร
รายงานหรือข้อมูลนานาชนิด

ทุกวันนี้เรามีประชากรเพิ่มขึ้น มีเรื่องจะต้องอ่าน ต้องทำ ต้องซื้อ ต้องเก็บรักษา
มากขึ้น มีปัญหาที่สลับซับซ้อนที่จะต้องแก้ไขในวงการธุรกิจ ในทางวิทยาศาสตร์ในทาง
เทคโนโลยีมากกว่าแต่ก่อน ๆ นักวิทยาศาสตร์ต้องเก็บตัวเลข ข่าวสาร รายงานเกี่ยวกับ
เรื่องอากาศ เรื่องของมหาสมุทร เรื่องของดวงดาว และเรื่องอื่น ๆ อีกหลายพันเรื่องมาก
กว่าที่เคยปรากฏ การแยกชนิดและเก็บข่าวสาร ตัวเลขจำนวนมหึมากลายเป็นปัญหาใหญ่
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นปัญหาที่ดูจะแก้ไขไม่ได้เอาเสียเลย นัก
วิทยาศาสตร์ผู้หนึ่งให้ข้อสังเกตว่า เพียงแต่จะศึกษาถึงลักษณะต่าง ๆ ของการโคจรของวง
ดาวพระศุกร์ ในระยะเพียงอาทิตย์เดียวเท่านั้น ข้อมูลหรือข่าวสารที่ได้รับจะต้องใช้กำลังคน
ทั้งหมดที่เขาได้อยู่แยกแยะวิเคราะห์นั้นนับเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

แน่นอนเหลือเกินข้อมูลดิบทั่วไปที่มีอยู่นั้น จะไม่มีประโยชน์หรือความหมายอะไร
เลย ยกเว้นจนกว่าเราจะวิเคราะห์และตีความหมายได้แล้ว ในบางครั้งตัวเลขหรือข้อมูล
เหล่านี้จำเป็นต้องนำมาสร้างหรือผูกเข้าเป็นสมการในทางคณิตศาสตร์ก่อน ซึ่งสมการ
เหล่านี้บางทีต้องใช้เวลาเป็นปี ๆ ในการแก้ ถ้าเราอาศัยแต่กำลังคนเพียงอย่างเดียว

ในสถานการณ์และความจำเป็นบังคับดังกล่าว ทำให้มนุษย์คิดประดิษฐ์เครื่องจักรขึ้นมา เพื่อช่วยผ่อนแรงแก้ปัญหาและทำให้เข้าใจสิ่งที่ค้นพบอื่น ๆ ได้มากขึ้น เครื่องจักรดังกล่าวสามารถนับจำนวนและเก็บรักษาข้อมูลได้เป็นจำนวนล้าน ๆ สามารถแยกแยะข้อมูลและเปรียบเทียบกัน สามารถแก่สมการที่สลับซับซ้อนกันได้ แน่นนอนเหลือเกิน เจ้าสิ่งนี้แหละที่เราเรียกว่า คอมพิวเตอร์ หรือ อิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์

ครั้งแรกคอมพิวเตอร์ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อจะใช้แก้ปัญหาในทางคณิตศาสตร์เท่านั้น ดังเช่นคอมพิวเตอร์เครื่องแรกที่ได้ประดิษฐ์ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นการพัฒนาการคำนวณเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับกิจการทหาร แต่ปัจจุบันความสามารถของเครื่องไปไกลกว่านั้นมากนัก คอมพิวเตอร์ได้ถูกใช้ในกิจการอุตสาหกรรม ธุรกิจทั่วไป ลึกซึ้งกว่าที่เรา ๆ นึกคิดเสียอีก ปัจจุบันความเร็วของเครื่องเป็นเรื่องที่ทุกๆ คนแข่งขันกันเพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์กับภารกิจในงานอาชีพของตน ความเร็ว (SPEED) ของเครื่องเป็นสิ่งที่วัดถึงควมมีประสิทธิภาพและวิธิตามในการแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ได้มากกว่ากัน เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ถูกนำมาใช้ในกิจการอย่างแพร่หลายในเกือบทุกสาขาวิชา ทั้งรัฐบาลและเอกชน

คอมพิวเตอร์ทำอะไร

นับตั้งแต่ได้มีการประดิษฐ์ตัวเลขขึ้น มนุษย์ได้พยายามที่จะหาเครื่องช่วยคิดอยู่เสมอ ลูกคิดได้ชื่อว่าเป็นเครื่องช่วยในการคิดเลขจำนวนมาก ๆ ที่เก่าแก่ที่สุด ระหว่างศตวรรษที่ ๑๗ ชาวฝรั่งเศสคนหนึ่ง ชื่อ เบลส ปาสกาล ก็สามารถคิดเครื่องคำนวณโดยใช้ระบบมีเกียร์ผลัดขึ้นได้ และในปี ค.ศ. ๑๘๘๘ เฮอร์แมน ฮอลเลอร์ ชาวอเมริกันก็สามารถคิดเครื่องช่วยผ่อนแรงเป็นแบบอัตโนมัติ ในการนับจำนวนรูปของบัตรขึ้นได้อีกเช่นกัน

คอมพิวเตอร์สมัยใหม่สามารถที่จะช่วยคิดข้อมูล วิเคราะห์ความต้องการจำนวนมาก ๆ ได้ด้วยความเร็วที่สูงมาก สามารถกระทำตามคำสั่งได้นานาชนิด

อย่างไรก็ดี คอมพิวเตอร์ก็เป็นเพียงเครื่องจักรอันหนึ่ง เช่นเดียวกับรถยนต์ บินจันแทรกเตอร์ เครื่องขุด เป็นต้น ที่ใช้เป็นเครื่องผ่อนแรงของมนุษย์ แทนที่จะต้องใช้กำลังแบกหามหรือยกขึ้นในที่สูง ๆ แรงมนุษย์ที่มีอยู่อาจมีไม่พอหรือไม่อาจทำได้เลย ซึ่งเครื่องผ่อนแรงเหล่านี้จะปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือ เครื่องคอมพิวเตอร์ก็เช่นเดียวกัน ถ้าจะพูดอย่าง

ง่าย ๆ เราอาจจะเปรียบเทียบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องผ่อนแรงมันสมอง แรงกติก้านวดของมนุษย์นั่นเอง โดยที่การทำงานของคอมพิวเตอร์จะเป็นไปในลักษณะของการนับและคำนวณอย่างธรรมดา ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นลักษณะงานใด ๆ ที่เราจะให้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วย เราจะต้องดัดแปลงให้อยู่ในลักษณะเป็นเทอมในทางคณิตศาสตร์เสียก่อน

ตัวอย่างง่าย ๆ ที่สุด เช่น ท่านต้องการจะซื้อเสื้อเชิ้ตสัก ๕ ตัว ในร้านแห่งหนึ่ง และจะให้ส่งไปที่ ๆ เราอยู่ เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถใช้คิบบิลให้ท่านได้ ซึ่งปัญหาจะมีว่า ท่านเป็นหนี้อยู่กับร้านค้าเท่าไร? ก่อนอื่นลองหันมาคิดว่าสูตรง่าย ๆ ที่เขียนขึ้นในเชิงคณิตศาสตร์นั้นเป็นอย่างไรก่อน สูตรง่าย ๆ จะเป็นไปในรูปดังนี้ คือ—

$$\text{บริการ} = \text{จำนวนเสื้อเชิ้ต} \times \text{ราคาตัวละ} + \text{ภาษี} + \text{ค่าขนส่ง} + \text{หนี้สินเดิม} - \text{เครดิตที่มีอยู่} + \text{ค่า}$$

แน่นอน สูตรคณิตศาสตร์ง่าย ๆ เช่นนี้ ถ้าเราลองนึกภาพดูถึงบริษัทหรือห้างร้านใหญ่ ๆ ที่จะต้องคิบบิลให้ลูกค้าทุกวันนับเป็นพัน ๆ ราย และในแต่ละรายจำต้องรวดเร็วในชั่วอึดใจหนึ่ง แล้วก็จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ เราจะทำได้อย่างไร

เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ๆ นั้น แยกการปฏิบัติงานออกได้ง่าย ๆ เป็น ๔ ระยะเวลาด้วยกัน คือ ชั้นป้อนข้อมูล (Input) ชั้นเก็บข้อมูล (Storage) ชั้นปฏิบัติการ (Processing) และชั้นให้ผลลัพธ์ (Output) ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานของเครื่องคอมพิวเตอร์นี้ เป็นไปเช่นเกี่ยวกับการที่อาจารย์หรือครูให้คะแนนหรือเกรดสุดท้ายแก่นิสิต หรือนักเรียน คะแนนทดสอบแต่ละครั้ง หรือข้อติชมแต่ละครั้ง จะเป็นเสมือนชั้นป้อนข้อมูล (Input) สมุดเก็บคะแนนหรือข้อติชมของครูอาจารย์ก็จะเป็นชั้นเก็บข้อมูล (Storage) และในขณะเดียวกันตัวครูเองก็จะเป็นตัวผู้ปฏิบัติการ (Processing) ผลคะแนนสุดท้ายที่นักเรียนได้รับเป็นรายงานคะแนนก็จะเป็นชั้นพิมพ์ผล (Output) นั่นเอง

อย่างไรก็ดี หลาย ๆ คนก็คงยังจะมองไม่เห็นว่ ขั้นตอนการปฏิบัติงานเหล่านี้ จะทำได้ อย่งไร จะเริ่มต้นอย่างไร จะปฏิบัติการอย่างไร ผลบั้นปลายจะออกมาในรูปไหนอยู่นั่นเอง ซึ่งอาจอธิบายสั้น ๆ และง่าย ๆ ได้ดังนี้

เราจะเริ่มต้นอย่างไร

ครั้งแรกสุด เราจำเป็นจะต้องรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดก่อน ขั้นตอนต่อไปก็คือ การสร้างคำสั่งสำหรับคอมพิวเตอร์ ซึ่งเราเรียกว่าโปรแกรม จากนั้นเราก็ต้องหาทางที่จะส่งข้อมูลเข้าไปยังหน่วยรับข้อมูล (Input Unit) ของคอมพิวเตอร์

บัตรที่เราเคยเห็น ๆ กันอยู่ ก็เป็นวิธีหรือสื่อกลางอันหนึ่งที่เราจะส่งข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ บัตรในการประมวลผลนี้จะมีหลังจากการเจาะแล้ว ซึ่งแต่ละรูก็จะหมายถึงจำนวนหรืออักษรที่เราได้ให้รหัสไว้ บัตรเหล่านี้จะกระตุ้นวงจรของกระแสไฟฟ้าในเครื่อง ดังนั้น เมื่อบัตรผ่านช่องอ่านบัตรซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของ Input แปลงโลหะจะทำให้กระแสไฟฟ้าสัมผัสผ่านช่องรูของบัตร และทำให้กระแสไฟครบวงจร หรือในเครื่องอ่านบัตรบางอย่าง อาจจะใช้แสงผ่านช่องรูเหล่านี้ แล้วจึงไปกระตุ้นช่องเปิดรับภาพไฟฟ้าอีกทีหนึ่ง ซึ่งกรรมวิธีเหล่านี้มีมากมายหลายวิธีในการที่จะป้อนข้อมูลเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือแทนที่จะใช้บัตร เราอาจจะใช้เมคเนติกเทปแทนก็ได้ โดยที่บนเมคเนติกเทปจะมีจุดแม่เหล็กอยู่เต็มไปหมด แทนการใช้เจาะรู ซึ่งจุดเหล่านี้จะระบุหรือแทนถึงจำนวนหรือตัวอักษรหรือตัวเลขที่เราให้ผ่าน เมคเนติกเทปเหล่านี้มีความรู้สึกไวเช่นเดียวกับเทปที่เราใช้อัดเสียงอยู่ตามบ้าน โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ กรรมวิธีการป้อนข้อมูลเข้าสู่คอมพิวเตอร์นั้นก้าวหน้าไปมาก ในบางครั้งเราจักเห็นตัวเลขหรือตัวอักษรบนเช็ค บนกระดาษข่าวสารบางอย่าง เป็นรอยหมึกสีแปลกไปหน่อย แท้จริงแล้ว ถ้าเราลองสังเกตดูให้ดีตัวเลขหรือตัวอักษรเหล่านี้พิมพ์ด้วยหมึกพิเศษมีแรงแม่เหล็กอยู่ ซึ่งคอมพิวเตอร์สามารถจะรับรู้และเก็บข้อมูลได้พร้อมทั้งส่งคอมพิวเตอร์ให้พิมพ์ผลออกมาเลยก็มี ซึ่งเราจักเห็นใช้กันอยู่ในกิจการธุรกิจหลายประเภท เช่น บริษัทเครื่องบิน สำหรับระบบการจองตั๋วที่นั่ง เป็นต้น

ข้อมูลถูกเก็บอย่างไร

ขณะนี้มาถึงขั้นที่เราส่งข้อมูลและคำสั่งให้คอมพิวเตอร์แล้ว ข้อมูลและคำสั่งเหล่านี้จะไปที่ไหน ถูกเก็บอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จะต้องรู้อีก ถ้าตอบง่าย ๆ ตรง ๆ ก็พอจะพูดได้ว่า ข้อมูลและคำสั่งเหล่านี้ถูกส่งไปยังหน่วยเก็บ (Storage Units) โดยแรงกระตุ้นของอิเล็กทรอนิกส์จาก input

คอมพิวเตอร์ สามารถจะประมวลข้อมูลจำนวนมาก ๆ ได้ในเวลาอันสั้นอย่างแทบไม่น่าเชื่อ บางครั้งข้อมูลจำนวนมหาศาลที่ต้องอาศัยการคำนวณหลายชั้นนั้น จะถูกประมวลเสร็จภายใน ๑ หรือ ๒ วินาที ดังนั้น ที่เก็บข้อมูลจึงจำเป็นที่จะต้องเก็บเป็นจำนวนมหาศาล โดยที่แต่ละหน่วยของข้อมูลนั้นจะต้องพร้อมที่จะส่งไปยังหน่วยปฏิบัติการหรือหน่วยประมวล (Processing Unit) ได้ทันที

ข้อมูลอาจจะถูกเก็บไว้ในลักษณะต่างๆ กัน ตามแต่ละประเภทของ Storage นั้น เป็นที่เห็นว่าเก็บไว้ในเมกเนติกเทป ดังที่เคยกล่าวมาแล้ว โดยที่เทปแต่ละค่านั้นจะมีจุดของอำนาจแม่เหล็กอยู่เต็มไปหมดบนเทป แต่ละจุดจะใช้แทนที่ข้อมูลหรือเก็บข้อความต่างๆ เช่น ข้อมูลจากการสำมะโน ข้อมูลจากการตรวจสอบบางอย่างในงานธุรกิจ หรือจากบัญชี เป็นต้น ข้อมูลจำนวนมากๆ เหล่านี้สามารถจะเก็บไว้ในเทปเพียงม้วนเดียวก็ได้ในบางครั้ง ในการเลือกหาข้อมูลหรือข้อรายงานที่ต้องการ ในลักษณะเช่นเดียวกัน คอมพิวเตอร์จะค้นหาไปบนความยาวของเทปเหล่านี้ด้วยความเร็วที่สูงมาก

เมกเนติกดิสค์ ก็เป็นที่เก็บข้อมูลอีกชนิดหนึ่งเช่นเดียวกัน จุดแม่เหล็กบนจานเหล่านี้จะแทนจำนวนหรือคำอักษรที่เราต้องการ

นอกจากนี้ในตัวคอมพิวเตอร์จะมีเครื่องสำหรับจำโดยเฉพาะ สมองสำหรับจำจะเป็นโยเหล็กเรียงขนานกันอยู่คล้ายกับลวดตาข่าย เรียงกันที่บิตเต็มไปหมด เมื่ออิเล็กทริกถูกกระตุ้นให้ผ่านโยลวดเหล่านี้ก็จะเกิดกระแสแม่เหล็กขึ้น ซึ่งการเกิดกระแสแม่เหล็กในลวดเหล่านี้ อาจจะแปรเปลี่ยนไปในลักษณะต่างๆ กัน ซึ่งแต่ละครั้งก็จะแทนข้อมูลหรือข้อความต่างๆ ในลวดเส้นหนึ่งๆ นั้น เมื่อเกิดอำนาจแม่เหล็กขึ้น ก็จะแทนข้อมูลได้เป็นจำนวนมหาศาล และถูกส่งไปเก็บไว้ในเสี้ยวของวินาทีเท่านั้น

คอมพิวเตอร์ทำงานอย่างไร

คอมพิวเตอร์ จะ ปฏิบัติงานได้ก็ต่อเมื่อมีโปรแกรมซึ่งเป็นคำสั่งให้เครื่องทำงานเป็นขั้นๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีคำสั่งอย่างชัดเจนพอในการให้เครื่องจักรกลทำงาน เป็นต้นว่า จะไปเอาข้อมูลที่ช่องไหน จะจัดเรียงอย่างไร ต้องคำนวณอย่างไร และจะได้ผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายอย่างไร

คอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งๆ ประกอบขึ้นด้วยหลักเกณฑ์ง่าย ๆ อย่างแทบไม่น่าเชื่อ มีสถานการณ้อยู่ ๒ ประการเท่านั้นที่ใช้เป็นหลักของการทำงานของเครื่อง มองง่าย ๆ เทียบเคียงกับหลอดไฟฟ้าที่เรามีอยู่ตามบ้าน ซึ่งสถานการณ์ที่เป็นไปได้ คือ เปิดหรือปิดเท่านั้น ในคอมพิวเตอร์ในขณะที่เปิดไฟ (on) จะใช้แทนด้วย ๑ และปิดไฟ (off) จะแทนด้วย ๐ ซึ่งสัญลักษณ์ ๑, ๐ ระบบ ๒ จำนวน (Binary System) นี้จะใช้แทนจำนวนตัวเลขหรือรายการต่างๆ ได้ทุกรายการ เช่น จำนวน ๓๗

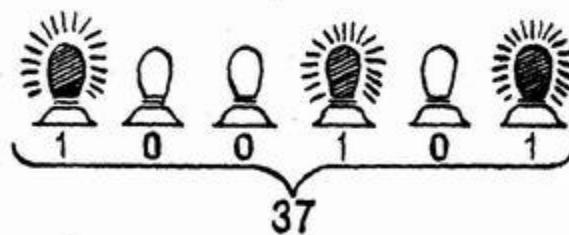
ในระบบเลขฐานสิบ แต่ละหลักที่ถัดจากเลขหลักขวาสุด จะมีค่าเป็น ๑๐ เท่า ในที่นี้ ๗ จากจำนวน ๓๗ นั้น มีความหมายว่าเป็น ๗ หน่วย และเลข ๓ จะเป็น ๑๐ เท่าก็คือ เป็น ๓๐ ดังนั้น เมื่อบวกกับ ๗ ก็เป็น ๓๗

$$\begin{array}{r} 10,000 \quad 1000 \quad 100 \quad 10 \quad 1 \\ \hline 0 \quad 0 \quad 0 \quad 3 \quad 7 \end{array}$$

ในลักษณะเดียวกันระบบเลขฐานสอง ซึ่งใช้แต่ตัวเลข ๑ และ ๐ ก็จะเป็นไปในรูปเดียวกัน โดยที่หลักถัดไปทางซ้ายมือ จะมีค่าเพิ่มเป็น ๒ เท่า ของหลักขวามือเป็นลำดับ ดังนั้น ในการเขียนเลข ๓๗ ในระบบเลขฐานสอง จะได้คำตอบ คือ ๑๐๐๑๐๑

$$\begin{array}{r} 32 \quad 16 \quad 8 \quad 4 \quad 2 \quad 1 \\ \hline 1 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 0 \quad 1 \end{array}$$

สมมุติว่าเราต้องการที่จะแสดงจำนวน ๓๗ ในระบบฐาน ๒ กับหลอดไฟฟ้า ซึ่งสามารถจะแสดงให้ดูได้โดยใช้หลอดไฟ ๖ หลอดดังในภาพ สิ่งที่จะลืมไม่ได้ก็คือ เมื่อไฟเปิดจะใช้ "๑" และเมื่อหลอดไฟดับจะใช้ "๐" แทน ดังนั้น สัญลักษณ์ที่แทนจำนวน ๓๗ ในระบบเลขฐานสองก็จะเห็นได้ดังในภาพ

คอมพิวเตอร์ทุกชนิดจะสร้างด้วยหลักการง่าย ๆ ดังกล่าวทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็นแบบที่ประดิษฐ์ขึ้นพิเศษสำหรับงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเราเรียกว่า Analog Computer หรือจะเป็นแบบที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้กับงานหลายๆ อย่าง ที่เราเรียกว่า Digital Computer โดยที่เรา

จกเห็นได้ว่า ระบบเลขฐานสองนี้มีคุณสมบัติสำคัญหลายประการที่ให้ประโยชน์แก่เรามากกว่าเลขฐานสิบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าทรานซิสเตอร์หรือกระแสแม่เหล็กก็คื มีคุณสมบัติคล่องจองกันสามารถที่จะนำเลขระบบฐานสองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ลักษณะสำคัญเช่นนี้ทำให้การคำนวณข้อมูลต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและสามารถกระทำกับข้อมูลหลายๆ ได้ในชั่วพริบตาอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

คอมพิวเตอร์ให้คำตอบแก่เราได้อย่างไร

เมื่อถึงขั้นปฏิบัติการรับข้อมูลเสร็จสิ้นลง เราก้หวังที่จะได้รับคำตอบที่อยู่ในลักษณะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ เราต้องการผลที่ออกมา (Output) นั้นเอง

คอมพิวเตอร์สามารถให้คำตอบแก่เราในลักษณะต่างๆ กัน เราสามารถสั่งให้คอมพิวเตอร์พิมพ์ผลออกมาโดยตรงเลยก็ได้ ลักษณะที่คอมพิวเตอร์พิมพ์ผลขั้นสุดท้ายแก่เรา นั้นเป็นไปในลักษณะที่รวดเร็วมก บางเครื่องอาจจะพิมพ์ได้ ๑,๐๐๐ บรรทัดภายใน ๑ นาที ซึ่งการพิมพ์รายงานต่างๆ การทำบัญชีรายชื่อ การพิมพ์เช็ค ใบเสร็จ ใบทวงหนี้ และอื่นๆ จะให้ผลรวดเร็วทันกับความต้องการใช้จริง ๆ

คอมพิวเตอร์สามารถให้คำตอบแก่ข้อปัญหาที่เราสงสัยได้อย่างรวดเร็ว โดยการที่เครื่องจะพิมพ์ผลอย่างอัตโนมัติออกมาโดยที่เราเพียงจะบอ้นค่าตามเป็นโคิตบนแป้นพิมพ์คคิเหล่านี้ และคอมพิวเตอร์จะให้คำตอบที่ต้องการในไม่กี่วินาที

นอกจากนี้บางที่เราอาจจะขอรายงานได้โดยทางโทรศัพท์ เป็นต้นว่า ผู้บริการหรือผู้จัดการของบริษัทต้องการที่จะทราบถึงสถานะการบัญชีของลูกค้าบางคน เขาก็เพียงแคยกโทรศัพท์ขึ้น หมุนเลขรหัส เลขบัญชีของลูกค้า และในทันทีทันใด เขาก็สามารถจะหาข้อรายงานได้ว่า ลูกค้าเป็นหนี้ยู่เท่าไร อะไรบ้าง ที่ลูกค้าได้ซื้อไป และซื้อไปเมื่อไร โดยที่ข้อรายงานนี้จะออกมาเป็นคำพูดให้ผู้บริการจัดการได้รับทราบเลยทีเดียว

สรุป

เนื่องจากความเจริญในทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีก้ก่ล่าวแล้วในตอนต้นๆ สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ในทุกวันนี้ จึงแตกต่างไปจากเหตุการณ์และเรื่องราวในอดีต สิ่งที่ต้องรับรู้ สิ่งที่ต้องเก็บ สิ่งที่จะต้องเทียบเคียง เพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็วแม่นยำ เป็นไป

โดยยากลำบากขึ้นทุกที คอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล ข้อยุขานที่ท่วมท้น ในทุก ๆ วัน ของกิจการต่าง ๆ ได้โดยสามารถกระทำไ้รวดเร็วแม่นยำ และต้นทุนในการกระทำกับข้อมูล ข้อยุขานเหล่านี้ถูก

สำหรับประเทศไทยเราไม่ต้องสงสัยเลยว่า วิทยาการแขนงนี้จะไม่เข้ามาเป็นสาขา วิชาการศึกษาที่เด่นที่มีคนต้องการเรียนรู้มากขึ้นทุกที อันเนื่องมาจากความต้องการของตลาด และ ต่อ ๆ ไป จะไม่ก่อบัณฑิตขึ้นกับผู้บริหารงานหรือผู้จัดการที่จะตัดสินใจเลือกเครื่องคอมพิวเตอร์ อย่างไรจึงจะได้ผลคุ้มค่าที่สุด ในระยะต้น ๆ เป็นของแน่นอนเหลือเกินว่าค่าใช้จ่ายในการ ขนส่ง ค่าเช่า หรือจะซื้อเป็นกรรมสิทธิ์เลยก็เดียวจะมีค่าราคาสูง ดังนั้น ถ้าไม่เตรียม แผนงาน ผู้ปฏิบัติงานไว้ให้พร้อมแล้ว คอมพิวเตอร์ก็จะทำลายบริษัทหรือองค์การนั้น ๆ คือ ทนต่อค่าเช่าหรือทุนที่ลงไปไม่ไหว

โดยเฉิน ๆ ตัวประกอบ ๒ ประการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะให้เครื่องคอมพิวเตอร์ดำเนินการไปไ้ดี คือ ประการแรก ลักษณะของงาน ที่จำเป็นต้องมีปริมาณมากพอ มีข้อมูล ข้อยุขานที่จะต้องจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ จำเป็นต้องจัดให้อยู่ในรูปที่ไ้ประโยชน์จริง ๆ มากพอ เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า คอมพิวเตอร์นั้นสามารถกระทำกับข้อมูลหรือข้อยุขานใน ชั่วโมงเดียว ดังนั้น ถ้าไม่มี Input เครื่องก็ว่าง ประการที่สองที่เป็นตัวประกอบอันสำคัญก็คือ คน หลาย ๆ กิจการอยากมีเครื่องจักรกลชนิดนี้ไว้ใช้เพื่อแสดงว่าเป็นหน่วยงานที่ทันสมัย ก้าวหน้า แต่หาได้นึกคิดไปไกลกว่านี้ไม่ ว่าคนที่ปฏิบัติงานกับเครื่องจักรกลอันมีราคาแบบนี้ ต้องเรียนรู้ ต้องฝึกอบรม ต้องมีประสบการณ์อยู่มากพอสมควร มิฉะนั้นแล้วการมีเครื่อง จักรกลหรือคอมพิวเตอร์นั้นก็ไร้ความหมาย

ปัจจุบันนี้มีหลายหน่วยงานที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในมือของตน เป็นต้นว่า แผนกสถิติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัทสยามซีเมนต์จำกัด บริษัท ไอ บี เอ็ม แห่ง ประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และที่กำลังจะคิดตั้งต่อไปในเร็ววันก็มีอยู่อีกหลายแห่ง เช่น กรมสรรพากร องค์การท่าเรือ การไฟฟ้าอันธิ กองทัพอากาศ กองทัพบก กระทรวงกลาโหม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หน่วยงานที่ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์วิทยาการแขนงน้อยอยู่ในขณะนี้คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีคอมพิวเตอร์อยู่ถึง ๒ ระบบ คือ ระบบ IBM ๑๔๐๑ และระบบ IBM ๓๖๐/๔๐ สำหรับ IBM ๑๔๐๑ นั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ซื้อขาดเป็นกรรมสิทธิ์แล้ว ส่วนระบบ IBM ๓๖๐/๔๐ ยังเช่าอยู่ในอัตราค่าเช่าประมาณเดือนละ ๓ แสนบาท นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติยังเช่าเครื่องระบบ CDC ๙๑๕/๘๐๘๐ ซึ่งเป็น Off Line Optical Character Reader แต่เครื่องอยู่ในระหว่างการทดลอง ถ้าได้ผลก็จักเช่าประมวลผลตามโครงการอีกต่อไป

นอกจากจะมีเครื่อง ๒ - ๓ ระบบ อันทันสมัยดังกล่าวแล้ว หน่วยงานนี้ยังมีข้าราชการพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในสาขานี้มากที่สุด มีพนักงานควบคุมเครื่องที่เปิดตลอดถึงเที่ยงคืนเกือบ ๒๐ คน มีโปรแกรมเมอร์ที่ได้รับการฝึกอย่างดีมีประสบการณ์มากพอไม่น้อยกว่า ๓๕ คน นับว่าเป็นหน่วยงานที่เปรียบพร้อมไปด้วยคนทำงาน มีเครื่องอันทันสมัยและปริมาณงานมากพอ โดยที่รับประมวลผลให้หน่วยงานภายนอก ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนอยู่มาก เครื่องจักรที่เช่าและซื้อจึงคุ้มกับเงินที่จ่ายไปอย่างน่าพอใจยิ่ง.

แม่เรา/ลงจิตพร้อม
ต่างฝ่ายต่างกระวี
พยายามฝึกหัดสรร
ไทยจักหลังอันล้วน

เพรียงกัน ละหน้า
กระวาดฉ้วน
พพิท ยานแ
เลิศงาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร

กรรมของเทศบาลแท้ ๆ

โดย วิโรจน์ ภูจินดา

ในฐานะที่ลุงดำเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลไทยแลนด์ซึ่งต้องถือว่าลุงดำเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ให้ความสนใจต่อกิจการเทศบาลเป็นอย่างนัก ทางรัฐบาลอเมริกันจึงได้เชื้อเชิญลุงดำไปดูกิจการเทศบาลในส่วนที่ลุงดำสนใจเป็นเวลา ๖ เดือน ลุงดำของเราอายุอานามก็ปาเข้าไป ๖๐ ปีเศษแล้ว แต่ลุงดำก็คงเตะบ๊อบตังไม่แพ้คนหนุ่ม ๆ การไปดูงานเทศบาลครั้งลุงดำไม่สูงจะเต็มใจไปนัก ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลว่า ลุงดำเพิ่งแต่งงานครั้งที่สามสด ๆ ร้อน ๆ หลังจากเมียคนที่ ๑ และที่ ๒ ตายไปแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ลุงดำต้องคิดหนักใจเป็นอย่างยิ่งก็ด้วยแม่ไอ้หนูเพิ่งอายุย่างเข้า ๒๐ ปี เมื่อฝนที่แล้งนั่นเอง ด้วยความอดทนยังลุงดำจึงรับไปดูงานเทศบาลตามคำเชิญ ลุงดำต้องหักห้ามอารมณ์คิดถึงแม่ไอ้หนูดุจดั่งเข็นครกขึ้นภูเขาของวัดสระเกษทีเดียว

เมื่อลุงดำเดินทางกลับ มาจากการดูงาน ถึงบ้านเกิดเมืองนอนที่ตนมีอำนาจวาสนาอยู่บรรดาเพื่อนฝูงญาติมิตรพากันมาไต่ถามเรื่องการไปดูงานของลุงดำชนิดหัวบันโตบ้านเปียกทั้งวัน เหตุที่ลุงดำต้องรับศึกหนักถึงเพียงนั้นก็ด้วยลุงดำเป็นขวัญใจขวัญชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลไทยแลนด์ เมื่อคราวเลือกตั้งที่แล้วประชาชนเล่นเทกระจากะแนนให้ลุงดำจนลิมหุ้ลิมตาไม่ขึ้น ลุงดำคงจะมีเสน่ห์ยาแฝดวัดไหนดีเป็นแน่แท้

ฝ่ายลุงดำนั้นเล่าก็อ้อนคันหัวอกเรื่องการขอบุญไม่เรื่องที่ลุงดำไปดูงานเทศบาลจนหน้าเขียวลงทุกวัน ลุงดำจึงขออนักบรรดาเพื่อนฝูงที่สนิทซึกเชื่อมาร่วมวงกึ่งเหล้าเกล้านารีเพื่อระบายขยายซีท่อยู่ที่ลุงดำอุตสาห์หอบหัวเอามาจากเมืองมะริกันเสียที ในการเลี้ยงของคืนที่ไม่มีพระจันทร์เช่นนี้คงมีคุณประเสริฐ และคุณวิชา ซึ่งทั้งสองคนร่วมวงอยู่ด้วย คุณ

ประเสริฐนั้นเป็นสมาชิกสภาเทศบาลไทยแลนด์ที่ปากกล้ายิ่งกว่าตะไคร้โรงพยาบาลศิริราช ไร่ที่ว่าคุณทองดี อิศราชีวิน ส.ส. เชียงใหม่ปากกล้านั้นนะขอรับรองว่าสู้คุณประเสริฐไม่ได้ เพราะมีคนต่อคุณทองดี ขนาด ๑ ต่อ ๑๐ ยังไม่มีใครกล้ารอง ส่วนคุณวิชานันต์ต้องถือเป็นบุคคลที่ในวงการเทศบาลไทยแลนด์ต่างเคารพนับถือยกย่อง เป็นผู้รอบรู้ในเชิงวิชาการจนขงเบ้งเคยก้มลงเอาศีรษะโขกพื้นให้ถึง ๓ ครั้ง

หลังจากเหล่านี้อีกบ้าง ๆ นางงาม ๆ เข้ามากระซิกกระซิวพิรุฬห์โรจนทำให้เห็นหมูตัวเท่าควาย การสนทนาเรื่องในมุ้งก็กลายเป็นคำถามที่พรุ่งพรุนลงท่าต้องรีบเข้าห้องน้ำถึงสามครั้งสามหน ลุงคำจะเข้าไปทำอะไรบ้างไม่มีใครรู้ได้ แต่เวลาลุงคำออกมาจากห้องน้ำที่ไรลุงคำอัดโรยเต็มที ครั้นลุงคำถูกซักไซ้ไล่เรียงเรื่องนารีจนหน้าเขียวแล้ว คุณวิชาจึงขอรับรองให้เพื่อนเปลี่ยนคำถามลุงคำเสียใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเลี้ยงเหล้าเคล้านารีเป็นไปมีสารัตถะประโยชน์แก่เทศบาลไทยแลนด์ที่พวกตนปกครองตนเองอยู่

คุณประเสริฐ “ขอประทานอภัยคุณคำสักหน่อย คือว่า ผมเองอัศจรรย์เห็นหัวอกมาเป็นเวลาช้านาน จึงอยากจะถามลุงคำถึงเรื่องปัญหาการรักษาความสงบในเขตเทศบาลเมืองมะริกันบ้างว่ามีค้นหาเหมือนเทศบาลไทยแลนด์ของเราบ้างไหม ลุงคำคงไม่ชักข้อไข้ใหม่”

ลุงคำ “แห่มความจริงผมเปรี้ยวปากอยากผอยเรื่องนี้มานานเต็มทน พอที่คุณประเสริฐตั้งคำถามขึ้นมา คราวนี้คงได้มีโอกาสปล่อยไก่อเป็นแล้วๆ แน่ การเลี้ยงเหล้านี้ มีคุณวิชามานั่งร่วมวงเป็นกำลังใจผมอยู่ด้วย ผมขอสู้อั้แก่หามยกที่สับหักก็แล้วกัน”

คุณวิชา “ผมมาร่วมวงกินนี้ไซ้มาแบบนักวิชาการวิชาเกินอะไรหรอก ที่มาร่วมวงก็งเหล้าคงหวังแต่ในใจจะฟังเรื่องราวในมุ้งที่ลุงคำเคยเขียนมาทาง จ.ม. ถึงผมเท่านั้นว่าของฝรั่งมีที่เด็ดไม่แพ้แม่หนูที่บ้านเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม หากจะมีอะไรที่ผมจะช่วยให้ความสว่างเพิ่มเติมจากของลุงคำ ผมจะขอรับใช้ทันที”

ลุงคำ “คุณวิชานี้ช่างด้อมตัวจังเลย ใครๆ ก็รู้ว่าคุณวิชาไปเรียนถึงเมืองนอกเมืองนาเป็นเวลาถึง ๑๐ ปี และก็เล่าเรียนวิชาทางด้านการปกครองมาเสียอีกด้วยหวังว่าคุณวิชาไม่ปฏิเสธความจริง”

- คุณประเสริฐ** “ให้ตายท่าตกรน้ำป้อมแป้มเถอะ คุณวิชากับลุงคำนี้ช่างเจ้าคารมคมคายยกกัน ไปยกกันมา ไหนลุงคำสองเล่าแจ้แจ้แกลงไซให้เพื่อนฟังบ้างซี”
- ลุงคำ** “คำถามทั้งหลายเหล่านี้ที่คุณประเสริฐตั้งกระทู้ถ้วน ตามผมมานั้น ขอได้โปรดอย่าซักใช้อภิปรายเหมือนอย่างในสภาผู้แทนราษฎรก็แล้วกัน อย่างไรก็ตามก็เสี่ยงผมไว้เผ้าบ้านแทนสุนัขของคุณประเสริฐก็ยิ่งดี ผมขอออกตัวอีกทีว่าผมไปทำงานเทศบาลเพียง ๖ เดือนเท่านั้น บางทีอาจไม่รู้ซึ่งถึงแก่นแท้ที่คุณประเสริฐต้องการทราบก็เป็นได้ จึงขออภัยมาในวงเหล้าด้วย”
- คุณประเสริฐ** “ก่อนที่ลุงคำจะตอบปัญหา นั้น ผมต้องขอฝอยถึงปรากฏการณ์ทางการปกครอง โดยเฉพาะด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย (ตำรวจ) ในเทศบาลไทยแลนด์ ให้ผู้ฟังในที่นี้ทราบเสียก่อนเพื่อไม่ให้เกิดความไขว้เขวเป็นอย่างอื่น และผมก็ขอออกตัวตัดประเด็นแบบลุงคำเช่นกันว่า ปรากฏการณ์ทางการปกครองในท้องถิ่นเทศบาลไทยแลนด์ที่ลุงคำเป็นนายกเทศมนตรีนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนหรือคล้ายกับเทศบาลในเมืองไทยเลยก็ได้ โปรดอย่าเข้าใจว่าผมเอาจากเทศบาลประเทศไทยมาระบายสี่สรวร ดีไม่ดีผมจะถูกหาว่าบ่อนทำลายประเทศเข้า”
- ลุงคำ** “คุณประเสริฐนี้ช่างอ่อนไหวเหมือนแม่พวกกระตังงาสนเทียนไซจ้เลย ผมเข้าใจว่าคำถามที่คุณประเสริฐตั้งเป็นปัญหานั้น จะต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในเทศบาลไทยแลนด์ที่คุณประเสริฐเป็นสมาชิกอยู่เท่านั้น เราจะไม่ต้องแวะยุ่งเกี่ยวกับหญิงโต (เทศบาล) เพราะเมียเราแสนดีแสนสวยอยู่แล้ว”
- คุณวิชา** “คุณประเสริฐกับลุงคำทั้งสองนี้ถ้าจะกลัวข้อหาบ่อนทำลายเสียจริง จึงควมี่เรื่องลับลมคมในจ้จ้ ขอให้เราเข้าประเด็นเสียทีจะดีไหม”
- คุณประเสริฐ** “ถ้าคุณวิชาไม่เข้ามาจับหางเสือเรือเอาไว้ สงสัยเรือจะล่มแค่ปากอ่าวเป็นแน่แท้ จึงขอขอบคุณคุณวิชาอีกที”
- คุณวิชา** “ผมเปล่าครับ”
- คุณประเสริฐ** “ในท้องถิ่นเทศบาลไทยแลนด์ของพวกเราไม่มีขโมยมีโจรมากขึ้นทุกวัน เรื่องเล็กเล็กขโมยมากไม่ต้องพูดถึงละ การตีชิงวิ่งราวพ้อมีหอมปากหอมคอ แต่ไอ้เรื่องเจ้าหน้าที่ตำรวจคุมบ่อนการพนัน คุมห่วยสามกั่ว คุมช่องโสเภณี

นั้นซีเป็นเรื่องหนักใจ เทศบาลของเราซึ่งลุงคำและคุณวิชาต่างรู้ดี ประชาชนส่วนมากพากันเตือนร้อนทำมาหากินไม่ปกติสุข โทนการหากินฝืดเคือง เมื่อหามาได้ยังถูกขโมยเสียอีก บ้านเมืองกำลังจะลุกเป็นไฟหากลุงคำไม่ช่วยกันแก้ไขให้เบาบางลง ดีไม่ดีไอ้พวกคอมมิวนิสต์มันจะถือโอกาสเข้ามาแย่งพื้นที่บ้านน้ำอาลูกลงหลานเลนให้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ เรามิพากันแย่งหรือ ทุ้งๆ ที่เรากำลังส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอยู่

ผมในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลชุดเลือกตั้งมีปากก็เหมือนมีอะไรพูดอะไรไม่ได้ เคยคิดจะมีหนังสือร้องเรียนไปยังนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเจ้าของท้องที่ท่านทั้งสองต่างชักกันไปชักกันมาว่าผมไม่เกี่ยว ผมคิดจะร้องเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาของเขาก็ไม่กล้า เพราะเพื่อนผมบอกว่าหนังสือร้องเรียนที่ส่งไปถูกฉีกลงตะกร้าวันละหลายฉบับ ผมจึงต้องอึดอั้นกันอกเมื่อหนูตั้งคำถามลุงคำในฐานะนายกเทศมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ เหตุผลก็เพียงขอทราบโอเคซีๆ ที่จะนำมาผ่อนหนักให้เป็นเบาเท่านั้น ผมมันก็คนรักชาติคนหนึ่ง อยากเห็นบ้านเมืองมันเร็ว บร้อยพอประมาณ”

ลุงคำ

“คุณประเสริฐตั้งคำถามเปรียบเหมือนเอาค้อนฟาดกระบาลผมอย่างแรง โทนหัวผมจะล้านอยู่แล้วมีหวังเลือดอาบกันคราวนี้ ถึงกระนั้นก็ตามทีผมยังใจดีสู้เสือเพราะคุณวิชานั่งอยู่ใกล้ผม ขอฮึดสู้ตูดสักยก หากผมไม่สู้คราวนี้เมียผมต้องฟ้องหย่าถึงสามศาล แถมยังจะเอากระโปรงสั้นเหนือหัวเข้าหนึ่งคอกมาให้ผมใส่ไปทำงาน”

คุณวิชา

“ลุงคำสู้เขา ผมเชียร์เต็มที”

ลุงคำ

“อันว่าปรากฏการณ์ทางคำรวจที่ คุณประเสริฐหยิบขึ้นมาสารกเป็นเพลงยาว เช่นนี้ หากผมจะยกเอาเรื่องราวเหตุผล ความจำเป็น ความเป็นมา ลักษณะนิสัยใจคอ ความเชื่อถือศรัทธา ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเคยชินของประชาชนชาวอเมริกันเกี่ยวกับเรื่องคำรวจมาสาธยายนั้น คุณประเสริฐ

ต้องเอาเกวียนมาบรรทุกไปไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ เล่ม แต่นี้ผมขอยกเอาแค่
แก่นกระพี้มาแล้วส่งพ่อแม่พี่น้องลุงบ้าน้ำอาในวงเหล้าพอสติปัญญาเห็นจะ
เพียงพอ”

คุณประเสริฐ “ลุงคำนี้ช่างแก่เขียนเสียให้วักลัว ผมขอเอาแต่ประเด็น หลักการและเหตุผล
เท่านั้น นึกดีหนึ่งเข้าไปแล้ว เคียวบาร์เบอสถานอาบอบนวดปิดหมด”

ลุงคำ “เอาละผมขอเข้าประเด็นเสียที เท่าที่ผมได้ไปดูกิจการเทศบาลทั้งเมืองเล็ก
และเมืองใหญ่ในส่วนที่เกี่ยวกับการตำรวจหรือการจับกุมการสอบสวนนั้น ผม
เห็นว่าบางเทศบาลในอเมริกาเขามีปัญหาอยู่บ้างเหมือนกัน แต่ปัญหาของเขา
แก้ไขไม่สู้จะยากเย็นอะไร ผมเข้าใจว่าคุณประเสริฐคนปากอยากถามต่อไปว่า
มันมีเหตุผลอะไรหนอเขาจึงมีปัญหาน้อยกว่าเทศบาลไทยแลนด์ ใช่ไหมครับ”

คุณประเสริฐ “ครับ ขอให้ลุงคำสาริตต่อไป”

ลุงคำ “ผมเคยสอบถามฝรั่งตาน้ำข้าวว่า ทำไมหนอเมืองยูจึงเหมือนสวรรค์วิมานอะไร
เช่นนั้น ฝ่ายแม่ฝรั่งตาน้ำผึ้งเดือนห้าบอกผมว่า บรรดาเจ้าหน้าที่ตำรวจของ
หล่อนล้วนแต่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของนายกเทศมนตรีทั้งสิ้น ไหนเลยจะ
กินเงินเดือนพวกตน ไหนเลยพวกตนจะให้สวัสดิการดี ๆ ซึ่งไม่มีอาชีพอื่น
เขาทำกัน ตำรวจของเทศบาลมักเป็นคนในเขตเทศบาล ลูกหลานเหลนใคร
ทุกคนรู้จัก ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติในทางริคโดสร้างความสะดวกอื่นเกิด
ขึ้นน้อยราย ตำรวจเทศบาลไม่กล้าทุบหม้อข้าวตนเองแน่ ไหนเลยใครจะค่า
โคตรพ่อ ไหนเลยจะไปทำมาหากินอย่างอื่นใครจะรับเอาไว้เล่า ไอ้ข้อที่ร้าย
กว่านั้นอีก คือ ประชาชนเขาควบคุมกันจริงๆ เมื่อตำรวจคนใดประพฤติตน
ไม่ดีไม่งาม ประชาชนจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องร้องเรียนให้นายกเทศ
มนตรีจัดการ แค่นี้เองตำรวจก็อยู่หมัด”

คุณวิชา “เท่าที่ลุงคำพูดมานั้นถูกต้องตรงเผงทีเดียว นี่ขนาดลุงคำภาษาอังกฤษไม่
กระดิกหูเลยนะ แต่ผมขอสอดแทรกเสริมอีกนิดว่า เทศบาลในอเมริกาหรือ
ในอังกฤษก็ตามที บรรดาหัวหน้าตำรวจก็ต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชน

เสียด้วยซ้ำ การเลือกตำรวจเขามักจะเลือกเอาผู้ที่มีเกียรติประวัติดีงาม เกษ
ทำหน้าที่อย่างนั้นมาแล้ว ไม่ใช่แค่เลือกเอาพวกห้าดาวห้ามงกุฏอย่างเทศบาล
ของลุงคำ”

ลุงคำ “ผมว่าแล้วเขียวไหมคุณ ผมต้องว่ารุ่นเต็มที (ร้องเพลง) อย่างไรก็ตามวิชาที่
ต้องช่วยผมแน่ ผมเห็นจะไม่ถึงตายครั้งนี้เป็นแน่ๆ (ร้องเพลง)”

คุณประเสริฐ “ที่ลุงคำยกเหตุผลมาว่า ในเขตเทศบาลมะริกันคงมีตำรวจของตนเองนั้น ผม
คิดว่าเป็นความคิดหรือโอเคียที่ดี เพราะว่าเมื่อเราตั้งอุกมคติจะปกครอง
ประเทศแบบประชาธิปไตย กระจายอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นให้เทศบาล
แล้ว เราต้องรู้จักเสียสละความยิ่งใหญ่กันเสียที สมมติว่าลุงคำเกิดเอาความ
คิดนั้นมาใช้ในเขตเทศบาลของลุงคำเข้าจะมียุ่งกันใหญ่หรือ เพราะผมเคยได้ยิน
เพื่อนเล่าว่า เทศบาลแห่งหนึ่งเคยจัดให้มีตำรวจแขนเขียวคอยเก็บมิเตอร์เอา
สตางค์ค่าจอดรถยนต์ถูกคนขับรดชกปากจนเรื่องต้องถึงโรงถึงศาล นี่เป็นเหตุ
ผลข้อหนึ่งที่ผมขอลถาม

ส่วนเหตุผลข้อที่สอง ผมสงสัยว่าเทศบาลจนๆ อย่างเราจะมีเงินมี
ทองอะไรไปจ้างคนมาเป็นตำรวจได้ แม้แต่ขณะนี้เงินงบประมาณที่จัดเก็บ
บวกกับเงินอุดหนุนเทศบาลก็มักหมดไปในงบเงินเดือนพนักงานเทศบาล เงิน
งบประมาณท้องถิ่นให้เจริญเหลือน้อยเต็มทน”

ลุงคำ “ปัญหาข้อนี้ของคุณประเสริฐชักทำให้ผมหนักทั้งหัวบนหัวล่างเสียแล้ว ผม
ขออนุญาตเข้าห้องน้ำสัก ๒ นาที”

คุณประเสริฐ “เชิญเถอะครับ ผมอนุญาตให้ ๑๐ นาที”

คุณวิชา “ระหว่างที่ลุงคำเข้าห้องน้ำ ผมขออนุญาตแทนลุงคำสัก ๒ นาที คือว่า การ
ที่เรานำเอากิจการตำรวจมาขึ้นตรงต่อเทศบาลไทยแลนด์นั้น มีผลดีมากมาย
ผมขอยกขึ้นมาอภิปรายเป็นข้อๆ หวังว่าคงไม่่วงนอนเสียก่อน

ข้อที่หนึ่ง ตามข้อเท็จแต่ไม่จริงนั้น เทศบาลเราปล่อยให้กฎหมาย
ในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตเทศบาลต้องเป็นหมัน

ไปเฉยๆ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๗๖. แม้ปัจจุบันก็ยังมิได้หยิบยกกันมาพิจารณา ไม่เชื่อลองเบ็ดกฏหมายเทศบาลคูชิ ถ้าไม่จริงผมพาไปเลี้ยงอาบอบนวดคนละ ๒ ชั่วโมง เราไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ที่กฏหมายกำหนดได้เลย”

คุณประเสริฐ “คุณวิชานี้สมเป็นนักวิชาการเสียจริงๆ ช่างรอบรู้จนกระทั่งตัวบทกฏหมายซึ่งผมเองนึกไม่ถึง ถ้าคุณวิชาจะมีอะไรเพิ่มเติมเป็นวิทยาทานแก่พวกผม กรุณาต่อสั๊กหน่อยครับ ผมกำลังมัน”

คุณวิชา “ข้อที่สอง นอกเสียจากเราไม่ปฏิบัติตามกฏหมายที่บัญญัติขึ้นแล้ว เราจะเห็นว่า การที่เอาตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาลมาขึ้นตรงต่อประชาชนในเขตเทศบาลยังให้ประโยชน์แก่เราอีก กล่าวคือ การที่ตำรวจขึ้นตรงต่อนายกเทศมนตรีนี้เองจะทำให้ตำรวจประพฤติปฏิบัติตนและหน้าที่ดีขึ้น หรือขอเรียกให้เก๋หน่อยว่า มีประสิทธิภาพขึ้นนั่นเอง การทะเลาะเบาะแว้งแก่งแย่งอำนาจสอบสวนคดีอาญาระหว่างฝ่ายตำรวจกับฝ่ายปกครองก็จะลดน้อยลงไปที่สุดในข้อเท็จจริงนั้นมันเป็นเรื่องยากอย่างยิ่งที่ผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวจะมองการประพฤติการปฏิบัติของตำรวจถึง ๖๐,๐๐๐ คนได้อย่างทั่วถึง ไหนเลยรัฐบาลกลางจะต้องแบกภาระงบประมาณตำรวจปีละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท ไหนเลยรัฐบาลมะริกันจะลดงบประมาณช่วยเหลือ ไหนเลยจะถูก ส.ส. โจมตีเอา ไหนเลยตำรวจบางคนจะประพฤติตนอย่างที่คุณประเสริฐรู้ว่ามา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนทำให้ต้องปวดกระบาลอยู่ทุกวันนี้”

ลุงดำ “ที่คุณประเสริฐถามผมถึงปัญหาที่ว่า ถ้าโอนหรือจัดให้มีตำรวจขึ้นเสียเองในเทศบาลของเราจะมีปัญหาชกปากกันเหมือนเทศบาลแห่งหนึ่งนั้น ผมขอเรียนชี้แจงว่า ในระยะแรกๆ เราต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีในเรื่องนี้ เราต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจถึงผลดีจากการที่จัดกิจการตำรวจของเราเองว่า เราสามารถควบคุมตำรวจได้เหมือนเราจ้างแขกยามเฝ้าบ้านของเรา ถ้าไม่จริงเอาออกได้ ในขณะที่เดียวกันบางเทศบาลจะต้องคัดเลือกเอาเฉพาะคนที่คิดที่รักจะเป็นตำรวจ เสียสละความเหนื่อยยากของตนเพื่อท้องถิ่นจริงเท่านั้น

ส่วนข้อที่สองที่คุณประเสริฐถามมาว่าเมื่อเทศบาลไทยแลนด์มีรายได้น้อยๆ เช่นนี้จะไปไหนหรือ คำถามข้อนี้ผมขอรับตรงๆ ว่าเทศบาลเรามีปัญหาเรื่องรายได้อย่างมาก ถ้าทางรัฐบาลคิดจะกระจายอำนาจทางการเมืองจริงจังแล้ว รัฐบาลต้องช่วยเทศบาลในเรื่องนี้ในระยะแรกๆ กล่าวคือ อาจทำการทดลองเป็นแห่งๆ คุณเสียก่อนว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอันใดบ้าง มีข้อดีข้อเสียอย่างไร ในขั้นแรกทางรัฐบาลกลางต้องให้เงินช่วยเหลือก่อนเมื่อประชาชนเห็นดีเห็นงามแล้ว ผมเชื่อว่าเราขอเพิ่มภาษีขึ้นมากก็คงจะไปวัดไปวาได้ เมื่อประชาชนเสียภาษีอากรเพิ่มแต่ได้รับความปกติกสุข ไม่ต้องถูกรีดไถไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกโจรผู้ร้ายเช่นนี้จะมียอมหรือ หรือถ้าจะให้ผมชี้ชี้ชัดกว่านี้ ก็ขอให้ดูตัวอย่างเรื่องการโอนการศึกษาไปให้ประชาชนเขาทำเป็นอย่างไร”

- คุณประเสริฐ** “ผมว่าแล้วไง เป็นกรรมของเทศบาลแท้ๆ ผมอยากให้เป็นไปอย่างที่ตั้งค่ากับคุณวิชาว่ามา”
- ลุงคำ** “สาร”
- คุณวิชา** “สาร สาร สาร”

สำหรับมนุษย์บนพื้นดิน

อะไรเป็นธรรม?

ความเอ็นดูต่อสัตว์

อะไรเป็นความสุข?

ความปราศจากโรคาพาธ

อะไรเป็นเสน่ห์?

ความที่ใจบริสุทธิ์

อะไรเป็นองค์บัณฑิต?

การรู้จักตัดตอน

- หิโตปเทศ

อนุทินข้าราชการ

ตอน: กาเมสุมิอาจารย์

โดย "บุลย์ อินทริษา"

ตามแบบไทย ๆ เรา สิ่งที่เป็นสำหรับชีวิตนั้นก็ถือกันว่ามี ๔ อย่าง ดังที่เรียกว่าบัจจยสี่ อันได้แก่ อาหารการกิน ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ส่วนฝรั่งมังค่า เขามีของเขาเพิ่มจากนี้ คือมี ความต้องการทางอารมณ์ อันได้แก่ศิลปะทั้งหลาย และอีกอย่าง คือ ความต้องการทางเพศ หรือกาเม

จะว่าไปความต้องการแบบไทย ๆ เราดูจะเห็นแก่อุกมคติอยู่สักหน่อย เพราะศักดิ์ชาติเสียซึ่ง ตัณหาราคะ ในแง่กาเม และความสุขาอารมณ์ ทั้ง ๆ ที่ก็ยังมิเห็นชาวพุทธ หรือชาวไทยคนใดจะอาจหาญพอที่จะตัดขาดจากเรื่องดังกล่าว . ยกเว้นแต่พระภิกษุสามเณรเท่านั้น และเรื่องที่เป็นปัญหาโลกแตกอยู่ทุกวันนี้ก็เห็นจะมีอยู่สองประการ คือ เรื่องมีปากกับเรื่องมีท้อง ความหิวในอาหาร เป็นสิ่งที่ขาดมิได้ฉันใด ความต้องการในกาเมดูเหมือนจะขาดมิได้ฉันนั้น

ความต้องการนั้น ทุนในแง่กาเม และการดำรงเผ่าพันธุ์ยังผลให้เกิดชีวิตคู่ผัวตัวเมียขึ้น จะว่าไป "การอยู่คนเดียววนั้นเปลี่ยวกาย แสนจะสบายแต่ไม่สนุก อยู่สองสิครองทุกข์ แสนจะสนุกแต่ไม่สบาย" อันว่าการมีคู่ตุนาหงั้นนั้น จำเต็มตั้งแต่สมัยคลุมถุงชนนั้นก็ดูจะไม่มีปัญหามากมายสักเท่าใดนัก แต่ก็เริ่มจะมีปัญหามากก็ต่อเมื่อคนเราคิดเห่อสุภาชีวิตที่ว่า "ปลุกเรือนตามใจผู้อยู่ ผู้อยู่ตามใจผู้นอน" เพราะว่าการเลือกคู่เรียงเคียงหมอนเป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่จะให้สมใจไปทุกอย่าง

ในฐานะที่เราท่านต่างก็เป็นข้าราชการ การที่จะมีใครมาว่าที่คุณนายในเรือนหอ นั้น เป็นสิ่งที่จะต้องพิถีพิถัน เพราะว่า มีข้าราชการไม่น้อยที่ได้ตีเพราะภรรยา และก็มีอยู่เป็นอันมากที่คำต้อยเพราะภรรยา คำกล่าวอย่างนี้หลายคนอาจจะเคยได้ยิน "ตกถึงข้าวสาร" "สิบพ่อคำไม่เท่าภรรยาเลี้ยง" "มีเมียดีเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน" "เมียดีเหมือนแม่"

ถ้าเมียดีเสียอย่างแล้ว ก็อาจที่จะเป็นได้ทุกอย่าง

เมียดีเหมือนแม่	แต่	แม่ดีไม่เหมือนเมีย
เมียดีเหมือนลูก	แต่	ลูกดีไม่เหมือนเมีย
เมียดีเหมือนเพื่อน	แต่	เพื่อนดีไม่เหมือนเมีย
เมียดีเหมือนพี่	แต่	พี่ดีไม่เหมือนเมีย (ยกเว้นพี่เมีย)
เมียดีเหมือนน้อง	แต่	น้องดีไม่เหมือนเมีย (ยกเว้นน้องเมีย)

ไม่ทราบว่าจะสรรค์สรรสร้างมาอย่างไร จึงทำให้ จำนวนประชากร ชาย หญิง ไม่เท่ากัน หรือไม่ได้คู่กัน การที่มีจำนวนไม่เท่ากันนี้กระมัง ที่เป็นเหตุให้สันดานดิบของผู้ชาย กำเริบและไม่พอใจในน้ำพริกด้วยเก่าที่มีอยู่ เทียวท่องแสวงหา สาวนึ่มสาวน้อย มาแนบแขนย อันนี้ก็ไม่ใช่ขอดีเราหรือท่าน หากว่ามีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ สันดานผู้ชายใครมันก็เหมือนกัน ออกที่จะฉุกกิกตั้งชาเริ่มย่อยๆ เสียมิได้

มีคำกล่าวกระตบกระเทียบเปรียบเปรยถึงบรรดาข้าราชการ อยู่บ้างเหมือนกันว่า “พวก รถไฟ เรือเมล์ ยี่เก ตำรวจ” สี่อย่างนี้เป็นอาชีพที่หญิงสาวพึงระวัง ด้วยว่าเป็นพวก คำไหนดอนนั้น เทียวได้ไปมีลูกมีเมียเก็บไว้ทุกหนแห่งที่แวะไปได้ถึง จะว่าไป เกียรติ ข้าราชการ และเครื่องแบบ มีส่วนถึงจิตใจสาว ๆ แล้ ๆ อยู่มากที่สุดทีเดียว นี่แหละที่ทำให้หนุ่ม ลูกทุ่งน้อยใจกันน้อยใจหนา

ก็เพราะว่า ข้าราชการมีภาษีดีกว่านี้กระมัง ซึ่งมักจะมีข่าวอยู่บ่อย ๆ ว่า

“ข้าราชการชั้นตรีหนุ่ม ถูกเมียน้อยฆ่าตาย”

“ข้าราชการชั้นโทหนุ่ม ถูกเมียคนที่ห้ายิงตาย”

“ข้าราชการชั้นเอกหนุ่ม ถูกอนุคนที่หกแทงอากาศสาหัส”

“ผู้อำนวยการกอง..... ถูกเมียหลวงฟ้องหย่าฐานละเมิน้องเมีย”

เรื่องซู่ ๆ สาว ๆ ในแวดวงของข้าราชการนั้นมีอยู่ไม่น้อย ข้าราชการหญิงจะเสียเปรียบข้าราชการชายอยู่สักหน่อย ที่ว่า ถ้าหากมีเรื่องราวเกี่ยวกับ ซู่ ๆ สาว ๆ แล้ก็รังแต่จะเสื่อมเสีย ตรงข้ามกับข้าราชการชาย ซึ่งมีเทคนิคที่จะทำให้เรื่องราวกลายเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจขึ้นมาได้

ตามคติโบราณเชื่อกันว่า ชายโศเภพกาเมศุมิจนาร่วมประเวณีภรรยาผู้อื่นนั้นเมื่อด้บสังขารอนาคตจะตกไปอยู่ในโลกกุ่มภินรก ถึงหกหมื่นปี ครั้นขึ้นมาแล้วก็ยังไม่หมดเวรกรรมต้องทนทุกข์เวทนาอยู่ในอุสุถ์นรกสมพลไม้งัว ซึ่งต้นงัวแต่ละต้นมีหนามยาวถึงสิบหกองคุลี นายนิรยบาลจะรุมกันตีมแทง แร้งกาจะรุมกันจิก ครั้นสิ้นกรรมก็จะขึ้นมาเป็นหญิงเสีย ๕๐๐ ชาติ เป็นกระเทย ๕๐๐ ชาติ และเป็นสัตว์เขาคอนเสียอีก ๕๐๐ ชาติ ซึ่งคู้ๆ ก็แสนจะน่ากลัวจนขนลุก แต่ประดาหนุ่มหาญทั้งหลายก็มีข้อแก่นำแบายลว่า นรกทั้งหลายเหล่านี้คนเก่าคนแก่เขาก็ไปอยู่กันจนเต็มจนไม่มีที่อยู่แล้ว งัวหรือหนามก็หลดล่องด้วยคนป็นกันมาก หอกที่นายนิรยบาลตีมแทงก็ผูกร้อนด้วยใช้งานมาก แร้งกาหรือก็จิกกันจนเพลี่ยตายไปหมด เรื่องการจะเกิดใหม่มาเป็นหญิงก็ชอบ เพราะจะได้เป็นพาร์ทเนอร์หรือหมอนวดไปเสียเลย และการเป็นกระเทยนั้นก็มีช่องทางทำมาหากินได้ไม่แพ้สาวเนื้อนึ่ง และราคาก็ไม่ตก เพราะไม่ต้องกลอดลูก ส่วนว่าจะเกิดมาเป็นสัตว์เขาคอนนั้น ก็ไม่แน่ว่าพลังงามจะหมดเกลี้ยง ยังพอกะลุ่มกะเหลี่ยได้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงรังเกียจการผิดภรรยาผู้อื่นเป็นอย่างมาก พระองค์ถึงกับทรงระบุไว้ในพระราชกำหนดไว้อย่างละเอียดล่อว่า การกระทำเช่นไร จึงจะนับว่าเป็นการผิดศีลข้อกาเมศุมิจนารวา พระองค์ทรงอธิบายว่า

“ศีลกาเมศุมิจนารวา นั้น คือห้ามมิให้เสพเมถุนในหญิง ๒๐ จำพวก คือ

- ๑ หญิงอันบิตารักษา
- ๒ หญิงอันมารตารักษา
- ๓ หญิงอันบิตามารตารักษา
- ๔ หญิงอันพีรักษา
- ๕ หญิงอันน้องรักษา
- ๖ หญิงอันญาติรักษา
- ๗ หญิงอันโคตรรักษา
- ๘ หญิงอันบรรพชิตรักษา และ

หญิงอันสามีรักษา ซึ่งมีอยู่ ๑๒ จำพวก กล่าวคือ

(๑) สาร์กขาภิรียา — หญิงอันตระกูลทั้งสองรักษา ปฏิญาณกันไว้ตั้งแต่ยังไม่เกิดว่า ถ้าลูกเราทั้งสองบังเกิดมาเป็นหญิงและชาย เรามิให้ไปสู่ขอเรือนอื่นเลย เราจะให้อยู่ด้วยกันโดยที่สุข รวมทั้งหญิงที่ชายเอาพวงดอกไม้และขันหมากหมั้นไปสู่ขอไว้แล้ว

(๒) สาปะริทัตทาภิรียา — หญิงอันท่านเฉพาะชื่อ เฉพาะเรือน เฉพาะตรอกบ้าน แล้วตั้งสินไหมไว้ว่า ผู้ใดมาล้วงลักประเวณี หญิงชื่อนี้ หญิงเรือนนี้ หญิงตรอกนี้ สินไหมเท่านี้ จะมีชายผู้นั้น

(๓) ชนะกิตตาภิรียา — หญิงอันชายได้มาด้วยทรัพย์มากน้อยก็ดี เพื่อเอามาเป็นภรรยา

(๔) ฉัยทวาสินีภิรียา — หญิงอันอยู่ด้วยความรักใคร่ชอบใจกันเอง

(๕) โภควาสินีภิรียา — หญิงอันอยู่เป็นภรรยาชายด้วยโภคสมบัติ และได้เครื่องเรือนอุปการะใช้สอย มีครกสาก เป็นต้น

(๖) บัตวาสินีภิรียา — หญิงอันได้มาด้วยมาตราแต่ผ้าถุงผ้าห่มแล้ว เป็นภรรยาชาย

(๗) โอทกบัตตะกีนีภิรียา — หญิงอันชายสู่ขอเป็นภรรยา และผู้เฒ่าผู้แก่เอามือเจ้าบ่าวเจ้าสาวลงในถาดน้ำอันเดียวกัน ทั้งได้ให้พรว่า อย่าให้ผิดแผกแตกฉาน จงรักใคร่อยู่ด้วยกันเป็นอันดีคั่งน้ำในถาด

(๘) โอทกัตตจุมภิตภิรียา — หญิงอันชายช่วยปลงภาระอันหนักลงจากศีรษะ แล้วอยู่เป็นภรรยาเรือนชาย

(๙) ทาษีภิรียา — หญิงที่เป็นทาษีของชาย และชายเอาเป็นภรรยา

(๑๐) กรรมกาภิรียา — หญิงอันจ้างทำการเรือน และชายสมัครักใคร่ด้วยหญิงเอาเป็นภรรยา

(๑๑) ทัตตาหัตตาภิรียา — หญิงอันชายรบศึกได้เอามาเป็นภรรยา

(๑๒) มะพุตติกาภิรียา — หญิงอันชายอยู่ด้วยขณะหนึ่ง และหญิงใส่ใจรับชายเป็นสามี

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ ยังได้ทรงระบุไว้อีกด้วยว่า การหลับนอนกับภรรยาตนเอง หรือหญิงอื่นซึ่งมิได้ต้องห้ามก็มีโอกาสผิดศีลข้อกาเมสุมิจจาจาราค้ำยั่งงั้น

- การหลับนอนกับหญิงที่เป็นโรคอันปราศจากกำลัง และใกล้มรณะ
- กับหญิงที่กำลังมี “รอบเดือน”
- หญิงที่ยังเด็กนักมิได้ปรารถนาด้วย
- หญิงที่กำลังร้องไห้พิลาป
- การหลับนอนกับหญิงที่ใกล้ อุบัติพระธาตุเจดีย์ หรือ รูปพระพุทธรูปปฏิมากร หรือคัมภีร์ ลานจารึก พระไตรปิฎก หรืออาจารย์อุปัชฌ์ฌา บิคา มารคา
- การหลับนอนที่ผิควิสัยมนุษย์

ว ล ๗

พระราชกำหนดดังกล่าวนี้ ได้กล่าวถึงเรื่องการผิดลูกเขาเมียเขาไว้อย่างละเอียดลออยิ่ง คงจะเป็นที่ ปิติ ยิ่งแก่เมีย (หลวง) ของข้าราชการทุกคน หากจะได้หวนกลับมาประกาศใช้กันอีก และก็คงจะสร้างความเสีย สติ แก่บรรดาข้าราชการชายทั้งหนุ่มและแก่ เป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความผิด และเที่ยวได้ขึ้นโรงขึ้นศาลอยู่ทุกวันมิเป็นอันต้องทำงาน ทำการกัน

มีอยู่สมัยหนึ่งที่ข้าราชการผู้ใดจะมีเมีย ต้องขออนุมัติเสียก่อน ซึ่งก็เป็นสมัยรัตนโกสินทร์นี้เอง ในรัชกาลที่ ๖ ตอนนั้น หญิงโสเภณีระบาคหนัก และหญิงแพศยาก็มีมาก ยังผลให้ข้าราชการชายหลงผิดคึกมิชอบ ลอบไปคว้าเอาคนพรรคนั้นมาเป็นเมีย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เห็นจำเป็นต้องกวาดขันบรรดาข้าราชการ ข้าราชการสำนัก จึงทรงโปรดฯ ให้ตรากฎหมายเหี้ยมบาลขึ้นฉบับหนึ่ง คือว่าใครจะมีเมียต้องยื่นเรื่องขออนุมัติ

ในสมัยรัชกาลที่ ๖ นั้น ได้ให้ความหมายของคำว่า หญิงนครโสเภณี และหญิงแพศยา ไว้ดังนี้

หญิงนครโสเภณี — หมายถึง หญิงที่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันสัจจรโรค ให้รับจ้างค้าประเวณีได้

หญิงแพศยา — หมายถึง หญิงที่มีใช้หญิงนครโสเภณี แต่มักสมจรกับชายหลายคน โดยอาการอันสำส่อน ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

จะว่าไป การที่ผู้ชายจะไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงนครโสเภณี หรือหญิงแพศยา ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ก็เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ผิดกฎหมาย แต่สำหรับผู้ชายที่เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีความกึกเห็น

ว่า เป็นการเสื่อมเสียหายนต่อสถาบันราชการ ดังนั้น พระองค์จึงได้ทรงออกกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการชั้น

กฎมณเฑียรบาลดังกล่าว มีข้อความสำคัญดังนี้ คือ

— ระบุให้ข้าราชการ ซึ่งมีครอบครัวและเคหะสถานอยู่แล้ว รับไปลงทะเบียนที่เจ้าพนักงานภายในเวลาที่ผู้บังคับบัญชาสูงสุดจะประกาศให้ทราบ ถ้าพ้นกำหนดไปไม่ลงทะเบียน ให้ถือว่า ผู้นั้นยังเป็นโสด และไม่มีเคหะสถานของตนเอง

— ถ้าลงทะเบียนแล้วเกิดหย่ากับภรรยา หรือไม่หย่าแต่แยกกันอยู่คนละบ้าน ก็ต้องไปแจ้งความแก่เจ้าพนักงานภายในกำหนดหนึ่งบัญชี

— คำว่า “ภรรยา” หมายถึง หญิงที่ได้กระทำการแต่งงานสมรสตามประเพณีเมืองหรือที่ชายเลี้ยงดูโดยให้อยู่ร่วมเคหะสถาน และยกย่องเชิดหน้าชูตาโดยเปิดเผย ดังนั้นกฎมณเฑียรบาลฉบับนี้ จึงห้ามมิให้ข้าราชการจดทะเบียนภรรยาที่เป็นหญิงนกรโสภณี หรือหญิงแพศยา หรือหญิงที่ชายสมจรด้วยเป็นครั้งคราวเป็นอันขาด กล่าวคือต้องการให้ภรรยาข้าราชการเป็นคนดีพร้อมหรือดีพอ ดังนั้น บรรดา เมียลับ, เมียล่อ, เมียหลอก, เมียนิด, เมียน้อย ที่มีได้ออกหน้าออกตา และมีได้อยู่ร่วมเคหะสถาน ก็ห้ามลงทะเบียนเป็นภรรยา

— กฎมณเฑียรบาลก็ยังเห็นใจข้าราชการที่รักใคร่กับหญิงต้องห้ามอย่างลุ่มหลงในมนต์สวาท แม้นายทะเบียนจะชี้แจงยืนยันว่าไม่ได้ แต่ก็ยังต้องจะจดให้ได้ เรื่องนี้ ก็ให้นายทะเบียนรายงานผู้บังคับบัญชาโดยตรง เพื่อเสนอโดยลับลับ และให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัยเสียก่อนว่าเห็นควรหรือไม่ หากว่ารักกันแท้ รักกันแน่งจริง ๆ ก็คงจะอนุญาติ

— ข้าราชการโสด หลังจากกฎมณเฑียรบาลฉบับนั้นประกาศใช้แล้ว ถ้าจะมีภรรยาต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกรมที่ตนสังกัดเสียก่อน จึงจะมีภรรยาได้ ถ้าไปอนุญาตยังไม่ตก “ห้ามมิให้ไปมีภรรยาเป็นอันขาด”

— เมื่อยื่นขออนุญาตมีภรรยาแล้ว ผู้บังคับบัญชาโดยตรงจะต้องสอบสวนดูให้แน่นอน และลงความเห็นกำกับว่า “สมควร หรือไม่สมควรอนุญาต” ถ้าไม่สมควรต้องระบุว่าไม่สมควรเพราะเหตุใด แล้วส่งสำนวนโดยลับลับจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุดเพื่อสั่งอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ต่อไป

— พวกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่จะขอมีภรรยา ดังเช่น เป็นข้าราชการชั้นเสวกเอกหรือพันเอก หรือหัวหมื่นขึ้นไป ต้องได้รับพระบรมราชานุญาต ผู้อื่นจะอนุญาตไม่ได้ ทั้งนี้ รวมถึงพวกมหาดเล็ก และข้าราชการที่ขออนุญาตมีภรรยาเป็นชาวต่างประเทศด้วย

— เกณฑ์การพิจารณาอนุญาตตามพระราชนิยม สำหรับชายมีดังนี้

- (๑) ผู้ขอมีหลักฐานมั่นคงพอควรแก่ยศ บรรดาศักดิ์และตำแหน่ง
- (๒) มีเงินเดือนพอเลี้ยงครอบครัว
- (๓) มีอายุเกิน ๑๘ ปี ขึ้นไป
- (๔) รู้ผิดรู้ชอบไม่เหลวไหลล้งเล
- (๕) ไม่เป็นกามโรค หรือเรื้อรังยังไม่หาย

เกี่ยวกับหญิงผู้เป็นภรรยา นั้น ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่มีหลักฐาน
- (๒) มิใช่หญิงนครโสเภณี หรือ หญิงแพศยา หรือหญิงที่มักสมจรสำส่อน
- (๓) มีอายุเกิน ๑๖ ปีแล้ว
- (๔) ไม่เป็นภรรยาผู้อื่นอยู่ในขณะขออนุญาต และไม่ได้หย่ากับสามีมาเพราะหญิงนั้นมีชู้

— บทลงโทษกรณีที่เกิดความผิดในกฎมณเฑียรบาล ก็มีแตกต่างกันแล้วแต่โทษหนักเบา กล่าวคือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตีโทษ
- (๓) กักให้อยู่ภายในจังหวัด และให้รายงานตัวทุกวัน
- (๔) กักเงินเดือนให้จ่ายเพียง ๑ ใน ๔ หรือครึ่งหนึ่ง แล้วจ่ายคืนเมื่อพ้นโทษ
- (๕) ทัณฑกรรม
- (๖) ชัง
- (๗) จำขัง
- (๘) พักราชการ
- (๙) คัดออกจากราชการ และถอดยศบรรดาศักดิ์ แล้วแต่กรณี

กฎมณเฑียรบาลฉบับดังกล่าวล้มเลิกไปเมื่อสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ หากว่า กฎมณเฑียรบาลฉบับนี้ยังอยู่ ก็น่าจะเป็นเรื่องเศร้าสำหรับข้าราชการชายเป็นอย่างยิ่ง ว่าจะเกิดเรื่องอยู่สองกรณี คือ ชาตินี้ทั้งชาติก็หาเมียไม่ได้ หรือไม่ก็ต้องโทษอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน อาจจะต้องมีการผูกคอตายประท้วงกันระนาว เถาะหัดี้แท้ ๆ ที่ยกเลิกไปได้

ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน

ตอบโดย

เสริมสุข โกวิทวานิช	หัวหน้าแผนกระเบียบ	สำนักงาน ก.พ.
ชนะ อินสว่าง	ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	กองวินัยและเรื่องราว
สมพงษ์ นิ่มนคร	นิติกรโท	กองระเบียบข้าราชการ
ชัยณรงค์ ละอออมวล	หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่	สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงาน ก.พ.

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ลงพิมพ์นามจริง ขอได้โปรดแจ้งความจำนงในจดหมายที่ตามไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ปัญหากฎหมาย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๑๘๒

ผมมีปัญหาที่จะต้องขอรบกวนท่าน ขอได้โปรดกรุณาช่วยตอบให้หายข้อข้องใจด้วย ปัญหาของผมที่จะเรียนถามมีดังนี้

ถาม นาย ก. ข้าราชการชั้นจัตวา เงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท ได้รับบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการชั้นตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๒ และนาย ข. ข้าราชการชั้นจัตวา เงินเดือน ๗๕๐ บาท ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๒ เช่นกัน ขอเรียนถามว่า นาย ก. และนาย ข. จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนหรือไม่ ในปีงบประมาณ ๒๕๑๓

ตอบ เกี่ยวกับเรื่องการเลื่อนเงินเดือนนี้ ข้อ ๔ (๕) แห่ง กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๘๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดไว้ดังนี้

“ได้รับบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือน แล้วแต่กรณี มาครบสิบสองเดือนโดยนับตั้งแต่เดือนแรกของปีเป็นต้นไป การบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือน ในเดือนแรกของปี ไม่ว่าในวันใด ให้ถือว่าบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือน ในเดือนนั้นเต็มเดือน

กำหนดเวลาสิบสองเดือนตามวรรคแรกนั้นสำหรับผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่โดยการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือได้รับการคัดเลือก หรือผู้ที่ได้รับการเลื่อนชั้น ทั้งนี้ โดยที่ผู้นั้นไม่ได้เลื่อนเงินเดือน ให้นับเวลาในตำแหน่งเดิมหรือชั้นเดิมของผู้นั้นรวมเข้ากับเวลาในตำแหน่งใหม่หรือชั้นใหม่ด้วย

สำหรับกรณีของนาย ก. ซึ่งเดิมเป็นข้าราชการชั้นจัตวา อัตราเงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรี โดยได้รับเงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท เท่าเดิม ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ นาย ก. จึงอาจได้รับการพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือนในปีงบประมาณ ๒๕๑๓ ได้เมื่อพ้นจากการทดลองปฏิบัติราชการแล้ว

ส่วนนาย ข. นั้น เดิมเป็นข้าราชการชั้นจัตวา อัตราเงินเดือน ๗๕๐ บาท ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรี อัตราเงินเดือน ๘๕๐ บาท (ขั้นต่ำของชั้นที่ได้เลื่อนขึ้น) ซึ่งสูงกว่าอัตรา เงินเดือนเดิม ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๘๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) นาย ข. จึงไม่อาจได้รับการพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือนในปีงบประมาณ ๒๕๑๓ ได้ อย่างไรก็ตาม หากนาย ข. เป็นผู้ซึ่งสมควรจะได้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ชั้นเป็นกรณีพิเศษ เมื่อนาย ข. ได้รับการบรรจุมาครบ ๖ เดือน และพ้นจากการทดลองปฏิบัติราชการแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็อาจพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้นาย ข. ในปีงบประมาณ ๒๕๑๓ ได้ ๑ ชั้น ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๑๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔)

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๐๓๗

ขอรบกวนถามปัญหาข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ถาม ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ได้รับคัดเลือกจากกระทรวงกลาโหมบรรจุให้ไปปฏิบัติราชการ ณ สาธารณรัฐเวียดนามใต้ กระทรวงเจ้าสังกัดอนุญาตให้ไปได้ ปัญหาว่ามีว่า ในระหว่างที่ข้าราชการผู้นั้นไปปฏิบัติราชการ ณ สาธารณรัฐเวียดนามใต้ จะจ้างบุคคล

ทำงานแทนชั่วคราวแทนอัตรากำลังที่ขาดไปได้หรือไม่ ถ้าได้อาศัยหลักเกณฑ์อะไร โปรดอธิบายด้วย

ตอบ ข้าราชการและลูกจ้างที่ไปปฏิบัติราชการ ณ สาธารณรัฐเวียดนาม คณะรัฐมนตรีได้ลงมติโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๓๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๐ และ ที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๗๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๑๐ วางระเบียบและหลักเกณฑ์ให้ส่วนราชการต่างปฏิบัติพอสรุปได้ดังนี้

๑. สงวนตำแหน่งไว้ให้กับผู้นั้น จนกว่าจะกลับจากปฏิบัติราชการต่างประเทศ
๒. จ่ายเงินเดือนให้กับผู้นั้นต่อไปตามเดิม จนกว่าจะกลับจากราชการต่างประเทศ
๓. มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล
๔. การเลื่อนเงินเดือนหรือเพิ่มค่าจ้างประจำปีให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วน

ราชการตามความเหมาะสม

ดังนั้น ตามปัญหาที่ถาม จึงจ้างบุคคลมาปฏิบัติราชการชั่วคราวแทนอัตรากำลังที่ขาดไปไม่ได้ เพราะผู้ที่ไปราชการณสาธารณรัฐเวียดนามได้ยังไม่ขาดจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเดิม

ตอบสมาชิกจังหวัดขอนแก่น

๑. ถาม ปัจจุบันผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ ก.พ. มีกี่ท่าน และใครบ้าง ?

ตอบ มี ๑๐ ท่าน คือ

๑. กรรมการข้าราชการพลเรือนโดยตำแหน่งตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ คือ ท่านนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี ทั้ง ๒ ท่าน

๒. กรรมการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีก ๘ ท่าน คือ นายสัญญาธรรมศักดิ์ หลวงพิณพาศย์พิทยาภท นายทวี แรงขำ พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิริสุนทร พลโท แสง เสนาณรงค์ นายบุญมา วงศ์สุวรรณ และนายเรณู สุวรรณสิทธิ์

๒. ถาม ผมมีความประสงค์ที่จะได้เหรียญเสกัจฉนิวัต และเหรียญสิบห้าพุทธศตวรรษ ทั้งสองเหรียญนี้ จะสั่งซื้อได้ที่ใด ในราคาเท่าใด โปรดแจ้งให้ทราบด้วย

ตอบ ที่กระทรวงมหาดไทยครับ มีหลายอย่างหลายราคา

๓. ถาม ขณะนี้ ผมรับราชการในชั้นตรีมาเกินกว่า ๕ ปี ตามระเบียบการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งผมได้ขอมายังกรมเจ้าสังกัดแล้ว จะมีหวังได้หรือไม่

ตอบ จะมีหวังได้หรือไม่ ก็ต้องอยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณารายละเอียดอื่น ๆ อีกตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ของระเบียบการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

เซนต์ปอลได้กล่าวไว้ในกัมภีร์ไบเบิล ดังนี้ :

"For also when we were with you, this we declared to you; that if any man will not work, neither let him eat."

ซึ่งแปลว่า:-

"เมื่อเราอยู่กับเจ้า เราขอประกาศให้เจ้ารู้ว่า บุคคลใดไม่ทำงาน ก็ไม่ควรให้เขากิน"

ปัญหาคลัง

ตอบโดย

วิเชียร ไม้เรียง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ
สนิท เกษะศรี เลขานุการกรม
เฉลิมชัย วสันต์ นิตกรเอก
วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๗ กองเงินเดือน
แสงอาทิตย์ บุณนาค หัวหน้าแผนก ๑ กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาคลัง โปรดส่งไปที่
"บรรณาธิการวารสารข้าราชการ" และระบุด้วยว่าให้ตอบใน
วารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์ ท่านผู้ใดมีทั้งปัญหา
คลัง ปัญหากฎหมาย หรือปัญหาอื่น ๆ โปรดแยกถามต่างหาก
จากกัน เพื่อให้ได้รับคำตอบที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปัญหาคลัง

ตอบสมาชิกนิคมสร้างตนเองคลองน้ำใส

ถาม ผมมีปัญหากเกี่ยวกับการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ และค่าเช่าที่พักสำหรับลูกจ้าง
ประจำของกรมประชาสงเคราะห์ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป
ราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑ การเทียบตำแหน่งของลูกจ้างกับตำแหน่งของข้าราชการ
ตามมาตรา ๕ ทวิ แห่งพระราชกฤษฎีกากังกล่าว ลูกจ้างประจำของกรมประชาสงเคราะห์
ตำแหน่งต่อไปนี้ เทียบกับตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนตำแหน่งใด คือ

๑. ตำแหน่งแม่บ้าน ค่าจ้างเดือนละ ๕๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท
๒. ตำแหน่งพนักงานขับรถแทรกเตอร์ ค่าจ้างเดือนละ ๗๐๐ - ๑,๓๐๐ บาท
๓. ตำแหน่งพนักงานหล่อสีน ค่าจ้างเดือนละ ๕๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท
๔. ตำแหน่งพนักงานคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ค่าจ้างเดือนละ ๕๕๐ - ๑,๔๐๐ บาท
๕. ตำแหน่งพยาบาล ค่าจ้างเดือนละ ๕๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท
๖. ตำแหน่งหัวหน้าพนักงานขับรถยนต์ ค่าจ้างเดือนละ ๕๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท

ถ้าหากลูกจ้างตำแหน่งดังกล่าวเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนตำแหน่งประจำแผนก หัวหน้าแผนก หัวหน้ากอง โดยอาศัยเทียบอัตราค่าจ้างกับเงินเดือนของข้าราชการแล้ว บรรดาข้าราชการอื่น ทหาร หรือตำรวจ ซึ่งมีเงินเดือน ๘๕๐ - ๑,๓๐๐ บาท แต่มิได้ดำรงตำแหน่งประจำแผนก หรือหัวหน้าแผนก จะมีต้องเสียเปรียบลูกจ้างมากหรือ เพราะข้าราชการเงินเดือนดังกล่าวก็มีความรับผิดชอบมาก หรือต้องปฏิบัติงานฝ้ออันตรายเมื่อเทียบกับตำแหน่งของลูกจ้าง เช่น ปลัดอำเภอจัดทั่วไปราชการมีสิทธินั่งรถไฟชั้นที่ ๓ แต่ล่ามประจำอำเภอเป็นข้าราชการวิสามัญ เงินเดือน ๘๐๐ บาท นั่งรถไฟชั้นที่ ๒ ทั้งที่ปลัดอำเภอจัดว่ามีเงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท เทียบเท่าตำแหน่งเสมียนพนักงาน

ผมเห็นว่า พระราชกฤษฎีกาฉบับแก้ไขใหม่นี้ก็เป็นธรรมดีมาก รัฐบาลประหยัดเงินมาก แต่ถ้าจะให้เป็นธรรมมากยิ่งขึ้นควรจะกำหนดให้ลูกจ้างตำแหน่งต่างๆ ที่ได้รับอัตราค่าจ้างตั้งแต่ ๕๕๐ - ๑,๓๐๐ บาท เทียบกับตำแหน่งเสมียนพนักงานเพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ อัตราค่าจ้างมากกว่า ๑,๓๐๐ บาท เทียบกับตำแหน่งประจำแผนกของข้าราชการพลเรือน

ตอบ ลูกจ้างที่ค่าจ้างอาจเทียบกับเงินเดือนของข้าราชการได้หลายตำแหน่ง เจ้าสังกัดต้องขอให้กระทรวงการคลังเทียบกับตำแหน่งข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการก่อน ซึ่งกระทรวงการคลังจะพิจารณาถึงความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของลูกจ้างกับข้าราชการในตำแหน่งนั้นๆ แต่ดูเหมือนกรมประชาสัมพันธ์ยังไม่ได้ขอเทียบตำแหน่งลูกจ้างไปยังกระทรวงการคลังครับ

คอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๒/๒๕๑๑

ผมได้อ่านระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเดินทางโดยรถไฟประเภทรวดเร็ว รถด่วน รถนอน หรือรถปรับอากาศ พ.ศ. ๒๕๑๑ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๑ มีข้อข้องใจใคร่เรียนถามการเบิกค่าพาหนะเดินทางดังนี้ คือ

ถาม ตามข้อ ๕ แห่งระเบียบข้างเรียนมาข้างต้นนี้ กำหนดไว้ว่า “คู่สมรส บุตร บิดามารดาของผู้เดินทางไปราชการ หรือของคู่สมรส เดินทางโดยรถไฟในรถนอน รถนั่งนอนชั้นที่หนึ่งปรับอากาศ หรือรถนั่งชั้นที่หนึ่งปรับอากาศ ได้เช่นเดียวกับผู้เดินทางไปราชการ” จึงขอเรียนถามว่า ผมเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอก ตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอก (เทียบเท่าหัวหน้ากอง) ซึ่งมีสิทธิที่จะโดยสารรถไฟประเภทรถด่วน (ภาคใหญ่ - กรุงเทพฯ) ในรถนอนเอกได้ ผมมีราชการต้องเดินทางมาราชการกรมที่ดิน ในกรณีที่ยื่นมานั้น คู่สมรส (ภรรยา) ของผมซึ่งเป็นผู้เดินทางมา (ไป) ราชการ จะเบิกค่าโดยสารรถไฟในรถนอนได้เช่นเดียวกับผมหรือไม่

ตอบ กรณีในข้อ ๕ นั้นเป็นเรื่องเดินทางไปรับราชการต่างสำนักงาน กรณีที่ข้อข้องใจเป็นเรื่องไปราชการชั่วคราวซึ่งจะนำภริยาไปโดยเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ภริยาด้วยไม่ได้อยู่แล้ว

ในกรณีที่ภริยาท่านบังเอิญมีราชการไปกรุงเทพฯ ด้วยกัน ก็เป็นเรื่องเบิกเงินตามสิทธิของข้าราชการผู้เดินทาง ไม่ใช่ในฐานะภริยาของท่าน

คอบสมาชิกเลขที่ ๓๑๐๒/๒๕๑๑

ผมมีข้อข้องใจเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑ มาตรา ๕ ทวิ

“การเทียบตำแหน่งลูกจ้างกับข้าราชการ ให้เทียบอัตราค่าจ้างของลูกจ้างกับอัตราเงินเดือนของข้าราชการ โดยให้ถือเสมือนว่า ลูกจ้างมีตำแหน่งเท่าตำแหน่งข้าราชการที่มีอัตราเงินเดือนเทียบเท่ากันนั้น ในกรณีที่อัตราค่าจ้างของลูกจ้างอาจเทียบเท่ากับตำแหน่งข้าราชการได้มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้กระทรวงการคลังวินิจฉัยเกี่ยวกับตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งโดยพิจารณาถึงความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของลูกจ้างเทียบกับราชการในตำแหน่งนั้น”

ถาม ค่าจ้างประจำตั้งแต่เดือนละ ๘๕๐ บาทขึ้นไปถึง ๑,๓๐๐ บาท จะเทียบตำแหน่งประจำแผนกได้หรือไม่ (ตำแหน่งพนักงานบัญชีมีหน้าที่เกี่ยวกับบัญชีและการเงินของที่ทำการป่าไม้จังหวัด)

ตอบ จะได้หรือไม่ แล้วแต่กระทรวงการคลังซึ่งจะพิจารณาตามความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของลูกจ้างผู้นั้น วารสารข้าราชการไม่อาจให้คำตอบที่จะทำให้เกิดผลได้

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๒๒๖

ข้าราชการส่วนกลางผู้หนึ่งเป็นข้าราชการชั้นตรี เงินเดือน ๑,๑๐๐ บาท แล้ว ๑ ปี จึงได้ลาไปศึกษาต่อโดยขอรับเงินเดือน ๆ ละ ๑,๑๐๐ บาท ตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๐๒ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๐๗ หลังจากนั้น ขอลาต่อโดยไม่รับเงินเดือนอีก ๑ ปี คือจากมีนาคม ๒๕๐๗ - มีนาคม ๒๕๐๘ กลับมารับราชการใช้หนี้ตามสัญญาที่ว่าต้องทำงานในเวลา ๒ เท่าของเวลาที่ไปโดยรับเงินเดือน หรือใช้เงินที่รับไประหว่างศึกษาอยู่ต่างประเทศ

๑. ถาม ถ้าลาออกในเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๒ นี้ จะยังต้องใช้หนี้เป็นเงินเท่าใด

ตอบ ต้องชำระคืน ๓๒,๗๓๒.๑๓ บาท ครับ

๒. ถาม จะใช้โดยวิธีผ่อนส่งได้อย่างน้อยที่สุดเดือนละเท่าไร

ตอบ ประมาณ ๕๘๕ บาท

๓. ถาม การลาออกวิธีนี้จะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญหรือไม่

ตอบ แล้วแต่ว่ามีเวลาราชการที่จะคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่

๔. ถาม การรับราชการในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกมีผลต่อเวลารับราชการของข้าราชการผู้นี้เป็น ๒ เท่าหรือไม่

ตอบ ไม่เข้าใจคำถามครับ แต่ขอเรียนว่าระหว่างลานั้นนับเวลาทวีคูณให้

ประกวดกลอนแปด

ตามที่ วารสารข้าราชการได้เชิญชวนให้ท่านผู้อ่านส่ง กลอนแปดที่มีความยาวเพียง ๒ บท และมีข้อความเป็นคติส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบไปยังบรรณาธิการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. พระนคร ภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๒ เพื่อ ร่วมสนุก และ ชิงรางวัล ของเราตามประกาศในวารสารข้าราชการ ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๑๒ หน้า ๓๘ (หน้านี้มีรางวัล) นั้น ได้มีท่านผู้อ่านจำนวนมากส่งกลอนแปดไปตามคำเชิญชวน จึงขอนำมาลงพิมพ์เสนอแก่ท่านสมาชิก ณ โอกาสนี้ :

ข้าราชการผู้ให้ความผาสุกแก่ประชาชน

ข้าราชการอย่าประมาทราชกิจ	ควรซื่อสัตย์สุจริตคิดรักษา
เกียรติศักดิ์หน้าที่ทุกทิวา	หมั่นศึกษาวิชาเพิ่มเสริมสร้างตน
งานที่ทำกำกับรับผิดชอบ	ควรรอบคอบกอร์ปสติริเหตุผล
มุ่งบริสุทธิ์ยุติธรรมความวิมล	ให้มวลชนชื่นหน้าผาสุกเอย

— ส. สาทิพนธ์

“ข้าราชการ”

อันนามว่าข้าราชการนี้	ย่อมบ่งชี้ว่าการทำงานหลวง
เพื่อประโยชน์ใตถิผลของชนปวง	ให้ก้าวล่วงจุดประสงค์ยอดธงไชย
ต้องรักษาศักดิ์ศรีอันมีเกียรติ	ถึงถูกเหยียดหยามจนกัณฑ์ทิว
สุจริตเป็นเกราะกัณฑ์กัณฑ์	สำนึกในหน้าที่กัณฑ์เอย

— เรื่องเลข ศรีสารคาม

ข้าราชการงานท่านนั้นอย่าหลบ	ทำให้ครบซื่อสัตย์จัดว่าสวย
สุจริตไม่คิดโกงโล่งความขวย	เอื้ออำนวยราษฎรท่อนคุณแคลน
รับผิดชอบระบอบงานที่ท่านสั่ง	จนกระทั่งเสร็จงานการวางแผน
จึงนับว่าเป็นคนดีศรีเมืองแมน	ชาติจะแล่นสู่เจริญเกินใครใคร

— สุรัส อัสเวศน์

จงยึดถือ ข้อสัจย์ สุจริต
หลักโลกะ โมหะ ละล่ำเอียง
ฝักนิสัย รู้จัก รักหน้าที่
กล้าแสดง ความเห็น ดิเป็นนิจ

สักกรวา ข้าราชการ ทุกท่านไซ้
ต้องสนใจ ในหน้าที่ อย่ามัวพัก
ต้องข้อสัจย์ ถือว่า หน้าที่ท่าน
สุจริต จิตใจ ไม่คอร์รัปชั่น

ประกอบกิจ ราชการ ครองธรรม์เที่ยง
รักชื่อเสียง ยิ่งกว่า มวลอามิส
และยินดี ยอมรับ ถูกกับผิด
พลีชีวิต สร้างสรรชาติบ้านเมือง
— เปลี่ยน เกตุทอง

ทั้งเล็กใหญ่ ยศฐา บรรดาศักดิ์
ยึดถือหลัก ราชการ เพื่อบ้านเมือง
ต้องขยัน หมั่นเพียร และเขียนอ่าน
คนขยัน งานเดิน ชาติเจริญเออย
— ตา ส. ตาก

อย่า

อย่าฉ้อราษฎร์ บังหลวง หลอกหลวงเขา
อย่าลำเอียง เลียงระเบียบ เอาเปรียบใคร
อย่าบดความ รับผิด คิดเอาชอบ
อย่าเอาเปรียบ ใครเขา สร้างร้าวราน

อย่ามัวเมา ยศศักดิ์ คิดมักใหญ่
อย่าปล่อยให้ ทูจริต ครอบกิจการ
อย่าประกอบ การใด เพียงให้ผ่าน
อย่าเกียจคร้าน พลิชีวิต อุทิศทำ
— ส. หรัมเรื่องวงษ์

“นาย”

จะเป็นนายที่ตนเป็นยาก
“พระเดช” มากถูกตำว่าเลวคน
ควรระคนกันไปให้พอดี
มุทิตา อุเบกขา เพื่อจะยัง

“พระคุณ” มากเสียวันัยงานไร้ผล
ลับหลังตนงานสะดุดหยุดยั้ง
ประกอบมีเมตตา การณหวัง
ตนให้ตั้งในท้หมายเป็นนายเป็น
— กวินรนาม